

LETNO POROČILO ZA LETO 2024

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Gradivo pripravili: Sodelavci Posavskega muzeja Brežice
Uredili in pripravili: Alenka Černelič Krošelj, direktorica, Boštjan Kolar, koordinator in organizator kulturnih programov, Anja Zagode, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov in Andrej Ivanšek, muzejski vodnik.

Priloga:

- Računovodsko poročilo, pripravila Jelena Kostevc

Februar 2025

Potrjeno na svetu zavoda: 24. 2. 2025

KAZALO

Poslovno poročilo	4
I. Splošni del – podatki	4
1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice.....	4
1.1 Podatki.....	4
1.2 Ustanovitveni akt.....	4
1.3 Organi javnega zavoda	4
1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej.....	5
1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice.....	5
1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2024	6
1.7 Organizacijska struktura	9
1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2024	10
II. Posebni del	14
1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov	14
I. Muzejsko gradivo	14
Sklop I.	14
I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila).....	14
I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I.....	14
I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija	16
I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje.....	17
I. / 5. Digitalizacija	19
I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov	19
I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu	20
I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve	20
I. / 9. Konserviranje in restavriranje	21
I. / 10. Strokovno izobraževanje.....	23
I. / 11. Strokovna knjižnica	24
I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina.....	25
II. Posredovanje muzejskega gradiva	26
Sklop II	26
II. / 1. Razstave	26
II. / 2. Projekti	39
II. / 3. Vodovodni stolp Brežice.....	46
II. / 4. Medinstitucionalni projekti.....	48
II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah.....	50
II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah.....	51
II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice	51
II. / 8. Izdajateljska dejavnost	51

II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine	52
II. / 10. Obiskovalci muzeja.....	55
II. / 11. Muzejska trgovina	66
II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini.....	67
II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd.	67
II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd.	68
II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije.....	68
II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami.....	75
III. Odkupi predmetov kulturne dediščine.....	77
Sklop III.	77
IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma	81
V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih	86
V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage	86
V. / 2. Dolgoročni cilji	87
V. / 3. Letni cilji	88
V. / 4. Ocena uspeha	89
V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice	91
V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	91
V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	91
V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora.....	91
V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem	92
V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja.....	92
V. / 11. Druga pojasnila	92
V. / 12. Zaključek	94
Seznam in kazalo tabel in grafikonov	95

Poslovno poročilo

I. Splošni del – podatki

1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice

1.1 Podatki

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Direktorica (mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028): Alenka Černelič Krošelj.

Posavski muzej Brežice spada med določene uporabnike enotnega kontnega načrta po 15. členu Zakona o računovodstvu in je kot posredni proračunski uporabnik, določen s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskega proračuna pod šifro 37559.

Matična številka: 5051797000

Davčna številka: 90721179

Posavski muzej Brežice je z odločbo DT 3842-594/2024-3 z dnem 24. 1. 2024 identificiran za namene DDV pod identifikacijsko številko SI90721179 za PE Kavarna Vodovodni stolp, za katero vodimo ločeno knjigo prejetih in izdanih računov.

Šifra dejavnosti: 91.020

Podračun UJP Novo mesto: SI56 0120 9603 0375 567

Telefon: + 386 7 466 05 11, + 386 7 466 05 17

Elektronska pošta: uprava@pmb.si

Spletna stran: www.pmb.si

Status: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev štev.: 621-10/2022-3340, 5. 9. 2022 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).

Ustanoviteljice: Občina Brežice, Občina Kostanjevica na Krki, Mestna občina Krško in Občina Sevnica.

1.2 Ustanovitveni akt

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014).

1.3 Organi javnega zavoda

Vodenje zavoda: direktorica Alenka Černelič Krošelj
mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028

Svet javnega zavoda

mandat: od 22. 2. 2023 do 21. 2. 2028

predsednica: Sonja Levičar, predstavnica zainteresirane javnosti

člani: Stefan Iljaž, Ana Kalin, predstavnika Občine Brežice; Hrvoje Petković, predstavnik Mestne občine Krško; Goran Milovanović, predstavnik Občine Kostanjevica na Krki; Robert Kaše, predstavnik Občine Sevnica in Andreja Matijevc, predstavnica zaposlenih, 3. 9. 2024 je Andrejo Matijevc, ki se je zaposlila drugje, kot predstavnico zaposlenih nadomestila Mihaela Kovačič.

Svet javnega zavoda se je v letu 2024 sestal na treh rednih sejah.

Strokovni svet: Posavski muzej Brežice nima imenovanega strokovnega sveta. Skladno z določili 43. člena ZUJIK-a (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18) ima zavod z manj kot dvajsetimi zaposlenimi direktorja in svet, ne pa tudi strokovnega sveta.

1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej

Stavba	Naslov	Lastnik stavbe	Razmerje*
GRAD BREŽICE s pripadajočim zemljiščem	Cesta prvih borcev 1, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
STARI DIJAŠKI DOM	Trg Jožeta Toporišiča 2, 8250 Brežice	Občina Brežice	N
PARKIRNO MESTO v Poslovnem centru GASA	Cesta prvih borcev 24a, 8250 Brežice	Skala d.o.o., Brežice	N
Vodovodni stolp Brežice	Bizeljska cesta 4, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
Center za obiskovalce Vodovodni stolp	Bizeljska cesta 4 / Ulica stare pravde 30, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
Depo**	Cesta bratov Milavcev 4a, 8250 Brežice	Fomes gradbeništvo d.o.o.	N

* Razmerje do lastnika: N – muzej je najemnik in plačuje najemnino, U – muzej je uporabnik prostorov (in zanje ne plačuje najemnine), P – pogodbeno upravljanje (muzej ima z lastnikom sklenjeno pogodbo o upravljanju).

**Decembra smo prevzeli 232,67 m2 od predvidenih 475 m2. Celota je bila prevzeta januarja 2025.

1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice

Muzej je bil ustanovljen 26. junija 1949, ko je ustanoviteljske pravice in obveznosti financiranja prevzel Okrajni ljudski odbor Krško. Leta 1958 je prešel muzej iz pristojnosti Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto v pristojnost Skupščine občine Brežice, ki je prevzela tako ustanoviteljske pravice kot obveznosti financiranja. Prvi statut muzeja je bil sprejet 26. junija 1958. V register muzejskih zbirk pri Svetu za kulturo in prosveto Ljudske republike Slovenije je bil vpisan 30. avgusta 1961. Po sprejetju Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine so v letu 1982 skupščine občin Brežice, Krško in Sevnica sprejele odločbe o ustanovitvi muzeja (Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-9/82 z dne 21. 10. 1982 in Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-15/82-1 z dne 3. 11. 1982). Na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94) so občinski sveti občin Brežic, Krško in Sevnica sprejeli Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice (Uradni list RS, št. 7/98 z dne 30. 1. 1998). Z Odlokom o

spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 68 z dne 7. 9. 2012) je ustanoviteljica muzeja postala še občina Kostanjevica na Krki.

Leta 2014 je bil sprejet Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014).

Nov Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice je bil sprejet leta 2020 (Uradni list RS, št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).

Brežiški grad je bil zgrajen po požigu prejšnje zgradbe v vseslovenskem kmečkem uporu leta 1515 in je bil grajen skozi celotno 16. stoletja. Grad je lep primer utrjene renesančne grajske arhitekture na ravnini. Ima status kulturnega spomenika državnega pomena. Dvoramno stopnišče, kapela in Viteška dvorana so poslikani, slednja je največji in v celoti poslikan necerkveni prostor v Sloveniji in je edinstveni primer baročnega posvetnega stenskega slikarstva na Slovenskem. V tem reprezentančnem rezidenčnem gradu od leta 1949 s svojimi bogatimi zbirkami domuje Posavski muzej Brežice, ki je kompleksno urejen in predstavlja dediščino Posavja od najstarejših dni do danes.

S prenovo leta 2022 je muzej prevzel v upravljanje Vodovodni stolp, ki je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Muzej je v stolp umestil razstavne in izkustvene vsebine ter od odprtja skrbi za odprtost in vodene ogledne. V letu 2023 je muzej v upravljanje prevzel še objekt ob Vodovodnem stolpu, ki s Centrom za obiskovalce (vstopnina s trgovino lokalnih izdelkov, TIC in kavarna) omogoča dostopnost Vodovodnega stolpa ter predstavlja dodatno ponudbo za raznovrstne obiskovalce in uporabnike.

Z zaupanim upravljanjem Vodovodnega stolpa in Centra za obiskovalce se je razširila tudi dejavnost PMB, ki je skladna z opredeljenimi dejavnostmi v odloku o ustanovitvi.

Konec leta 2024 je muzej pridobil del novih depojskih prostorov, za katere plačuje najemnino in kjer bo v letu 2025 zagotovil optimalne pogoje za shranjevanje muzealij, kar bo zmanjšalo potrebo po pogostih restavratorskih posegih ter dolgoročno doprineslo k ohranjanju kulturne dediščine in okolja.

1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2024

Posavski muzej Brežice je pooblaščen za celostno varstvo premične kulturne dediščine Posavja. Njegovo poslanstvo je izvajanje muzejskih dejavnosti, opredeljenih kot javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine na območju Posavja. Deluje na področjih umetnostne zgodovine, umetnostne obrti in likovne umetnosti, zgodovine, arheologije, etnologije, konserviranja in restavriranja. Pomembno področje je upravljanje in skrb za nepremično dediščino.

Poslanstvo muzeja je celovita muzejska dejavnost, ki obsega evidentiranje, zbiranje, raziskovanje, dokumentiranje, varovanje, izobraževanje in različne oblike predstavljanja vseh vrst snovne in nesnovne kulturne dediščine, ki so jo od prve naselitve do danes ustvarili prebivalci na območju današnjega Posavja. V njej so prepleteni kulturni vplivi sosednjih pokrajin in držav ter enkratna ustvarjalnost, ki izvira iz etnične, nacionalne in verske raznolikosti, kakor se je oblikovala skozi stoletja v današnji čas.

Stalne razstave v matični hiši – v gradu Brežice:

- arheološki razstavi:
 - Tisočletja posavskih gričev in ravníc;
 - Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah;
- etnološka razstava;
- zgodovinske razstave:

- PUNTARIJA, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju in Dediščina posavskih protestantov;
- Bürger–mestjan–meščan;
- Razstava novejšje zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990;
- umetnostnozgodovinske razstave:
 - Sledi posvetne dediščine Posavja od 17. do 19. stoletja ;
 - Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja;
- Večvrstna razstava Harmonija štirih elementov
- Muzejski donatorji – ožilje muzeja
- Viteška dvorana in
- kapela sv. Križa ter stopnišče.

Stalne razstave in vsebine v Vodovodnem stolpu:

- Dve tisočletji oskrbe z vodo;
- Preskrba in oskrba z vodo ter razglednice Brežic z vodovodnim stolpom in digitalna razstava Ženske nosijo vodo, Zgodbe iz slovenskih muzejev;
- Gradnja vodovodnega stolpa ter vodovodni stolpi po svetu, zgrajeni leta 1914;
- Prenova Vodovodnega stolpa in interaktivno-didaktični prikaz delovanja vodovodnega stolpa – v sodelovanju s Hišo eksperimentov Ljubljana;
- Virtualizacija Vodovodnega stolpa;
- Turistične in promocijske vsebine destinacije Brežice, ki jih pripravljamo v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice.

Digitalna razstava: 21 najsvetlejših zvezd posavske dediščine za 21. stoletje, <https://www.pmb.si/21-muzejskih-zvezd>

Spletna zbirka: Umetniška dela Franja Stiplovska, <https://www.pmb.si/spletne-zbirke/umetniska-dela-franja-stiplovska>

Nova spletna razstava **Zemljevid Krškega okraja**, od 2. 6. 2024, dostopno na: <https://www.pmb.si/spletne-zbirke/zemljevid-krskega-okraja>.

Stalne razstave izven muzeja:

- Stalna zbirka Rudija Stoparja »Ogled«, Grad Sevnica, od leta 2011.
- Stalna razstava Kozjanski partizanski odred, Dom krajanov Sromlje, od 27. aprila 2014, dopolnitve 2015, 2016 in 2023.
- Pod Bočjem smo doma, Osnovna šola Podbočje, od septembra 2017.
- Ulična razstava Rečni promet po Savi pri Brežicah; Kólnarji – lovilci in nabiralci premoga iz reke Save, Most na sotočju Save in Krke, Kranjsko-štajerska deželna meja, plato pri Hidroelektrarni Brežice, od septembra 2017.
- Ulična razstava Po Brežicah Brežice, ob Prešernovi ulici v Brežicah, od 23. oktobra 2018.
- Spominska hiša bl. Lojzeta Grozdeta v Gornjih Impoljah, od junija 2018.
- Stražni stolp Črneča vas v Kostanjevici na Krki, od junija 2018.
- Arheološka razstava Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, od 4. 6. 2019.
- Po sledih obrtništva v Sevnici od sredine 19. do sredine 20. stoletja, Spodnji grad, Glavni trg, Sevnica, od septembra 2020.
- Ribiške zgodbe (del projekta Ribe in narava), Tončkov dom na Lisci, od oktobra 2020.
- Posavje – sadjarski raj, Banova domačija Artiče, sodelovanje s KS Artiče, Sadjarskim društvom, Občino Brežice, od maja 2022.
- Brivsko-frizerski salon Kreutz, Sevnica, sodelovanje z Občino Sevnico in KŠTM Sevnica, od septembra 2022.

- Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971), stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, sodelovanje z Občino Kostanjevica na Krki, od oktobra 2022.
- Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradu nad Vranjem pri Sevnici, grad Sevnica, od decembra 2022.

Večletni razstavní programski cikli:

1. Pet čutov: okus, tip, vonj, vid in sluh. Pričetek 2021, predviden zaključek 2028.

V letu 2024 je program sledil načrtu, s prilagoditvami in spremembami skozi leto, ki izhajajo iz kadrovskih, prostorskih in finančnih okoliščin.

Ključni poudarki, ki opredeljujejo leto 2024:

1. Obeležitev **75-letnice** delovanja Posavskega muzeja Brežice s celoletnim projektom **Muzejski donatorji – ožilje muzeja** - dopolnitev stalne razstave s temo Muzejski donatorji – ožilje muzeja, posvečena muzejskim donatorjem, soustvarjalcem muzeja, ki hkrati naslavlja cilje trajnostnega razvoja. Oblikovan je bil poseben logotip projekta. K temu je bil dodan še logotip Muzejski sodelavci – srce muzeja. Oblikovanje: Darja Malarič.

2. Prenova in ureditev nove stalne razstave Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju – nadaljevanje iz leta 2023 in zaključek februarja 2024.
3. Nov razstavní projekt: **Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe** - pomembna vsebinska obogatitev programov in je del prizadevanj muzeja, da omogoča prostor za mlade umetnike iz Posavja.
4. Projekt **Znameniti Posavke in Posavci**, ki ga izvajamo s podporo Mestne občine Krško, soustanoviteljice muzeja, ter skladno s projektom Banova domačija, ki vključuje igranje in predstavljanje pomembnih zgodovinskih likov Posavja v interpretaciji ljubiteljskih igralc in igralcev na raznovrstnih dogodkih in prireditvah muzeja, po Posavju in izven.
5. Občasne razstave.
6. Nadaljevanje projekta **Raziskovanja Posavcev in o Posavju** ter drugih programov z različnimi soustvarjalci.
7. Nadaljevanje mesečnega programa **Prva nedelja v muzeju**, namenjenega različnim sodelovanjem ter izpolnjevanja obveznosti v različnih projektih.
8. Pester in prilagojen obrazstavní program in promocija.
9. Vključevanje v prostor – kulturno krajino tudi fizično – z uličnimi razstavami ter programi »na terenu«.
10. **Obnove sten in stropov**, poškodovanih v potresu leta 2020 v razstavnih prostorih umetnostno-zgodovinskih razstav v 2. nadstropju. Dela so bila zaključena konec leta 2024.
11. Konec leta 2024 pridobljen del **novih depojskih prostorov**, za katere muzej plačuje najemnino. Celoto je muzej prevzel januarja 2025, ko so bili prostori urejeni skladno s pogodbo. Konec leta 2024 smo uspeli pridobiti nove – začasne – prostore za depoje. Podpisali smo pogodbo o najemu za 5 let, in sicer za 475 m², kar reši le del problema, saj bi potrebovali vsaj 1000 m² prostora z višino dveh nadstropij. Prostori so blizu sedeža muzeja, možna je dobra in racionalna ureditev, najemodajalec je uredil prostor v sodelovanju s PMB in zahtevami KR delavnice. Sodelavci KR delavnice in vse kustosinje, delno pa tudi drugi sodelavci bodo vpeti v kakovostno izvajanje prenosa predmetov iz »depoja Dijaški dom« v

nov depo. Prenos se prične v letu 2025, ko je načrtovan nakup nujne opreme za kakovostno organizacijo depoja.

Projekti:

V letu 2024 je muzej zaključil projekt Banova domačija – okusimo dediščino. Januarja 2024 je muzej s partnerjem Dvor Trakoščan iz Hrvaške prijavil **projekt EU4Crafts** iz Interreg program Slovenija – Hrvaška 2021–2027 – gre za razpis za projekte manjšega obsega. Projekt je bil januarja 2025 odobren.

Avgusta 2024 pa smo prejeli Odločbo o financiranju projekta **InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije (SIHR00295)**, trajanje projekta: 1. 8. 2024–31. 1. 2027, vodilni partner: **Turistička zajednica Zagrebačke županije**, partnerji: **Posavski muzej Brežice, ZPTM Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Grad Velika Gorica, Občina Pušča in Obrtničko učilište**. Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)**.

Posebni dosežki in nagrade:

Vodovodni stolp Brežice je bil leta 2024 vključen v arhitekturni **festival Odprte hiše Slovenije (OHS)**, na katerem podeljujejo nagrade za najboljše projekte po izboru občinstva. Občina Brežice kot lastnica Vodovodnega stolpa Brežice je po glasovanju občinstva prejela **nagrado v kategoriji javni, družbeni in poslovni projekti**. Festival je trajal od 12. do 14. aprila 2024. Slavnostne podelitve, 9. maja 2024 v Galeriji Edvard v Ljubljani, se je iz Posavskega muzeja Brežice udeležila direktorica Alenka Černelič Krošelj.

Z obnovo Vodovodnega stolpa in vzpostavitvijo Centra za obiskovalce je Občina Brežice poskrbela za celovito prenovo pomembnega elementa kulturne dediščine. Za uspešno prenovo in zaupanje revitalizirane dediščine muzeju je Občina Brežice v letu 2024 dobila **Častno Valvasorjevo priznanje**, ki ga od leta 1998 podeljuje Slovensko muzejsko društvo. Podelitev priznanj je potekala v 21. maja 2024 v Narodni galeriji v Ljubljani. Slavnostne podelitve so se iz Posavskega muzeja Brežice udeležili direktorica Alenka Černelič Krošelj, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov Andreja Matijevc, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov Anja Zagode in kustosinja arheologinja Jana Puhar.

Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru je 20. decembra 2024 v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice slovesno obeležila 15. obletnico delovanja. Posavski muzej Brežice je ob tej priložnosti prejel **plaketo za izjemen prispevek k razvoju fakultete**. Muzej zadnje desetletje odlično sodeluje s fakulteto, kar omogoča izmenjavo znanja, praktičnih izkušenj in skupne projekte. Podelitve se je udeležila direktorica muzeja Alenka Černelič Krošelj.

Operativna-taktična gasilska vaja

Gasilska zveza Brežice je skupaj z GZ Posavja izvedla operativno-taktično gasilsko vajo »Požar grad Brežice 2024«, in sicer 18. oktobra 2024. Sodelovalo je več kot 20 PGD in Poklicna gasilska enota Krško in 191 gasilcev. Med pripravo na vajo so si grad ogledali in že takrat ugotovili veliko zahtevnost ob morebitnem požaru ter gašenju in reševanju. Poročilo bo predvidoma končano marca 2025.

V poročilo so pri pomembnih in ključnih podatkih o delu PMB vključene primerjave realizacije večinoma za zadnja tri leta, torej od 2022 do 2024.

Podrobnejše priloge, ki vsebujejo natančne podatke in sezname so na voljo v arhivu Posavskega muzeja Brežice.

1.7 Organizacijska struktura

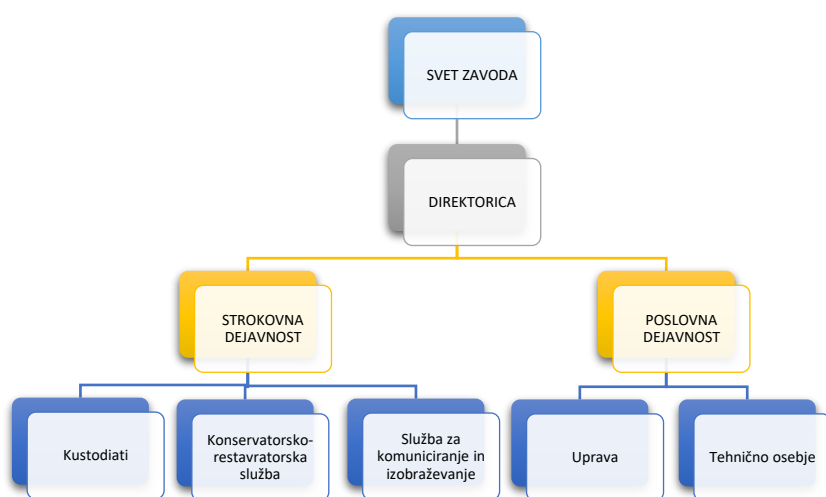
Poslovno dejavnost opravljajo direktorica, računovodkinja, ki opravlja naloge upravne in finančne službe, pri čemer od 1. 3. 2021 sodeluje tudi poslovna sekretarka, dve osebi sta izvajali naloge

tehnične službe, pri čemer je bilo več sprememb, opisanih v obrazložitvi. Zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje je bila izvedena delna nadomestna zaposlitev (od 1. 7. 2023).

Strokovno dejavnost so v kustodiatu opravljale štiri kustosinje: muzejska svetovalka, višja kustosinja in dve kustosinji.

Nekaj kadrovskih sprememb je bilo v službi za komuniciranje in izobraževanje in v konservatorsko restavratorski službi. V službo za komuniciranje in izobraževanje so bili vključeni 3 koordinatorji in organizatorji kulturnih programov (ena oseba opravlja dela na projektu), 1 kustos pedagog, 1 muzejska sodelavka, 2 muzejska vodnika in 2 muzejski tehničarji. V konservatorsko-restavratorski službi: konservatorsko-restavratorski sodelavec in dve konservatorke-restavratorke.

Organigram

1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2024

Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2024 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Alenka Černelič Krošelj	Prof. umetnostne zgodovine in univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja Direktorica Muzejska svetovalka	Od 30. 6. 2014, mandat; 1. 7. 2023—30. 6. 2028
2.	Stanka Glogovič	Univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja, prof. zgodovine kustosinja	1. 10. 2018—nedoločen čas
	Dragana Radojević	Univ. dipl. umetnostni zgodovinar Kustos etnolog **	1. 10. 2024 – 31. 12. 2024, 4 ure / dan
3.	Jelena Kostevc	Diplomirana ekonomistka Računovodkinja	7. 8. 2006—nedoločen čas 8 ur; 1. 9. 2024—nedoločen čas 6 ur
	Ana Selan	Diplomantka športnega treniranja Računovodkinja*	1. 7.—30. 9. 2023, 4 ure / dan, 1. 10. 2023 –31. 12. 2024

			6 ur / dan, določen čas
4.	Mihaela Kovačič	Univ. dipl. zgodovinarica Kustosinja	1. 6. 2021— nedoločen čas
5.	Andreja Matijevc	Prof. zgodovine in geografije Kordinatorica in organizatorica kulturnih programov	1. 8. 2014–25. 8. 2024
	Boštjan Kolar	Univ. dipl. geograf Kordinator in organizator kulturnih programov	1. 9. 2024 – nedoločen čas
6.	Jana Puhar	Univ. dipl. arheologinja Kustosinja Muzejska svetovalka	4. 1. 2011– nedoločen čas
7.	Andrejka Vabič Nose	Profesorica umetnostne zgodovine in univerzitetna diplomirana sinologinja Višja kustosinja	19. 2. 2024– nedoločen čas
8.	Nives Slemenšek	Akadska restavratorka Konservatorica-restavratorka	1. 3. 2019— nedoločen čas
9.	Mag. Petra Štalekar Devčič Boštjan Kolar Domen Gostiša	Univ. dipl. pedagoginja in prof. slovenščine, mag. slovenistike Kustosinja pedagoginja Kustosinja Univ. dipl. geograf Kustos pedagog kustos Magister umetnostne zgodovine Kustos pedagog kustos	1. 4. 2011 – zaposlitev. 26. 5. 2012—31. 7. 2015 – mirovalna pravica MZZ. 1. 8. 2017—31. 7. 2021 ter 1. 8. 2021— 31. 12. 2025: mirovalna pravica MZZ 1. 8. 2018—31. 12. 2023 določen čas, nadomeščanje; 1. 1. 2024 nedoločen čas, do 31. 8. 2024 – premeščen na DM kordinator in organizator kulturnih programov 1. 8. 2024 – 1. 2. 2025 določen čas, nadomeščanje
10.	Natalija Zajc	Gimnazijski maturant Muzejska tehničarka	1. 1. 2021 – nedoločen čas
11.	Ana Sterle	Diplomirana konservatorica restavratorka Konservatorica-restavratorka	1. 1. 2023 –29. 2. 2024, določen čas
12.	Pika Škerlj	Magistrica konservatorstva - restavtorstva	1. 6. 2024 – 31. 12. 2025, določen čas do

		Konservator restavrator	opravljenega strokovnega izpita
13.	Darko Račević	Strugar Hišnik V	12.2. 2024—31. 12. 2024 določen čas

*Nadomeščanje bolniške odsotnosti računovodkinje. Absolventka ekonomije;

4 ure od 1. 1. do 31. 8. 2024, 2 uri od 1. 9. 2024 dalje, ostalo nadomeščanje bolniške odsotnosti

**Nadomeščanje bolniške odsotnosti kustosinje etnologinje.

Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2024 in stanje na dan 31. 12. 2024

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Nataša Bogovič	Dipl. ekonomistka Poslovni sekretar	1. 3. 2021— določen čas, 4 ure / dan 1. 1.2024 – nedoločen čas 4 ure / dan
2.	Andrej Ivanšek	Gimnazijski maturant Muzejski vodnik	1. 1. 2021 – 31. 12. 2022 določen čas, 1. 1. 2023— nedoločen čas
3.	Jana Rožman	Umetniška graverka – oblikovalka kovin Oskrbnica IV. Muzejska tehničarka	1. 1. 2021—31. 12. 2022, 6 ur / dan 1.1. 2023 – 30. 6.2023, določen čas 4 ure / dan, 1. 7. 2023 – 31. 12., 2023, 4 ure / dan določen čas 1. 7. 2023 – 31. 12 2023; 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024 določen čas 6 ur na teden
4.	Anja Zagode	Sociologinja Kordinatorica in organizatorica kulturnih programov	17. 5. 2021 – določen čas 1. 1.2024 – nedoločen čas
5.	Petra Karalić	Dipl., arheologinja Muzejska sodelavka	14. 2. 2022 - 13. 10. 2024 določen čas
6.	Rok Verstovšek Tanšek	Inženir oblikovanja Konservatorsko restavratorski sodelavec	1. 1. 2022 – nedoločen čas
7.	Maja Baškovič	Medijska tehničarka Muzejski vodnik	1. 6. 2023 – določen čas do 31. 12. 2024

8.	Branka Strgar Kostadinovski	Kmetijski tehnik Oskrbnik IV	1. 1. 2024 – 31. 12. 2024 določen čas, 16 ur na teden
9.	Timotej Pavlin	Diplomirani arheolog Kordinator in organizator kulturnih programov	1. 9. 2024 – 31. 1. 2027, določen čas
10.	Eva Kozinc	Diplomirana sociologinja kulture Muzejski sodelavec	12. 9. 2024 – 31. 12. 2025, določen čas

Skladno s prejetim dopisom RS Ministrstva za zunanje zadeve – Sekretariat št. 1800-2/2017/59 z dne 15. 6. 2017 je delavka Petra Štalekar Devčić, zaposlena na delovnem mestu kustosinja pedagoginja, upravičena do suspenza pogodbe o zaposlitvi od 1. 8. 2017 s podaljšanji do predvidoma 31. 12. 2025. DM Kustos pedagog je del Kadrovskega načrta, ki ga financira Ministrstvo za kulturo. Nadomeščal jo je Boštjan Kolar, zaposlen za določen čas 8 ur/dan in sicer do 31. 8. 2024, nato do konca leta Domen Gostiša.

Dodatne zaposlitve omogočajo uspešne prijave in izvajanje projektov, v letu 2024 smo pridobili 1 nov projekt, ki se je začel avgusta 2024 in traja do januarja 2027 – dodatna zaposlitev ene osebe za izvajanje projekta.

Žal so se tudi v leto 2024 nadaljevale dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje (odsotna prvih 8 mesecev 50 % - 4 ure, 4 ure redno delo, nato zaposlitev za 6 ur in 2 ure invalidska upokoitev v skladu s 67. členom ZDR-1, Odločba ZPIZ, št. 10333-1876/2024, skupna odsotnost 43,8 %), muzejske tehnice (pol leta je bila 100 % bolniško odsotna, pol leta pa 50 % bolniško odsotna – delala po 4 ure na dan, kar predstavlja 66,4 %), kustosinje etnologinje (4 mesece in pol je bila 100 % bolniško odsotna, preostale mesece pa je bila 50 % bolniško odsotna - delala po 4 ure na dan, kar predstavlja 73,6 % odsotnost) ter občasne odsotnosti ostalih zaposlenih, npr. hišnika, ki je bil zaposlen od 12. 2. 2024, po očetovskem in rednem dopustu, ki ga je pričel 16. 8. 2024, pa se zaradi bolniške odsotnosti do izteka pogodbe 31. 12. 2024 ni vrnil na delo, kar predstavlja 43 % odsotnost).

Na šestih področjih je prišlo tudi do kadrovske menjave oziroma dopolnitve, kar pomeni, da je šest novih sodelavcev – kustosinja umetnostna zgodovinarica, kustos pedagog, konservator—restavrator, hišnik (kratak čas), muzejska sodelavka, oskrbnik IV, kordinator in organizator kulturnih programov, svoje delo opravljalo skladno z možnostmi ter z velikim angažmajem sodelavcev – mentorjev.

Praktično usposabljanje sta v muzeju opravljali 2 študentki Fakultete za turizem, Univerza v Mariboru. Preko študentskega servisa je delo v muzeju (pomoč pri delu z obiskovalci, izvajanju programa in tehnična pomoč) opravljalo 10 študentov, v Centru za obiskovalce pa je delo opravljalo 14 študentov.

Začasno ali občasno delo so v letu 2024 v Posavskem muzeju opravljali trije upokoijenci in sicer so bila njihova dela naslednja: pomoč na dogodkih, usmerjanje obiskovalcev, delo na projektih, strokovna pomoč na področju etnologije in muzeologije (projekt Črneča vas).

Pri izvajanju programov je v muzeju skozi vse leto sodelovalo 5 prostovoljcev.

V projektu Zaposlitvena rehabilitacija je delovne izkušnje pridobivala 1 oseba, ki je bila nato od septembra do decembra 2024 zaposlena preko javnih del ter s tem nadaljuje tudi v letu 2025.

Sodelovanje in koordinacija dela vseh zaposlenih poteka na rednih tedenskih sestankih, kolegijih, ki jih je bilo 34 (2023: 28), vse je vodila direktorica. Ob posameznih nalogah se je sestala ožja, za izvedbo zadolžena ekipa, kar je bilo glede na nove zaposlene in obsežne naloge vsaj trikrat tedensko v različnih sestavih.

II. Posebni del

1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov

I. Muzejsko gradivo

Sklop I.

I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila)

Javna služba, ki je opredeljena kot Sklop I vključuje evidentiranje, delo z muzejskimi predmeti, proučevanje, delo z muzejsko skupnostjo za dostopnost gradiva, interpretacijo in vsa opravila za izvajanje programa, ki ga opredeljuje Sklop II.

Ta del predstavlja tudi možnosti za raznovrstna sodelovanja in je temelj za oblikovanje različnih projektov, ki izhajajo iz javne službe in muzejskega gradiva, ter omogočajo pridobivanje sredstev iz drugih virov.

Strokovni sodelavci muzeja so v letu 2024 na različne načine predstavljali svoje raziskovalno delo in krepili ciljna proučevanja.

Velik izziv in številne prilagoditve so predstavljaje dolgotrajne bolniške odsotnosti kustosinje etnologinje (skupaj 73,6 %) ter občasne odsotnosti ostalih zaposlenih, npr. kustosinje arheologinje 15 % in kustosinje zgodovinarke 9,5%, kar je vplivalo na realizacijo na področju inventarizacije. Prav tako je bila nova kustosinja umetnostna zgodovinarica zaposlena šele 19. 2. 2024. Kljub izkušnjam v galeriji, je potrebovala več časa za uvajanje v delo v kompleksnem muzeju brez možnosti prenosa področja dela od dolgoletne kustosinje, ki se je upokojila leta 2022. Konservator-restavrator je bil zaradi očetovskega dopusta odsoten 8,8 %, po odhodu konservatorke-restavratorke 29. 2. 2024, je nova KR prišla šele 1. 6. 2024. Posledica navedenega je tudi manjša uspešnost na posameznih področjih, kar je predstavljeno v nadaljevanju.

I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I

Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo

Področje	Nosilec	Članstvo v strokovnih organizacijah	Drugi pomembni podatki
Arheologija	Jana Puhar	Slovensko muzejsko društvo, članica in od septembra 2023 članica IO SMD; Slovensko arheološko društvo, članica; ICOM, članica; ICOMOS, članica; Društvo za interpretacijo dediščine Slovenije Zlata kanglica, ASMOSIA (Asociacion For the Study of Marble and Other stones in Antiquity)	zaupnica Sindikata SVIZ Posavskega muzeja Brežice (od septembra 2022)
Etnologija	Stanka Glogovič	Slovensko etnološko društvo, članica	

Umetnostna zgodovina	Andrejka Vabič Nose	Članica ICOM; Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, članica Sekcije za muzejsko dokumentacijo SMS, članica Sekcije za kustose SMS	
Zgodovina	Mihaela Kovačič	Članica predsedstva Sekcije za kustose pri Skupnosti muzejev Slovenije	
Konserviranje in restavriranje	Nives Slemenšek, konservatorica-restavratorica / Rok Verstovšek Tanšek, konservatorsko-restavratorski sodelavec / Ana Sterle / Pika Škerlj, konservatorica-restavratorica	Društvo restavradorjev Slovenije Sekcija za KR pri Skupnosti muzejev Slovenije, člani; Rok Verstovšek Tanšek in Nives Slemenšek: člani ICOM Slovenija.	
Služba za izobraževanje in komuniciranje	Andreja Matijevc, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov / Boštjan Kolar, kustos Pedagog, od 1. 9. koordinator in organizator kulturnih programov / Andrej Ivanšek, muzejski vodnik / Natalija Zajc, muzejski tehnik / Anja Zagode, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov / Petra Karalič, muzejska sodelavka / Maja Baškovč, muzejska vodnica / Eva Kozinc, muzejska sodelavka / Domen Gostiša, muzejski pedagog / Timotej Pavlin, koordinator in organizator	Andreja Matijevc: ICOM Slovenije, članica; Skupnost muzejev Slovenije, sekcija za izobraževanje in komuniciranje, članica. Predstavnica zaposlenih v svetu zavoda (2023 – avgust 2024).	

	kulturnih programov		
Projektno delo, upravljanje, izobraževanje	Alenka Černelič Krošelj	Slovensko etnološko društvo, predsednica (2017—2023); podpredsednica (2023—2025); Slovenski odbor ICOM, podpredsednica (2017—2022), članica nadzornega odbora (2022—2025); Skupnost muzejev Slovenije, podpredsednica predsedstva (2018—2022), predsednica predsedstva (6. 6. 2022—2024 ter drugi mandat 2024—2027); Slovensko muzejsko društvo, članica; Regionalna alijsa ICOM SEE (JV Evropa), predsednica (2019—2025); Članica ICOM INTERCOM(muzejski menegment) in ICR (regionalni muzeji). Članica delovne skupine za muzejske politike pri Ministrstvu za kulturo (2022—2024). Članica ICOMOS.	

I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija

Evidentiranje

Nadaljevanje z evidentiranjem, ki je odvisno od pobud iz okolja ter možnosti za izvedbo.

Arheologija: 0 predmetov

Etnologija: 0 predmetov

Umetnostna zgodovina: 25 predmetov

Zgodovina: 0 predmetov

Skupaj je bilo evidentiranih 25 predmetov (2023: 200, 2022: 12).

Akcesija

Skladno z obrazci MK obseg akcesije ni potreben, kar ustreza realnosti, saj je težko napovedati koliko predmetov bo muzej pridobil in kakšna bo dinamika vpisovanja v akcesijo. V letu 2024 je bilo z različnimi donacijami in nakupi pridobljenih skupaj 81 predmetov, urejanje dokumentacije iz preteklih let, ko je bilo prevzemov več, bo potekalo tudi v prihodnjih letih.

Akcesija po področjih:

Arheologija: 0 predmetov

Etnologija: 23 predmetov

Umetnostna zgodovina: 3 predmeti

Zgodovina: 55 predmetov

Skupaj je bilo v akcesijo vpisanih 81 predmetov (2023: 23, 2022: 666).

Evidentiranje, dokumentiranje in akcesija po področjih in območjih – vsebinske predstavitve in obrazložitve

Arheologija: Ni bilo akcesije.

Etnologija: V akcesijo je bilo vpisanih 23 predmetov: 15 različnih krožnikov iz porcelana (odkup), rokavice poljskega fijakerja sani (1 par), 5 različnih steklenih, ročno izdelanih božičnih krogel, 1 božično-novoletni okrask iz volne in enojni jarem za vprego krave.

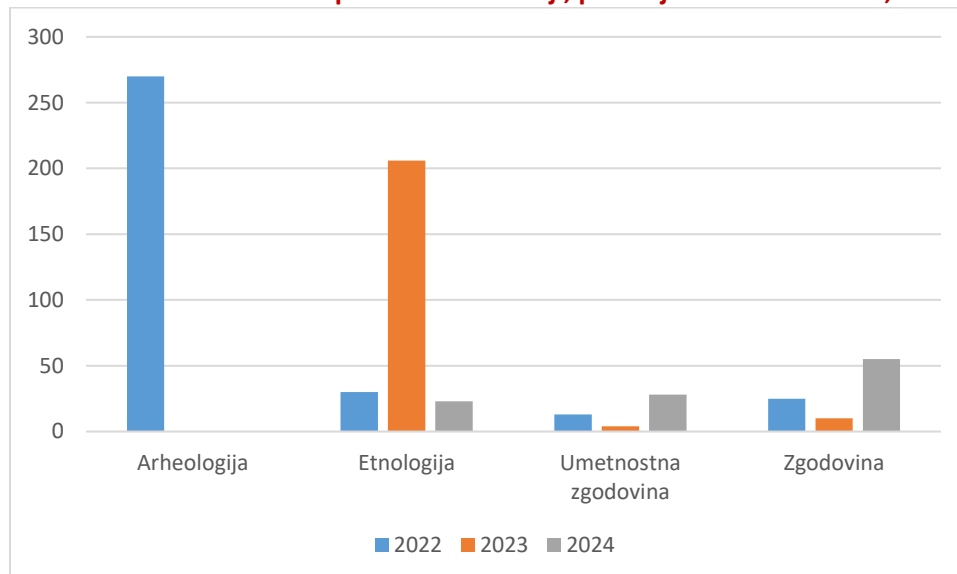
Umetnostna zgodovina: V akcesijo so bili vpisani 3 predmeti - tri podarjena dela, in sicer Ivan Bogovčič, Osamljenost; Alenka Gerlovič, Cvetje in Alenka Gerlovič, brez naslova (Bukev spomladi).

Zgodovina: V akcesijo je bilo vpisanih 55 predmetov: 5 predmetov kuharskega mojstra Ivana Ivačiča, 1 predmet Tomaža Pisanskega, 3 predmeti Roberta Finka, 1 predmet Franca Černeliča, gramofonska plošča – darilo Uroša Lehnerja, 5 predmetov iz zapuščine Rozike Bohinc, donacija Mihe Ravnikarja, 6 predmetov iz zapuščine Ivana Lempla, ki jih je muzeju podaril JSKD, OI Brežice ter 5 novih brežiških razglednic.

Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akcesiji, primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024

Področje	2022	2023	2024
Arheologija	270	0	0
Etnologija	30	206	23
Umetnostna zgodovina	13	4	28
Zgodovina	25	10	55
Skupaj	338	220	106

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji, primerjava med leti 2022, 2023 in 2024

I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje

Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2024

Področje	Načrtovana inventarizacija	Realizirana inventarizacija	Indeks v %
Arheologija	50	50	100
Etnologija	25	23	92

Umetnostna zgodovina	10	4	40
Zgodovina	50	22	44
Skupaj	135	99	73,33*

*Inventarizacija je bila načrtovana in izvedena v manjši meri zaradi odsotnosti kustosinje etnologinje, krajše odsotnosti kustosinje zgodovinarke in nove zaposlitve na področju umetnostne zgodovine. V letu 2024 je kustosinja umetnostna zgodovinarica dopolnila podatke (fotografije, mere, tehnike, lokacije, stanje, izvor) za 121 predmetov.

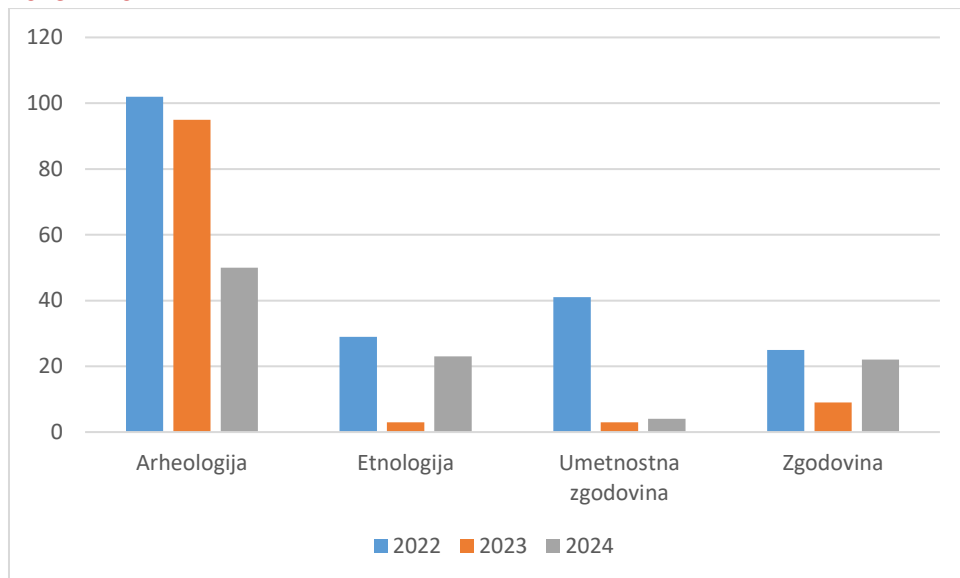
Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2024

Področje	Načrtovano ovrednotenje	Realizirano ovrednotenje	Indeks v %
Arheologija	50	50	100
Etnologija	25	23	92
Umetnostna zgodovina	10	4	40
Zgodovina	50	22	44
Skupaj	135	99	73,33*

Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024)

Področje	2022	2023	2024
Arheologija	102	95	50
Etnologija	29	3	23
Umetnostna zgodovina	41	3	4
Zgodovina	25	9	22
Skupaj	197	110	99

Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024)

Arheologija: Inventariziranih je bilo 50 predmetov. Inventarizirani predmeti so pretežno iz arhiva arheološkega najdišča Brežice Sejmišče DSO 2017.

Etnologija: Inventariziranih je bilo 23 predmetov: 15 različnih krožnikov iz porcelana (odkup), rokavice poljskega fijakerja sani (1 par), 5 različnih steklenih, ročno izdelanih božičnih krogel, 1 božično-novoletni okrask iz volne in enojni jarem za vprego krave.

Umetnostna zgodovina: Inventarizirani in ovrednoteni so bili 4 predmeti: tri podarjene slike, in sicer Ivan Bogovčič, Osamljenost; Alenka Gerlovič, Cvetje in Alenka Gerlovič, brez naslova (Bukev spomladi) ter eno nedokončano delo v zbirko podarjeno leta 2023.

Zgodovina: Inventariziranih in ovrednotenih je bilo 22 predmetov: 5 predmetov kuharskega mojstra Ivana Ivačiča, 1 predmet Tomaža Pisanskega, 3 predmeti Roberta Finka, 1 predmet Franca Černeliča, 4 predmeti iz zapuščine Rozike Bohinc, 6 predmetov iz zapuščine Ivana Lempla in 2 razglednici zasebnega zbiralca.

I. / 5. Digitalizacija

Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija

Področje	Realizirana digitalizacija z inventarizacijo	Druga digitalizacija	Skupaj inventarizacija z digitalizacijo in dodatna digitalizacija
Arheologija	0	1	1
Etnologija	0	4	4
Umetnostna zgodovina	0	149	149
Zgodovina	4	52	56
Skupaj	4	206	210

Arheologija: Za razstavo Dediščina in moč mitov je bil digitaliziran (3D skeniran) rimski nagrobnik iz Zgornje Pohance.

Etnologija: Digitalizirane so bile štiri fotografije babice Marije Maznik za objavo v knjigi o babištvo dr. Irene Pišek Rožman.

Zgodovina: Digitaliziranih je bilo 56 enot različnega gradiva, od tega 51 enot slikovnega in dokumentarnega gradiva o Roziki Bohinc, 5 fotografij pa je povezanih z Rudnikom Senovo iz konca 40-ih in začetka 50-ih let 20. stoletja.

Umetnostna zgodovina: Digitalizirano je bilo gradivo (fotografije, dokumenti) o Alenki Gerlovič in Franju Stiplovšku za potrebe razstav in objav ter materiali za poizvedbe uporabnikov.

Donacije leta 2024

Sprejeto je bilo večje število manjših donacij, ki so bile prevzete skladno z zbiralno politiko ter v tesnem sodelovanju pristojne kustosinje z vodjo KR delavnice.

Zbiralni politiki in kriterijem umestitve v zbirke je bil namenjen temeljit razmislek ob pisanju Strateškega načrta PMB 2020—2024, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2024.

I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov

Izvedba inventure muzejskih predmetov iz arheološke zbirke se je začela leta 2020. V letu 2024 se inventura ni izvajala. Zaradi kadrovskega manjka bo dokončana v letu 2025.

Inventura muzejskih predmetov iz umetnostne zgodovine in uporabne umetnosti se je začela 18. 4. 2024. Andreja Matijevc in Andrejka Vabič Nose sta ob občasnih pomočih sodelavcev iz konservatorsko restavratorske službe pregledali dela ter uredili njihovo mesto v depoju. Kustosinja Andrejka Vabič Nose je ob tem dopolnjevala podatke o pregledanih delih (fotografije, stanje, lokacija, občasn timeri in drugi manjkajoči podatki) v programu Galis. V umetnostno zgodovinskem depoju je bilo pregledanih 458 del.

Inventura je povezana s prestavitvijo predmetov iz začasnega depoja Dijaški dom v novo depo, kar je osrednji projekt Sklopa I v letu 2025 in najbrž tudi dlje.

I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu

Tabela 10: Objave muzejskih predmetov

Področje	Načrtovano letno	Realizirano letno	Indeks v %
Arheologija	15	2	13,33
Etnologija	15	17	113,33
Umetnostna zgodovina	15	15	100
Zgodovina	15	15	100
Skupaj	60	49	81,67

Z objavami muzej zagotavlja večjo dostopnost predmetov in podatkov o njih, saj zbirke PMB (še) niso dostopne v digitalni obliki na spletu. Projekt poteka od leta 2016. Do konca leta 2024 je bilo objavljenih skupno 583 muzejskih predmetov. Z objavo 49 predmetov (2023: 57, 2022: 81) načrt ni bil dosežen na področju arheologije, presežen pa je bil na področju etnologije in dosežen na področjih umetnostne zgodovine in zgodovine, kar vpliva tudi na nerealiziran skupni načrt za leto 2024.

I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve

Raziskovanje je potekalo skladno s sprejetim programom dela, pri čemer so se strokovni sodelavci odzivali tudi na pobude uporabnikov ter občin soustanoviteljic. Na vseh področjih se je nadaljevalo spodbujanje in izvajanje sodelovanja, interdisciplinarni pristop ter aktivna vključenost v skupne projekte kot je razstava Muzejski donatorji–ožilje muzeja.

Delo je sledilo predvsem izvedbi načrtanih stalnih in občasni razstav (lastnih in medinstitucionalnih) ter novih ter dopoljenih programov za različne ciljne skupine:

- Prenova stalne razstave Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju.
- Razstava Muzejski donatorji–ožilje muzeja.
- Razstava Franjo Stiplovšek, Mariborske vedute, gostovanje v Trafiki pri parku v Mariboru.
- Dediščina in moč mitov, medmuzejska razstava.
- Nesnovna kulturna dediščina in nosilci v Posavju.
- Skupnostna etnološka razstava o Črneči vasi.
- Stalne razstave – zasnova in prenova, nadaljevanje – Sakralna dediščina 17. in 18. stoletja v Posavju.
- Sodobni trendi v muzeologiji.
- Projekti za zunanje naročnike in lastni projekti.

Priprave za prihodnje občasne in stalne razstave

Pripravljena so bila besedila k arheološkim predmetom za vodnik po razstavi Vitezi Rajhenburški in kataloški opisi predmetov ter spremljevalna besedila za katalog razstave Nekoč je bil Gutenwerd. Izvedene so bile priprave za razstavo Dediščina in moč mitov – digitaliziran je bil rimski nagrobnik z Zgornje Pohance ter na podlagi digitalizacije pripravljena 3D animacija za predstavitev. Pripravljena so bila razstavna besedila in besedila za katalog Dediščina in moč mitov.

Opravljen je bilo proučevanje in priprave za naslednje razstave in projekte: Franjo Stiplovšek, Zadnji čas za zgodbe Tajde Tomšič, Mariborske vedute, Zmaga in obnova z delovnim naslovom proga Šamac – Sarajevo: Kako so pozirali udarniki?, razstavo baročnih sani z delovnim naslovom Sani – od baročnih do olimpijskih in projekt Barok v Sloveniji.

Opravljen so bile zaključne priprave na odprtje prenovljene Stalne razstave Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju, priprave na osrednjo razstavo Muzejski donatorji – ožilje muzeja in priprave na dve gostovanji ulične razstave Brežice in Attemsi v času med obema vojnama v Slovenski Bistrici v mesecu maju in v Mariboru oktobra 2024.

V manjši meri je bilo opravljeno tudi proučevanje za pripravo objav o predmetih iz depojev in razstav. Proučevanja so del različnih sodelovanj tako z občinami soustanoviteljicami, različnimi sorodnimi in drugimi ustanovami ter skladna z interdisciplinarnimi in medinstitucionalnimi projekti.

I. / 9. Konserviranje in restavriranje

V letu 2024 je bilo v konservatorsko-restavratorski delavnici Posavskega muzeja Brežice načrtovana preventivna konservacija 600-tih predmetov in aktivno konserviranje-restavriranje 55 predmetov, od tega 50 predmetov za potrebe muzeja (za razstavo Muzejski donatorji-ožilje muzeja in za razstavo skupnostne zbirke Črneče vasi) in 5 predmetov za zunanje naročnike. V zunanji delavnici je bilo načrtovano konserviranje-restavriranje 30-ih arheoloških predmetov iz arhiva arheološkega najdišča Sejmišče Brežice. V okviru strokovnega izobraževanja sodelavcev konservatorske-restavratorske delavnice je bilo s področja konserviranja-restavriranja dodatno načrtovano konserviranje in restavriranje 136 predmetov z arheološkega najdišča Drnovo. Načrt je sledil obsežnim programskim enotam in razstavnim projektom.

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so za razstave v letu 2024 uspešno izvedli potrebne posege na predmetih iz muzejskih depojev in pripravili predmete za razstave. Skupno sta bila konservirana-restavrirana 802 predmeta, kar pomeni 101,39 % realizacijo letnega načrta. Pri restavriranju je izvedba dosežena v 94,44 %, na področju konserviranja pa 209,09 %. V primerjavi z letom 2023 so aktivno konservirali-restavrirali za 64,96 % več predmetov.

Največ muzejskih predmetov so konservirali-restavrirali v okviru strokovnega izobraževanja sodelavcev s področja arheoloških predmetov pod mentorstvom Helene Pucelj Kranjc, MGML, oddelka ŠČIT. V sklopu izobraževanja v Posavskem muzeju Brežice so skupno konservirali in restavrirali 645 predmetov, od tega so preventivno konservirali 530 in aktivno konservirali-restavrirali 115 predmetov (109 predmetov iz arhiva arheološkega najdišča Drnovo in 6 predmetov iz drugih najdišč iz arhiva Posavskega muzeja Brežice). Zaradi dolgotrajnega procesa razsoljevanja pa je v procesu konserviranja-restavriranja ostalo 10 arheoloških predmetov, ki jih bodo zaključili predvidoma v začetku leta 2025.

V razstavne namene so aktivno konservirali-restavrirali 67 predmetov, in sicer: 32 predmetov za pripravo skupnostne zbirke v Ljudski šoli v Črneči vasi, 18 predmetov za razstavo Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju, 9 predmetov za razstavo Muzejski donatorji – ožilje muzeja in 8 predmetov za razstavno vitrino v okviru dogodka »S knjigami diham«: Pogovorni večer z Milanom Jazbecem. V letu 2024 so zaključili tudi s posegi na sliki Franja Stiplovška Zemljevid Krškega okraja. Za dopolnitve razstav so v konservatorsko-restavratorski delavnici izdelali didaktičen predmet Ožemalnik za razstavo v Vodovodnem stolpu in 12 kopij arheoloških predmetov za razstavo Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju.

Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2024

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	115
Etnologija	0
Umetnostna zgodovina	5
Zgodovina	18
Skupaj za PMB	138
Skupaj za druge, povezano s programom PMB	32
Skupaj	170

Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2024

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	0
Etnologija	0
Umetnostna zgodovina	0
Zgodovina	13
Drugi lastniki, izvedeno za potrebe programa muzeja	10
Skupaj	23

Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	530
Etnologija	38
Umetnostna zgodovina	34
Zgodovina	7
Skupaj	609

Tabela 14: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja

Področje	Načrtovano št. kosov	Realizirano št. kosov	Indeks v %
Preventivna konservacija	600	609	101,50
Konserviranje	11	23	209,09
Restavriranje	180	170	94,44
Skupaj	791	802	101,39

Tabela 15: Skupaj področje konserviranje in restavriranje glede na uporabnike

Uporabnik	Načrtovano letno	Realizirano letno	Indeks v %
Preventivna konservacija	600	609	101,50
Lastni muzej	186	183	98,39
Drugi naročniki	5	10	200,00
Zunanja delavnica (Jože Lorber)	30	30	100,00
Skupaj	791	802	101,39

V letu 2024 je bilo izdelanih 476 različnih predmetov za pedagoške delavnice in obrazstavne programe, kar je v primerjavi s prejšnjim letom za 13,33 % več. Za pedagoške programe so izdelali 463 raznovrstnih polizdelkov (Mozaik, Nakit iz tolčene medenine, Dalmatinova biblija, Ptički se ženijo, Izdelava miniaturnih les za sušenje sadja), za razstavne programe pa 13 predmetov (kopije arheoloških predmetov za razstavo Puntarija in ožemalnik – didaktični pripomoček za drugo nastropje v Vodovodnem stolpu).

Za muzejsko trgovino in zunanje naročnike v letu 2024 niso izdelali nobenega predmeta.

Tabela 16: Predmeti za pedagoški in obrazstveni program

Št.	Vrsta	Področje / naročnik	Število
1	V času vitezov in grajskih gospodičen (Veliki ščit)	Pedagoška služba	76
2	Ptički se ženijo	Pedagoška služba	68
3	Nakit iz tolčene medenine	Pedagoška služba	171
4	Poletna grajska dogodivščina – izdelava miniaturnih les za sušenje sadja	Pedagoška služba	35
5	Kopije arheoloških predmetov za razstavo Puntarija	Kustodiat	12
6	Ožemalnik	Kustodiat	1
7	Mozaik	Pedagoška služba	33
8	Nakit iz tolčene medenine	Pedagoška služba	58
9	Jesenska grajska dogodivščina: Dalmatinova biblija	Pedagoška služba	22
SKUPAJ			476

Tabela 17: Primerjava izdelave predmetov v letih 2022–2024

Vrsta	2022	2023	2024
Predmeti za muzejsko trgovino	402	173	0
Predmeti za pedagoške delavnice in obrazstavne programe	314	420	476
Skupaj	716	593	476

Tabela 18: Primerjava preventivne konservacije, konserviranja in restavriranja v letih 2022–2024

Področje	2022	2023	2024
Preventivna konservacija	144	3	609
Konserviranje	251	64	23
Restavriranje	66	53	170

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so se dodatno izobrazili na področju konserviranja-restavriranja arheološke kovine pod mentorstvom Helene Pucelj Krajnc (MGML). Dodatno pridobljeno znanje je ključnega pomena za ohranjanje in konserviranje-restavriranje predmetov obsežne arheološke zbirke Posavskega muzeja Brežice.

Konservatorica-restavratorica Pika Škerlj se je v mesecu oktobru prijavila na usposabljanje za strokovni izpit s področja konservatorstva-restavratorstva in podpodročja muzejski predmeti – les, ki ga bo predvidoma opravljala v jesenskem roku 2025.

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so za naročnika Občino Brežice v letu 2024 zaključili s konservatorsko-restavratorskimi posegi na nagrobnem obeležju Ane in Franca Skale, kar je bil daljši projekt (od leta 2022).

I. / 10. Strokovno izobraževanje

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so se udeležili 45 različnih strokovnih izobraževanj (2023: 63), od tega 39 izobraževanj v živo in 6 na daljavo. 25 izobraževanj se je udeležilo večje število sodelavcev. Največ je bilo izobraževanj s področja muzealstva (11), konservatorstva-restavratorstva (6), računovodstva (6), upravljanja in vodenja muzejev (5), muzejske pedagogike (3) in etnologije (3). Preostala izobraževanja so bila s področij dokumentacije (2), zgodovine (2), kulturne dediščine (2), arheologije (1), umetnostne zgodovine (1), projektov (1) in iz drugih področij (2). Udeleževali so se

brezplačnih izobraževanj, ki jih omogočajo Slovensko muzejsko društvo, Skupnost muzejev Slovenije, ICOM Slovenije, stanovska društva, Ministrstvo za kulturo, lokalna skupnost in druge organizacije. V letu 2024 so se sodelavci udeležili 15 večdnevni izobraževanj, med njimi The Director's forum on crises v Rabatu v Maroku, Tečaja branja gotice, Foruma: vodenje in upravljanje, Začetnega tečaja Kamišibaja, Letne konference ICOM SEE: Muzeji za izobraževanje in raziskovanje, Narodni muzej Kikinda, Srbija, Letnega srečanja Slovenskega arheološkega društva, 4th University of Ljubljana, Summer School on Sustainable Heritage 2024: Cultural Heritage and Cultural Heritage Tourism – Constraints and Synergies, Strokovnega posveta z ekskurzijo »Gremo na Štajersko, gledat kaj delajo ...« etnološka dediščina v zamejstvu, Potrna/Laafeld, avstrijska Radgona, Trate, Gradec, Zborovanja Slovenskega muzejskega društva, strokovne ekskurzije v Avstrijo Sekcije za konservatorstvo in restavracijsko Skupnosti muzejev Slovenije, Mednarodnega simpozija in prvega trienalnega posveta slovenskih umetnostnih zgodovinarjev, Mednarodne konference: Museum Leadership in the 21st Century: Regional Challenges and Global Impacts, Livingstone, Zambia, NEMO's European Museum Conference 'Can we talk? Museums facing polarisation', Sibiu, Romunija in ICOM Europe Conference and Training 2024: "Heritage Resilience: Safeguarding Cultural Legacy in Crisis Zones", Tbilisi, Gruzija. Večina sodelavcev se je udeležila dvodnevne strokovne ekskurzije GRADOVI GROFA IGNACA MARIJE I. ATTEMSA IN DRUŽINE ATTEMS, ki jo je organiziral PMB ob 330-letnici Attemsovega nakupa gradu Brežice in je bila odprta tudi za zunanje udeležence.

I. / 11. Strokovna knjižnica

Tabela 19: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih

Področje	Nakup	Dar	Zamenjava/doma	Zamenjava/tujina	Skupaj
Arheologija	0	7	11	5	23
Etnologija	0	14	15	0	29
Umetnostna zgodovina	1	7	20	2	30
Zgodovina	24	24	21	0	69
Muzeologija		3	11	0	14
Drugo	1	7	0	0	8
Skupaj knjižno gradivo	26	62	78	7	173*

*Za primerjavo: leta 2019: 122; leta 2020: 145; leta 2021: 264; leta 2022: 181; leta 2023: 272.

Knjižnica Posavskega muzeja Brežice je specialna knjižnica, ki s svojim gradivom pokriva področje delovanja muzeja. Knjižnično gradivo je popisano v programu Microsoft Excel. Inventarna knjiga v tem programu se vodi od številke 10.801 dalje.

V letu 2024 smo v okviru knjižne izmenjave, nakupov in darov pridobili 173 enot knjižnega gradiva. Na začetku leta so bili odpravljeni zaostanki vpisov knjižnega gradiva iz prejšnjega leta, tako so v nadaljevanju leta vpisi potekali za tekoče prispelo gradivo v manjšem obsegu. Skozi leto 2024 je zopet nastalo nekaj zaostanka. Pri inventarizaciji knjižnih enot je skozi vse leto kustosinji zgodovinariki pomagal Damir Jakovina, upokojenec – delo po pogodbi.

V prostoru Specialne knjižnice sta v letu 2024 potekali prireditvi Prva nedelja v muzeju: Muzejski donatorji – ožilje muzeja: Alenka Gerlovič (1919–2010) in Robert Šupe v aprilu ter 3. klasični večer z Robertom Šupetom in Markom Kastelicem v mesecu oktobru.

Tabela 20: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike

Dostopnost do gradiva	Število uporabnikov
Notranja uporaba	24
Zunanji uporabniki v knjižnici	0
Skupaj	24

Knjižno gradivo je v muzejski knjižnici prosto dostopno za zaposlene sodelavce Posavskega muzeja Brežice. Gradivo v pisarnah kustosov je na voljo po predhodnem dogovoru z vsakim kustosom posebej. Knjige, ki so bile v knjižnici in so zelo malo v uporabi, so bile spakirane v škatle in preseljene v poseben prostor v dijaškem domu, škatle so ustrezno oštevilčene in vsebujejo sezname knjig.

V letu 2024 je bila specialna knjižnica vpisana v razvid knjižnic z dnevom 30. 9. 2024 pod zaporedno številko 143. 2. septembra 2024 pa je bila s strani Narodne in univerzitetne knjižnice izdana odločba, da specialna knjižnica ne izpolnjuje 2 od 5 pogojev za izvajanje knjižnične javne službe (pogoj o vsaj enem usposobljenem strokovnem sodelavcu in pogoj o dokumentu o upravljanju in izgradnji knjižnične zbirke). Rok za odpravo pomanjkljivosti je 3 leta, v nasprotnem primeru bo specialna knjižnica izbrisana iz razvida knjižnic.

I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina

Leta 2024 je muzej na področju nesnovne dediščine pripravil dve objavi ob vpisu priprave pletenic, ki je bila 10. julija 2024 vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine pod enoto Priprava pletenic, št. EID EID2-00120. Pripravil je besedilo za spletno stran muzeja in dopolnil spletno besedilo o Nosilcih nesnovne dediščine v Posavju ter se s tem priključil obeležitvi prvega mednarodnega dneva nesnovne kulturne dediščine. UNESCO Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine je na 42. zasedanju Generalne konference (novembra 2023) 17. oktober razglasila za mednarodni dan nesnovne kulturne dediščine (42 C/Resolucija 34). Ob tem je bila pripravljena posebna objava.

Muzej je 3. marca 2024, Prva nedelja v muzeju, pripravil druženje z neprecenljivimi nosilci nesnovne dediščine, s posavskimi društvi kmetic: Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, in Društvom kmetic Ajda, Bistrica ob Sotli. Zaradi nepričakovane bolezni je svojo odsotnost opravičilo Društvo kmetic Sevnica. Z dogodkom smo obeležili tudi 40. obletnico smrti Ivana Ivačiča (28. 3. 1921—20. 3. 1984), kuharskega mojstra – prve slovenske kuharske TV-zvezde. Izjemno smo hvaležni, da nas je ob tej priložnosti obiskal tudi njegov sin Peter Ivačič z ženo Dragano.

Društvo kmetic Brežice s predsednico Zdravko Kampijut je predstavilo pehtranovo potico in jabolčno pito, Društvo kmetic Krško s predsednico Olgo Vintar je predstavilo pehtranovo potico, jabolčni štrudl ter rogljičke iz pehtrana in skute. Društvo kmečkih žena Arnika iz Radeč so zastopale tri njihove članice, ki so predstavile pehtranovo potico, jabolčno pito in jabolčni štrudl, Društvo podeželskih žena Pod Gorjanci iz Kostanjevice na Krki s predsednico Anico Žugič je predstavilo pehtranovo potico in kolač cop na lop, Društvo kmetic Ajda iz Bistrice ob Sotli s predsednico Jožico Stadler pa se je predstavilo s pehtranovo potico in jabolčno pito.

Prav tako je muzej sodeloval na Banovi domačiji v Artičah s predstavitvijo sadjarske dediščine v Posavju skozi etnološko zbirko Posavje – sadjarski raj v izvornem okolju (prvi in drugi prostor gospodarskega poslopja na Banovi domačiji), kjer je skozi razstavljene predmete poudaril znanja in veščine sadjarstva v Artičah in okolici. Prvo nedeljo v avgustu, 4. 8. 2024, je muzej izvedel dogodek na Banovi domačiji Prva nedelja v muzeju: BANOVA DOMAČIJA – projekt »Banova domačija – okusimo dediščino«. Pod strokovnim vodstvom kustosinje etnologinje Stanke Glogovič in v sodelovanju s Turističnim društvom Artiče, Sadjarskim društvom Artiče in Vorančevo kovačijo – Lovrom Jurečičem so bile izvedene ustvarjalne delavnice, voden ogled domačije, okolice in stalne razstave Posavje – sadjarski raj. Kot del programa Dnevoev evropske kulturne dediščine je kustosinja etnologinja Stanka Glogovič 28. septembra 2024 na Banovi domačiji izvedla strokovno vodstvo po razstavi in domačiji. Na terenu v Črneči vasi se nadaljuje uspešno sodelovanje z vaščani, ki so v zadnjih letih zbrali številne predmete, povezane z dediščino in načinom življenja v vasi. Na etnološki razstavi bo predstavljena snovna in nesnovna kulturna dediščina skozi gospodarska znanja in veščine, ljudsko izročilo in z njimi povezana orodja, predmeti ter izdelki. Besedila za razstavo in predmeti so bili pripravljene v letu 2024, postavitev in odprtje razstave pa je zaradi zasedenosti oblikovalca predstavljena v leto 2025. Kot del

programa Dnevov evropske kulturne dediščine je 29. septembra 2024 v prenovljeni stavbi nekdanje podružnične šole v Črneči vasi avtorica etnologinja dr. Ivanka Počkar predstavila potek nastajanja etnološke razstave in zbiranje zgodb o življenju na vasi, konservatorica-restavratorica Nives Slemenšek pa posege na predmetih.

II. Posredovanje muzejskega gradiva

Sklop II

Razdelek predstavlja stalne in občasne razstave, različne projekte in podatke povezane s pestro dejavnostjo za različne ciljne skupine na raznovrstne načine.

II. / 1. Razstave

II. / 1. 1. Stalne razstave

II. / 1. 1. 1. Stalne razstave v muzeju

Nadaljevanje iz leta 2023:

Arheološka razstava »**Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah**«, tretji prostor muzeja, od 7. 11. 2023. Avtorica: Jana Puhar, oblikovalka: Polona Zupančič.

Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 13.889.

Obrazstavní program:

- **Ogled arheološke razstave Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah**, Zimska grajska dogodivščina, 1. 3. 2024, izvedba: Petra Karalić.
- **Delavnica izdelovanja fibule iz žice**, Zimska grajska dogodivščina, 1. 3. 2024, izvedba: Petra Karalić, Boštjan Kolar.
- **Prva nedelja v muzeju: Javno vodstvo po razstavi**, 1. 9. 2024, izvedba: Jana Puhar.

Spremembe in dopolnitve stalnih razstav v letu 2024

Nadaljevanje iz leta 2023:

Večvrstna razstava **Harmonija štirih elementov**, prvi prostor muzeja, SZ stolp in SV stolp v 2. nadstropju, od 13. 9. 2023, avtorji razstave in besedil: Alenka Černelič Krošelj, Maruša Erpič, Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, Mihaela Kovačič, Andreja Matijevc, Jana Puhar. Upokojeni in nekdanji sodelavci Posavskega muzeja Brežice: Vlasta Dejak, Oži Lorber, Maja Marinčič, dr. Ivanka Počkar. Prostorska zasnova in oblikovanje razstave: Polona Zupančič. Vodja projekta: Alenka Černelič Krošelj. Zasnova razdelka 4 elementi in grad Brežice: Andreja Matijevc, Polona Zupančič. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 13.889.

Obrazstavní program:

- **Delavnica z Garsio Kosincem** na temo štirih elementov, Poletna grajska dogodivščina, 28. 6. 2024, izvedba: Garsia Kosinac, Petra Karalić, Boštjan Kolar, Anja Zagode.
- **Delavnica izdelave igre Štirje elementi**, Poletna grajska dogodivščina, 29. 6. 2024, izvedba: Petra Karalić, Boštjan Kolar, Anja Zagode.

Dopolnitev stalne razstave novejše zgodovine "**Naj ne bo nikoli pozabljeno**", **Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo**, zadnji prostor stalne razstave Pod devetimi zastavami - Posavje 1900 – 1990, od 23. 10. 2023. Avtorica: kustosinja Mihaela Kovačič, oblikovalka: Polona Zupančič. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 13.889.

Obrazstavni program:

- **Voden ogled razstave** za študente Fakultete za turizem, 15. 1. 2024, izvedba: Robert Fink, Mihaela Kovačič, Alenka Černelič Krošelj.
- **Prva nedelja v muzeju: Javno vodstvo po razstavi "Naj ne bo nikoli pozabljeno"**, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo, 4. 2. 2024, izvedba: Robert Fink.

Nove stalne razstave:

1. **Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju**, SV stolp v 1. nadstropju, od 22. 2. 2024, avtorica razstave: Mihaela Kovačič, koordinatorki: Alenka Černelič Krošelj in Mihaela Kovačič. Prostorska zasnova in oblikovanje razstave: Uroš Lehner.

Razstava je razdeljena na tri teme. Prvi del predstavlja prehod iz 15. v 16. stoletje, ki je čas poln sprememb in prikazuje stanje, ki je kmete gnalo v upiranje. Osrednji del sta kmečka upora iz leta 1515 in 1573, ki veljata za največja in sta v svoj vrtnec potegnili tudi Posavje in grad Brežice. Tretji del prikazuje odmeve kmečkih uporov iz 20. in 21. stoletja, s poudarkom na dogajanju v Posavju. Največji razcvet so kmečki upori v umetnosti, zgodovinopisju in vsakdanjem življenju doživeli v 2. polovici 20. stoletja, v času pomembnosti in promocije vrednoti bratstva in enotnosti med različnimi narodi v skupni državi Jugoslaviji. Muzejsko gradivo, predstavljeno na razstavi, je iz različnih virov. Predstavljeni so predmeti in gradivo, ki spadajo med prve vpise v inventarnih knjigah našega muzeja. Konec 50-ih let 20. stoletja so strokovni sodelavci Posavskega muzeja to gradivo načrtno zbirali za prve postavitve razstav o kmečkih uporih. Dodano je še nekaj novejših muzejskih pridobitev: arheološko gradivo s Starega gradu v Podbočju. Številno gradivo, ki je predstavljeno na razstavi, hranijo posavske, slovenske in tuje muzejske ustanove, arhivi in posamezniki ter so ga muzeju prijazno posodili.

Prenova stalne razstave je del in hkrati zadnja aktivnost mednarodnega in medinstitucionalnega projekta *Upor / Buna / Revolt 1573–2023*, s katero je Posavski muzej Brežice s partnerji Galerijo Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, Mestnim muzejem Krško ter hrvaškimi muzeji: Muzejem Brdovec, Muzejem grada Zagreba in Muzejem seljačkih buna (Muzeji Hrvatskog Zagorja) obeležil 450. obletnico hrvaško-slovenskega kmečkega upora.

Število obiskovalcev na odprtju: 100. Skupno število obiskovalcev: 12.328.

Obrazstavni program:

- **Voden ogled razstave**, Zimska grajska dogodivščina, 28. 2. 2024, izvedba: Boštjan Kolar.
- **Kviz** na temo kmečkih uporov, Zimska grajska dogodivščina, 28. 2. 2024, izvedba: Boštjan Kolar.
- **Kiparska delavnica izdelovanja kipcev s podobo Matije Gubca**, vodje hrvaško-slovenskega kmečkega upora leta 1573, iz plastelina, Zimska grajska dogodivščina 28. 2. 2024, izvedba: Boštjan Kolar, Anja Zagode, Petra Karalić.
- **Voden ogled razstave, Prva nedelja v muzeju: Pridne roke posavskih kmetič**, 3. 3. 2024, izvedba: Mihaela Kovačič.
- **Javno vodstvo po razstavi**, Dan žena, 8. 3. 2024, izvedba: Boštjan Kolar, Nives Slemenšek

Publikacija:

Vodnik po stalni razstavi Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju, Posavski muzej Brežice, 2024, urednica: Mihaela Kovačič, avtorica: Mihaela Kovačič, avtorica predgovora Alenka Černelič Krošelj, 24 strani, naklada 3000 izvodov, (slo., ang.).

2. **Muzejski donatorji – ožilje muzeja**, več prostorov po muzeju, od 26. 6. 2024. Avtorice: Alenka Černelič Krošelj, Mihaela Kovačič, Andreja Matijevc, Andrejka Vabič Nose. Oblikovanje razstave: Darja Malarič.

Razstava ob 75. obletnici muzeja je posvečena muzejskim donatorjem, soustvarjalcem muzeja in hkrati naslavlja cilje trajnostnega razvoja. Umeščena je skozi celoten muzej, obiskovalce pa s panoji na fasadi in dvema interaktivnima panojema nagovarja že ob vstopu v grad.

Osrednji del je namenjen slikarki in pedagoginji Alenki Gerlovič (1919–2010), ki je muzeju podarila večji del svojega fonda, in Ivanu Ivačiču (1921–1984), prvi kuharski TV-zvezdi in najbolj slavnemu slovenskemu chefu, ki ga spoznamo skozi predmete, ki ji je podaril sin Peter Ivačič. Z razstavo Alenke Gerlovič, ki je umeščena v predstavitev Posavja med II. svetovno vojno, predstavljamo enega od glasov medvojne partizanske umetnosti. Preplet dokumentarnega gradiva, citatov in grafik ilustrira njeno povezanost z Brežicami, prispevek k slovenski kulturi ter odnos do sveta. Kuharski mojster Ivan Ivačič je del postavitve Po Posavju z žlico in čašo že od leta 2021. Ob 40. obletnici njegove smrti smo razstavo dopolnili z mojstrovimi osebnimi predmeti, ki nam jih je prijazno podaril in zaupal mojstrov sin Peter Ivačič.

V nadaljevanju razstava skozi intervencije v stalne razstave izpostavlja še naslednje donatorje ter njihove predmete in zgodbe: Tomaž Pisanski, Ljubomir Motore, Robert Šupe, Marijan Krošelj, Smiljana Didek, družina Dobravc.

Razstava vključuje cilje Agende 2030 skozi dopolnitve stalnih razstav z različnimi zgodbami, ki obiskovalca navdihujejo in spodbujajo k razmisleku in akciji. Oblikovan je bil poseben logotip, ki opozarja na projekt in dopolnitve po razstavah.

Število obiskovalcev na odprtju: 135. Skupno število obiskovalcev: 7.234.

Dogodki v sklopu razstavnega projekta Muzejski donatorji – ožilje muzeja:

1. **Vidno in nevidno: 75 let Posavskega muzeja Brežice**, javno vodstvo z Alenko Černelič Krošelj, 8. februar 2024.
2. **Prva nedelja v muzeju: Pridne roke posavskih kmetov**, 3. marec 2024.
3. **Prva nedelja v muzeju: Muzejski donatorji – ožilje muzeja: Franc Černelič in Lovro Jurečič**, 5. maj 2024.
4. **Prva nedelja v muzeju: Zemljevid Krškega okraja Franja Stiplovška**, predstavitev restavratorskih posegov, 2. junij 2024.

3. Nova spletna razstava **Zemljevid Krškega okraja**, od 2. 6. 2024, dostopno na:

<https://www.pmb.si/spletne-zbirke/zemljevid-krskega-okraja>.

Digitalna interpretacija didaktičnega pripomočka Franja Stiplovška in dokumentarni film o konservatorsko-restavratorskih posegih na zemljevidu so rezultat projekta digitalizacije, ki se je pričel v letu 2023, a je bil zaradi obsežnega in dolgotrajnega postopka restavriranja in velikosti zemljevida (dimenzije 172 x 250 cm) podaljšan v leto 2024.

Animacija in film sta bila predstavljena ob dnevu Save, dogodek pa je 75-letnico muzeja povezal s 125. obletnico rojstva Franja Stiplovška (1898) in 60. obletnico smrti (1963), 100. obletnico njegovega prihoda v Posavje (1924) in 90-letnico nastanka slike (1934). Zemljevid je slikar kot didaktični pripomoček ustvaril v času službovanja na Meščanski šoli v Krškem. Po 2. svetovni vojni so zemljevid uporabljali na Gimnaziji Brežice, kjer je Stiplovšek med leti 1945 in 1953 poučeval risanje.

Animacija in film sta dostopna na spletni strani muzeja, ob odprtju prenovljene razstave o Franju Stiplovšku pa bosta na voljo tudi v fizični obliki.

- **Animacija Zemljevida Krškega okraja**. Avtorji vsebine: Andreja Matijevc, Boštjan Kolar, Alenka Černelič Krošelj. Izdelava animacije: Radost lab, Miloš Radosavljevič.

V animaciji je izpostavljen zemljevid kot kartografski pripomoček in Franjo Stiplovšek ne le kot slikar, ampak tudi kot pedagog in ustvarjalec zemljevidov, ki so jih uporabljali pri pouku in pri muzejski interpretaciji.

- **Dokumentarni film Franjo Stiplovšek in Zemljevid Krškega okraja.** Avtorice besedil: Alenka Černelič Krošelj, Nives Slemenšek, Andrejka Vabič Nose. Konservatorsko-restavratorski posegi: Nives Slemenšek, Rok Verstovšek Tanšek, Ana Sterle. Snemanje in montaža: Promovizija, Robert Sajovec, s. p.

Video predstavlja številne dileme in izzive pri izvedbi konservatorsko-restavratorskega posega.

II. / 1. 1. 2. Stalne razstave v Vodovodnem stolpu

Dopolnitev stalne razstave in vsebin

1. Preskrba in oskrba z vodo ter razglednice Brežic z vodovodnim stolpom – dopolnitev z ročnim ožemalnikom perila

V drugem nadstropju so vsebine dopolnjene z ročnim ožemalnikom perila, opremljenim z lesenima valjema. Pripomoček ponazarja kako so ljudje nekoč skrbeli za perilo – brez elektrike in sodobne tehnologije. Obiskovalci se lahko sami preizkusijo v ročnem ožemanju perila in se tako na lastni koži prepričajo, kako zahtevno, a hkrati domiselno je bilo to opravilo v preteklosti.

2. Delovanje Vodovodnega stolpa – dopolnitev z maketo – interaktivni-didaktični prikaz

V četrtem nadstropju Vodovodnega stolpa so vsebine dopolnjene z maketo delovanja stolpa, ki smo jo pripravili v sodelovanju s Hišo eksperimentov. Maketa nazorno prikazuje, kako voda iz zajetja, ki se nahaja v spodnjem delu, potuje skozi cevi in s pomočjo črpalk doseže rezervoar. Prikaz delovanja temelji na principu, kako se je voda nekoč črpala iz zajetja, ki je bilo oddaljeno 3 kilometre. Na desni strani makete je predstavljen potek vode po posameznih nadstropjih, torej nižje kot je nadstropje - močnejši je tok vode, višje kot gremo - manjši je pretok. Ta interaktivni prikaz omogoča spoznavanje delovanja Vodovodnega stolpa na zabaven in poučen način. Obiskovalci lahko sami usmerjajo polnjenje rezervoarja in premikajo tok vode po nadstropjih.

II. / 1. 1. 3. Stalne razstave Posavskega muzeja Brežice na drugih lokacijah

Nadaljevanje iz leta 2014: Dislocirana stalna razstava **Kozjanski partizanski odred**, Dom krajanov Sromlje. Avtor: dr. Tomaž Teropšič, dopolnitev: Mihaela Kovačič, maj 2023. Število obiskovalcev v letu 2024: 197.

Nadaljevanje iz leta 2021: **Posavje – sadjarski raj**, sadjarska zbirka Sadjarskega društva Artiče na Banovi domačiji v Artičah, odprtje 9. 5. 2022. koordinatorici: kustosinji Alenka Černelič Krošelj in Stanka Glogovič, avtorica: kustosinja Stanka Glogovič. Pri projektu sodelujejo KS Artiče, Sadjarsko društvo Artiče, Občina Brežice in Posavski muzej Brežice.

Skupno število obiskovalcev v 2024: 842.

Muzej je zagotovil odprtost in dostopnost Banove domačije v poletnem času ob petkih in sobotah, in sicer od junija do avgusta skupaj 26 dni.

Obrazstavni program:

- **Predstavitve projekta »Banova domačija – okusimo dediščino« ter delavnica za otroke**, Parada učenja, Krško, 22. 5. 2024.
- **Voden ogled** Banove domačije, 29. 5. 2024.
- **Voden ogled** Banove domačije za skupino SVIZ, 4. 6. 2024.
- **Voden ogled** Banove domačije za skupino upokojencev z Marjanom Ekertom, 6. 6. 2024.
- **Voden ogled** Banove domačije za skupino upokojencev iz Rogaške, 20. 6. 2024.
- **Vodstvo po razstavi Posavje – sadjarski raj in ogled Banove domačije**, Poletna grajska dogodivščina, 27. 6. 2024, izvedba: Petra Karalić, Boštjan Kolar, Anja Zagode.

- **Delavnica izdelave lese za sušenje sadja na zraku**, Poletna grajska dogodivščina, 27. 6. 2024, izvedba: Petra Karalič, Boštjan Kolar, Anja Zagode, Nives Slemenšek.
- **Delavnica preizkusa kmečkih oblačil na Banovi domačiji in igranje vlog**, Poletna grajska dogodivščina, 27. 6. 2024, izvedba: Petra Karalič, Boštjan Kolar, Anja Zagode, Nives Slemenšek.
- **Prva nedelja v muzeju: BANOVA DOMAČIJA – projekt »Banova domačija – okusimo dediščino«**, 4. 8. 2024.
- **Predstavitel projekta Banova domačija – okusimo dediščino in kratkočasnice**, Pikin festival Velenje, 10. 9. 2024.
- **Vodstvo po Banovi domačiji in razstavi Posavje – sadjarski raj** za udeležence Zborovanja Slovenskega muzejskega društva, 17. 9. 2024.
- Dogodek **Banova domačija - okusimo dediščino**, del DEKD 2024, 28. 9. 2024.
- **Vodstvo po Banovi domačiji in razstavi Posavje - sadjarski raj** za člane Društva gluhih in naglušnih Posavja, 16. 10. 2024.

Dopolnitev: **Skupnostna etnološka razstava Črnčani in Črnčča vas: Drže skupaj kakor veriga**, prenovljena stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, avtorica: dr. Ivanka Počkar. Oblikovalec: Matic Tršar.

Na terenu v Črneči vasi se nadaljuje uspešno sodelovanje z vaščani, ki so v zadnjih letih zbrali številne predmete, povezane z dediščino in načinom življenja v vasi. Na etnološki razstavi bo predstavljena snovna in nesnovna kulturna dediščina skozi gospodarska znanja in veščine, ljudsko izročilo in z njimi povezana orodja, predmeti ter izdelki.

Besedila za razstavo in predmeti so bili pripravljene v letu 2024, postavitve in odprtje razstave pa je zaradi zasedenosti oblikovalca predstavljena v leto 2025.

II. / 1. 2. Lastne občasne razstave

V letu 2024 je muzej nadaljeval z občasnimi ter medinstitucionalnimi razstavami, se odzival na pobude ter dopolnjeval občasne razstave v vsebinskih in prostorskih sklopih:

1. **Večzvrstna lastna razstava**
2. **Druge občasne razstave v različnih prostorih muzeja**
3. **Občasne razstave v Vodovodnem stolpu**
4. **Ulične razstave**

II. / 1. 2. 1. Večzvrstna lastna razstava

Nadaljevanje iz leta 2021: **Večzvrstna razstava Po Posavju z žlico in čašo: Pet čutov: 1 – OKUS**, 3. prostor Galerije in v delu stalne etnološke razstave v 2. nadstropju, od 29. 7. 2021. Avtorji Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič, Boštjan Kolar, Oži Lorber, Maja Marinčič, Andreja Matijevc, Anja Medved, dr. Ivanka Počkar, Jana Puhar. Oblikovalka: Polona Zupančič. Skupno število obiskovalcev: 42.949.

II. / 1. 2. 2. Druge občasne razstave v različnih prostorih muzeja

Nadaljevanje iz leta 2022: **Razstava v razstavi: »Srčeve pletenice muzejčkov«**, 6. prostor razstave Pod devetimi zastavami: Posavje 1900—1990 in del etnološke razstave Kruh, potice in kolači, od 1. 7. 2022, avtorji: udeleženci Poletne grajske dogodivščine 2022, koordinatorka: Anja Medved. Skupno število obiskovalcev: 35.775.

Nova razstava:

1. **Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe**, dvorana pod Viteško dvorano, 20. 7. 2024–31. 12. 2025, kuratorka: Alenka Černelič Krošelj.

Intermedijska umetnica Tajda Tomšič se je vrnila v Posavje po zaključenem študiju najprej na ALUO v Ljubljani in zatem v Švici. Na razstavi, ki jo je postavila v dvorano pod Viteško dvorano je ustvarila ambientalno interaktivno razstavo s katero nadaljuje raziskovanju vloge ženske v sodobni družbi in samorefleksivnim delom, skozi katera raziskuje svoj odnos do časa in prostora. Umetnica že od študija na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje Univerze v Ljubljani raziskuje obliko elipse, na razstavi *Zadnji čas za zgodbe* pa je vsebino elipsastih platen navdihnila poslikava Viteške dvorane in t. i. ovali na stenah dvorane. Za tokratno razstavo je v elipsah interpretirala zgodbo štirih konjenikov (Vojna, Lakota, Osvajanje / Kuga in Smrt). Kiparska dela pa reflektirajo njeno razumevanje mitskih ženskih podob ter večnega preizpraševanja ključnih družbenih razmer. Posebej so bili oblikovani različni obrazstavnimi programi za raznovrstno publiko. Število obiskovalcev na odprtju: 85. Skupno število obiskovalcev: 5.947.

Obrazstavnimi program:

- Delavnica **Mitološka bitja** z avtorico, Poletna grajska dogodivščina, 26. 6. 2024, izvedba: Petra Karalič, Boštjan Kolar, Tajda Tomšič.
- **Vodstvo po razstavi** z avtorico, Festival evropskega filma, 29. 8. 2024.
- **Vodstvo po razstavi** z avtorico, Festival evropskega filma, 30. 8. 2024.
- **Vodstvo po razstavi** z avtorico, Festival evropskega filma, 31. 8. 2024.
- **Javno vodstvo po razstavi** s kustosinjo Andrejko Vabič Nose, Sejem rokodelskih znanj in Grajska tržnica starin, 5. 10. 2024.
- **Javno vodstvo po razstavi** z avtorico, Prva nedelja: Praznična rokodelska tržnica, 1. 12. 2024.

Publikacija: v pripravi, izdana bo marca 2025.

II. / 1. 2. 3. Občasne razstave v Vodovodnem stolpu

Nova razstava:

1. Razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, kakršno si želimo«**, Center za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu, zunanji ekran pred Vodovodnim stolpom, 2., 3. in 6. nadstropje Vodovodnega stolpa, od 3. 12. 2024. Koordinacija: Boštjan Kolar.

Na pobudo globalne mreže vodnih muzejev (Water Museum Global Network), v katero je muzej vključen od leta 2023, je muzej drugo leto zapored razpisal natečaj za šolarje »Voda, kakršno si želimo« / »Water we want«, s katerim se mlade spodbuja k inovativnemu razmišljanju o iskanju odgovornih in trajnostnih oblik uporabe vode ter ozavešča o pomenu njihovega vključevanja v oblikovanje naše skupne prihodnosti.

Razstavo likovnih in avdiovizualnih del je v otroškem in mladinskem natečaju ustvarilo 135 mladih ustvarjalcev iz osnovnih šol Brežice, Maksa Pleteršnika Pišece, Marjana Nemca Radeče, Sava Kladnika Sevnica in tamkajšnje Podružnične osnovne šole Loka pri Zidanem Mostu ter Gimnazije Brežice. Pod budnim očesom 12 mentoric in 2 mentorjev je nastalo 36 risb, 13 fotografij, 4 videoposnetki in 2 plakata. Vsa prejeta dela so na ogled v digitalni obliki v Centru za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu in na zunanjem ekranu pred Vodovodnim stolpom. V drugem in tretjem nadstropju Vodovodnega stolpa sta na ogled razstavna panoja, ki sta kolaž vseh prejetih likovnih del. Na panojih sta tudi QR kodi z dostopom do digitalne razstave vseh del. Izbrana izvorna dela so na ogled v 6. nadstropju Vodovodnega stolpa. V 6. nadstropju so na ekranu na ogled tudi vsi videoposnetki.

Število obiskovalcev na odprtju, 3. 12. 2024: 30. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 248.

II. / 1. 2. 4. Ulične razstave

Nadaljevanje iz leta 2022: Ulična razstava **Brežice in Attemsi v času med obema vojnama**, 13. 10. 2022 – 17. 5. 2024, Prešernova cesta (pod gradom Brežice), avtorica: kustosinja Mihaela Kovačič.

Nadaljevanje iz leta 2023: Ulična razstava **Mesto na brežcu: 1353–2023, 670 let mestnih pravic**, 18. 5. 2023 do marca 2024, avtorice: Alenka Černelič Krošelj (Posavski muzej Brežice), dr. Ivanka Počkar, Anita Radkovič (Društvo za oživitev mesta Brežice) in Davor Lipej (Fotoklub Brežice).

Število obiskovalcev razstav, ki so vključene v razdelke *Razstave PMB na drugih lokacijah* je mogoče oceniti skozi posredne podatke, kar pomeni, da je ocenjen letni učinek razstav najmanj 21.000 obiskovalcev – glede na obisk Brežic in drugih lokacij, kar znaša 10 % od skupnega števila prihodov turistov v Občino Brežice (211.898).

II. / 1. 3. Medinstitucionalne razstave

II. / 1. 3. 1. Medinstitucionalne razstave v muzeju

Nadaljevanje iz leta 2023: **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Mali avditorij, 28. 11. 2023 – 14. 2. 2024. Avtorji: 110 učenk in učencev iz 13 posavskih osnovnih šol, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje, Valvasorjeva knjižnica Krško, Posavski muzej Brežice, OŠ Jurija Dalmatina Krško in OŠ Koprivnica. Skupno število obiskovalcev: 2.332.

Nove razstave:

1. Razstava »S knjigami diham«: Milan Jazbec, Mali avditorij, 15. 2.–26. 2. 2024.

Dr. Milan Jazbec, svetovljan in domoljub, veleposlanik, profesor diplomacije ter pesnik in pisatelj je v sodelovanju z Osnovno šolo Artiče in PMB pripravil priložnostno razstavo svojih knjig ter diplomatskih daril, ki jih je podaril PMB. Vse to je predstavil na pogovornem večeru z Alenko Černelič Krošelj. Že od majhnega se je srečeval s knjigami in branjem. V Severno Makedonijo je kot veleposlanik prišel leta 2016, takrat s 37 izdanimi knjigami, čez pet let je odšel s 65, tako da se je tam njegovo pisanje resnično razplamtelo. V ospredju njegovih knjig je slovenska diplomacija. Število obiskovalcev na odprtju: 70. Skupno število obiskovalcev: 381.

2. Razstava plakatov: 24. mednarodno strokovno srečanje konservatorjev-restavratorjev

2024, 27. 5.–30. 6. 2024, 1. in 2. prostor Galerije ter Mali avditorij, avtorji in sodelujoče ustanove: 62 avtorjev iz 25 slovenskih ustanov in 4 tujih, 6 študentov Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani ter 8 samozaposlenih v kulturi, koordinatorji razstave: Nives Slemenšek, Rok Verstovšek Tanšek in Pika Škerlj.

Razstava je nastala v sodelovanju z Društvom restavratorjev Slovenije v okviru vsakoletnega mednarodnega srečanja konservatorjev-restavratorjev. Razstava je primer interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja na področju konserviranja-restavriranja in spodbujanja izmenjave različnih informacij, znanj in veščin. Na razstavi je s plakati in kratkimi videoposnetki sodelovalo 74 strokovnjakov s področja konserviranja-restavriranja in sorodnih smernicah. Število obiskovalcev na odprtju: 70. Skupno število obiskovalcev: 1.922.

3. Vorančeva kovačija in zgodba o nožu – kozolcu, prostor pred Viteško dvorano, 14. 3.–15. 5. 2024, avtor: Lovro Jurečič. Koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.

Kot del razstave Trienale rokodelstva / Razstava sodobnih in inovativnih izdelkov na temeljih bogate kulturne dediščine Slovenije smo v Posavskem muzeju Brežice v prostoru pred Viteško dvorano izpostavili zgodbo o nožu – kozolcu Lovra Jurečiča, kovača iz Podbočja. Njegova rokodelsko-oblikovalska-umetniško-ustvarjalna pot se je pričela v domači delavnici ob izdelkih pradedka in dedka. Po različnih ročnodelskih poskusih in uporabi raznovrstnih orodij, ki so bila na voljo, je izbral svoje poslanstvo. Ukvarja se predvsem z izdelavo nožev in nakita. Kovaštvo s

številnimi plastmi ter zahtevami daje mlademu rokodelcu možnost, da razvija in pripoveduje zgodbe ter uporablja šege in navade, ki »krasijo našo deželo«.

Lovro Jurečič je predstavnik mladih rokodelcev, ki preoblikujejo znanje in veščine preteklosti v uspešne zgodbe sedanjosti. Svoje izdelke oblikuje pod okriljem blagovne znamke Vorančeva kovačija. Ime Vorančeva kovačija izhaja iz imena Lovro – koroška verzija tega imena je namreč Voranc in tako je (namesto Lovrova) nastala Vorančeva kovačija.

Število obiskovalcev na odprtju: 55, skupno število obiskovalcev: 2.096.

4. **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Galerija, 26. 11. 2024—15. 1. 2025. Avtorji: 91 učenk in učencev iz 14 posavskih osnovnih šol, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.

Sodelujoče ustanove: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje, Valvasorjeva knjižnica Krško, Posavski muzej Brežice in OŠ Jurija Dalmatina Krško

Razstava je rezultat istoimenskega likovno-literarnega natečaja, ki je potekal v letu 2024. Na natečaju je sodelovalo 91 učenk in učencev iz 14 posavskih osnovnih šol, ki so ustvarili skupno 82 del. Natečaj, že 15. po vrsti, organizira Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje v sodelovanju z Valvasorjevo knjižnico Krško, Posavskim muzejem Brežice in OŠ Jurija Dalmatina Krško. V likovnem delu natečaja je sodelovalo 74 učenk in učencev, ki so pod budnim očesom 17 mentorjev ustvarili 74 likovnih del, literarnega dela pa se je udeležilo 17 učenk in učencev, ki jih je spodbujalo osem mentoric. Ob svojem ustvarjanju so učenke in učenci spoznavali tudi življenje in delo posavskih reformatorjev Jurija Dalmatina in Adama Bohoriča.

Število obiskovalcev na odprtju: 170. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 860.

II. / 1. 3. 2. Medinstitucionalne razstave v muzeju in v Vodovodnem stolpu

1. Digitalna in spletna razstava Ženske nosijo vodo, Zgodbe iz slovenskih muzejev, koordinatorke: Alenka Černelič Krošelj, Andreja Matijevc in Anja Zagode.

- 2. prostor Galerije, 24. 1.–22. 2. 2024, dopolnitev gostujoče fotografske razstave Lekhe Singh: »Ženske nosijo svet«.
- 2. nadstropje Vodovodnega stolpa, od 22. 3. 2024 – svetovni dan vode.
- Spletna razstava, od 24. 1. 2024, dostopna na: <https://www.pmb.si/obcasne-razstave/zenske-nosijo-vodo>

Razstava je nastala v sodelovanju s 15 slovenskimi regionalnimi muzeji in 1 arhivom: Belokranjski muzej Metlika, Dolenjski muzej Novo mesto, Goriški muzej, Koroški pokrajinski muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljana (Mestni muzej Ljubljana), Muzej narodne osvoboditve Maribor skupaj s Pokrajinskim arhivom Maribor, Muzej novejšje zgodovine Celje, Muzej Velenje, Muzeji radovljiške občine, Pokrajinski muzej Kočevje, Pokrajinski muzej Koper, Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, Pomurski muzej Murska Sobota in Zasavski muzej Trbovlje.

Razstava je dopolnjevala gostujočo fotografsko razstavo ameriške umetnice Lekhe Singh: »Ženske nosijo svet«, ki je v muzeju gostovala od 24. januarja do 22. februarja 2024. Izpostavlja ženske na slovenskem območju, ki so nekaj deset let nazaj nosile vodo od različnih izvirov in vodnjakov do svojih domov ter v rekah prale perilo. Skozi zgodovino so nosile težke vrče in posode z vodo na svojih glavah ali ramenih, da bi zagotovile pitno vodo za svoje družine in skupnosti.

Od 22. marca 2024, svetovnega dneva vode, je razstava na ogled tudi v 2. nadstropju Vodovodnega stolpa Brežice, kjer dopolnjuje interaktivne vsebine o dediščini preskrbe z vodo.

Število obiskovalcev na odprtju: 60 (Galerija). Skupno število obiskovalcev v letu 2024: Galerija: 1.242 in Vodovodni stolp: 5.139.

II. / 1. 3. 3. Medinstitucionalna razstava izven muzeja

Nadaljevanje iz leta 2023: Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**. Sodelujoči muzeji: Idejna zasnova in koordinatorica: dr. Aleksandra Berberih Slana. Avtorji besedil so: Aleksandra Berberih Slana, Muzej grada Zagreba, Sonja Bezjak, Muzej norosti Trate, Andreja Bjelan, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Uroš Dokl, Muzej narodne osvoboditve Maribor, **Stanka Glogovič, Posavski muzej Brežice**, Darja Jan, Muzej novejšje zgodovine Celje, Andželina Jukič, Muzej Velenje, Lea Knez, Koroški pokrajinski muzej, Marija Kos, Gorenjski muzej, Roman Kuhar, FF UL, Marjan Linasi, Koroški pokrajinski muzej, Jan Malec, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Irena Mavrič Žižek, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Janez Polajnar, Muzej in galerije mesta, Špela Regulj, Mateja Murkovič, Muzej Velenje, Biljana Ristić, Loški muzej Škofja Loka, Monika Rogelj, Gorenjski muzej, Pina Špegel, Muzej Velenje, Maya Angelou; Muzej narodne osvoboditve Maribor, 31. 1. 2023 – jesen 2023; Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec, jesen 2023 - 11. februar 2024; Muzej novejšje zgodovine Celje, 6. 6. 2024—oktober 2024. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: ni podatka.

Nadaljevanje iz leta 2023: Razstava **Človek in čas: prvih 100**, sodelovanje ob praznovanju 100-letnice Slovenskega etnografskega muzeja, od 22. 6. 2023, Razstavna hiša Slovenskega etnografskega muzeja, Ljubljana. Več avtorjev iz 15 slovenskih muzejev. Avtorica iz Posavskega muzeja Brežice: Stanka Glogovič. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: ni podatka.

Nove razstave:

1. Ulična razstava **Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje**, Prešernova cesta, ob gradu, od 18. 5. 2024 do predvidoma maj 2025, avtorica: dr. Ivanka Počkar, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Društvo za oživitev mesta Brežice, Krajevna skupnost Brežice in Posavski muzej Brežice.

Razstava je zasnovana skozi devet zgodb, ki vključujejo vpogled v življenje izbranih meščank in meščanov, utrip »Gase«, to je Ulice stare pravde, in poudarjajo pomembne obletnice leta 2024, z namenom, da bodo ostali odtisi za sedanje in prihodnje rodove. V devetih tematskih sklopih je predstavljenih 12 oseb in ulica »Gasa« z mnogimi osebami, spregledanimi posamezniki, ki sicer ne izstopajo po znanih in slavnih zgodbah, vendar bi bilo brez teh ljudi mesto in vsakdanjik drugačen. Število obiskovalcev na odprtju: 100.

Obrazstavni program: **Javno vodstvo po razstavi**, 10. 10. 2024, izvedba: dr. Ivanka Počkar in Alenka Černelič Krošelj.

Publikacija:

- Počkar, Ivanka: Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje / The People of Brežice and their lives, Krajevna skupnost Brežice, Občina Brežice, Posavski muzej Brežice, maj 2024, 63 strani, 300 izvodov.
2. **Dediščina in moč mitov, Materialna kultura in njena interpretacija skozi mite in pripovedi**, Palača Belgramoni Tacco v Kopru, 15. 6. 2024 – 20. 10. 2024, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 24. 10. 2024—januar 2025, koordinator: Pokrajinski muzej Koper; sodelujoči muzeji: Posavski muzej Brežice, Pokrajinski muzej Celje, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran, Tolminski muzej, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec in Muzej Ravne na Koroškem, Gorenjski muzej, KDK – Mestni muzej Krško. Muzeološki vodji: Verena Perko in Maša Saccara. Avtorji: Jana Puhar, Maja Bausovac, Jure Krajšek, Snježana Karinja, Miha Mlinar, Aleksandra Nestorović, Saša Djura Jelenko, Brigita Rajšter, Karla Oder, Špela Prunk, Andrej Preložnik, Jože Štukl.

Število obiskovalcev na odprtju, Pokrajinski muzej Koper: 71.

Število vseh obiskovalcev Pokrajinski muzej Koper: 856.

Število obiskovalcev na odprtju, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 24. 10. 2024: 40.

Število vseh obiskovalcev Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož: 709.

Publikacija: Izid prestavljen v leto 2025 zaradi sprememb v avtorski ekipi in zamika pri financiranju.

Razstava skozi arheološko, etnološko, umetnostnozgodovinsko in zgodovinsko dediščino z mitološko motiviko pripoveduje o brezčasnosti mita – o univerzalnih konceptih, s katerimi je povezan in o možnostih aktualizacije mitoloških zgodb v sodobni čas. Razstava obenem raziskuje možne pomene mita in odstira njegove že pozabljene sloje, ki se niso ohranili v kolektivnem spominu. Tako nas nagovarja na več ravneh, ne le na nivoju temeljne privlačnosti mitoloških zgodb, temveč tudi z izhodišči za razmislek o občečloveških temah in trenutni družbeni realnosti.

Publikacija: V pripravi, zamik izida je posledica sprememb v avtorski ekipi.

3. Ulična razstava **200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah**, od 7. 11. 2024, pred Slomškovi domom Brežice, avtor: Boštjan Kolar, strokovni sodelavki: dr. Ivanka Počkar in Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Društvo 1824, Župnija Brežice, Društvo zbirateljev Verigar Brežice, Osnovna šola Brežice in Posavski muzej Brežice.

Ulično razstavo 200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah je pripravil Posavski muzej Brežice v sodelovanju z Društvom 1824, Župnijo Brežice, Društvom zbirateljev Verigar Brežice in Osnovno šolo Brežice. Na razstavi so predstavljeni začetki šolstva v Brežicah in zgodovina prve šolske stavbe v Brežicah, današnjega Slomškovega doma, kjer je potekal pouk od leta 1824 do konca januarja 1971, ko so se osnovnošolci preselili v novozgrajeno sodobno osnovno šolo na današnjem naslovu Levstikova ulica 18.

Število obiskovalcev na odprtju: 85.

II. / 1. 4. Gostovanja z lastno občasno razstavo, sodelovanje drugje

Nadaljevanje iz leta 2017: **Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, avtorici: Vlasta Dejak, dr. Helena Rožman, koordinatorka: dr. Helena Rožman, skrbnica: Mihaela Kovačič.

Število obiskovalcev razstave v letu 2024: ni podatka.

1. Ulična razstava **Brežice in Attems v času med obema vojnama**, Slovenska Bistrica, 23. 5.–30. 9. 2024; Pokrajinski arhiv Maribor, 10. 10.–31. 12. 2024, avtorica: Mihaela Kovačič.

Razstava se osredotoča na čas med obema svetovnima vojnama in na zadnjega grofa Attemsa na štajerskih tleh, Ferdinanda Marijo III. (1885–1946). Predstavljeno je njegovo življenje in delo, grad in mesto Brežice v tem obdobju ter vpliv delovanja družine na širše lokalno okolje. Razstava je objavljena tudi na spletni strani Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica, skupaj z razstavo, ki je nastala po našem vzoru za Slovensko Bistrico v enakem časovnem obdobju.

Število obiskovalcev na odprtju: Zavod za kulturo Slovenska Bistrica: 30.

Število obiskovalcev na odprtju: Pokrajinski arhiv Maribor: 28.

2. **Franjo Stiplovšek, Mariborske vedute, Ob 100-letnici mape Stari Maribor: Ulice**, Trafika ob parku, Maribor, 17. 10. –2. 11. 2024, avtorica Andrejka Vabič Nose.

Razstava osvetljuje vpliv, ki ga je imel Maribor na ustvarjalnost in razvoj slikarja in grafika Franja Stiplovška.

Število obiskovalcev na odprtju: 25, skupno število obiskovalcev razstave: 122.

II./1. 5. Razstave drugih organizatorjev in gostujoče razstave v Posavskem muzeju Brežice

Muzej ima več prostorov, ki so primerni za postavitev razstav zunanjih organizatorjev. Poleg Galerije v treh prostorih se kot razstavni prostor uporablja tudi Mali avditorij, ki je še posebej primeren predvsem za manjše likovne razstave in vinska klet, kjer so postavljene glede na prostor ustrezne razstave.

Gostujoče razstave:

Nadaljevanje iz 2023:

Trojne gorje – Kako nastane strip?, prostor pred Viteško dvorano, 5. 2. 2023–7. 3. 2024. Avtor: Jakob Klemenčič. Koordinatorica: Andreja Matijevc.

Število obiskovalcev razstave v letu 2024: 2.142.

Nove razstave:

1. **Fotografska razstava Lekhe Singh: Ženske nosijo svet**, 1. in 2. prostor Galerije, 24. 1.–19. 2. 2024. Avtorica: Lekha Singh. Koordinatorici: Alenka Černelič Krošelj, Anja Zagode.

Gostujoča razstava **Ženske nosijo svet** je razstava ameriške umetnice Leke Singh, ki že več kot 25 let potuje po svetu, fotografira in snema filme. Njeno delo pripoveduje zgodbe o izkušnjah, ki si jih delijo ljudje po vsem svetu, od natrpanih mest do malo znanih krajev, ki jih zaznamujeta revščina in opustošenje. V ospredje postavlja življenja ljudi, kultur in krajev ter pri tem pripoveduje zgodbo njihovih življenj. Z razstavo se je avtorica poklonila ženskam, ki milijone kilometrov prenašajo milijone kilogramov in za to nikoli ne prejmejo priznanja. Pri razstavi, ki potuje po Evropi od leta 2023 je sodeloval splošni kustos za dediščino in nekdanji direktor muzeja Musée de l'Homme v Parizu André Delpuech, razstava pa je pred Brežicami gostovala v Dvorcu Trakoščan, Hrvaška.

Razstavo sta predstavili umetniška producentka Carley Blackman-Yonkman in Alenka Černelič Krošelj. Ob razstavi smo v Posavskem muzeju Brežice v sodelovanju s 16 regionalnimi muzeji kot del praznovanja 110-letnice gradnje Vodovodnega stolpa Brežice pripravili digitalno razstavo **Ženske nosijo vodo**, Zgodbe iz slovenskih muzejev s fotografijami žensk, ki nosijo vodo v različnih obdobjih in na različne načine.

Število obiskovalcev na odprtju: 60. Skupno število obiskovalcev: 1.242.

Obrazstavni program:

- Vidno in nevidno: 75 let Posavskega muzeja Brežice, javno vodstvo po skritih in zakritih delih muzeja ter gostujoči razstavi **Ženske nosijo svet**, Slovenski kulturni praznik, 8. 2. 2024, izvedba: Alenka Černelič Krošelj.
 - **Delavnica upodobitve žensk, ki nosijo naš svet**, Zimska grajska dogodivščina, 1. 3. 2024, izvedba: Anja Zagode, Boštjan Kolar.
 - **Preizkušanje v nošenju različnih materialov**: veder z vodo, snopov vej, oblačil, košar z jabolki, Zimska grajska dogodivščina, 1. 3. 2024, izvedba: Anja Zagode, Boštjan Kolar, Petra Karalič.
2. **Triennale rokodelstva / Razstava sodobnih in inovativnih izdelkov na temeljih bogate kulturne dediščine Slovenije**, 1. in 2. prostor Galerije, 14. 3.–15. 5. 2024, Soorganizatorji: Koroški pokrajinski muzej, Koroška galerija likovnih umetnosti, Slovenski etnografski muzej, Muzej za arhitekturo in oblikovanje v sodelovanju s Centrom za kreativnosti in Centrom Rog, Posavski muzej Brežice. Koordinatorica: Anja Zagode.

Razstava odraža spremenjena razmerja na področju kultur ročnega izdelovanja ter izpostavlja aktualnost in relevantnost tovrstnih procesov. Obenem prispeva k razumevanju rokodelskih panog v kontekstu časa in družbe 21. stoletja.

Na razstavi so bili predstavljeni izdelki, ki so bili izbrani z javnim pozivom Triennale rokodelstva in obrti, ki ga je razpisal konzorcij partnerjev, ter z javnim pozivom Povezovanje sodobnega oblikovanja, rokodelstva in obrti, ki ga je v okviru evropske platforme Distributed Design razpisal Center za kreativnost.

Ob razstavi je muzej v prostoru pred Viteško dvorano predstavil še ustvarjalca iz lokalnega okolja. Na razstavi **Vorančeva kovačija in zgodba o nožu – kozolcu** je bil izpostavljen kovač in izdelovalec nožev, Lovro Jurečič iz Podbočja.

Število obiskovalcev na odprtju: 55. Skupno število obiskovalcev: 2.096.

Obrazstveni program:

- **Okrogla miza ob zaključku gostujoče razstave Triennale rokodelstva**, 15. 5. 2024.
Sooblikovale so jo: Tanja Roženberger, Tajda Jerkič, Saša Poljak Istenič, Kati Sekirnik, Nika Šantelj in Alenka Černelič Krošelj.

- 3. **Partizan John Denvir**, 3. prostor stalne razstave novejšje zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900-1990, od 4. 4. 2024. Avtorja: Rok Kajzer, Vid Kmetič, Društvo Trafika, Maribor.
Koordinacija razstave: Petra Karalič in Alenka Černelič Krošelj.

Razstava, odprta dva ni pred obletnico začetka 2. svetovne vojne na slovenskih tleh predstavlja zgodbo novozeladskega partizana škotskih korenin, Johna Denvirja. John Denvir (1913–1973) je bil rojen v Glasgowu na Škotskem, od koder je okoli leta 1925 prišel na Novo Zelandijo, kjer se je šolal in si mlad ustvaril družino. Aprila 1941 je kot desetnik 2. novozelandske divizije v Grčiji padel v nemško ujetništvo. S skupino tovarišev je bil pozneje prepeljan v ujetniško taborišče v Mariboru. Po uspešnem pobegu iz ujetništva se je priključil slovenskim partizanom. Od ustanovitve Šercerjeve brigade oktobra 1942 je bil njen pripadnik, najprej mitraljezec, nato pa poveljnik njenega drugega bataljona. Večkrat je bil ranjen, leta 1944 se je vrnil v Novo Zelandijo. Za svoja dejanja je prejel številna visoka priznanja. Po koncu vojne se je dvakrat vrnil v Slovenijo, prvič leta 1955, ko je prejel red partizanske spomenice. Ob drugem obisku leta 1967 je bil gost tudi Posavskega muzeja Brežice, kjer ga je skozi muzej vodil takratni direktor Stanko Škaler (1929–1973).

Število obiskovalcev na odprtju: 15. Skupno število obiskovalcev: 11.025.

- 4. **Preplet dediščine in sodobnosti**, prostor pred Viteško dvorano, 30. 5. 2024 – 2. 10. 2024.
Avtorica: Kristina Seljak, Čebelarški muzej Radovljica. Koordinacija: Petra Karalič, Andrejka Vabič Nose in Alenka Černelič Krošelj.

Poslikane panjske končnice so posebnost slovenske kmečke ljudske kulture. Z združitvijo tradicionalnih motivov s sodobnimi upodobitvami na poslikanih panjskih končnicah razstava odseva edinstveno zapuščino slovenskega čebelarstva. Poslikane panjske končnice so izjemno pomembne za slovensko čebelarstvo, saj so bile osrednji element čebelnjakov. Pojavile so se sredi 18. stoletja. Do njihove poslikave je pripeljal splet okoliščin saj je razvito čebelarstvo omogočalo dober zaslužek čebelarjem, da so si lahko naročali poslikave. Vsebina poslikav na panjih prikazuje poglede slovenskega kmeta in obenem izraz posebnega odnosa, ki ga slovenski človek od nekdanje goji do čebel. Zbirka poslikanih panjskih končnic Čebelarškega muzeja Radovljica obsega več kot 900 primerkov. Na razstavi je mogoče raziskati raznolikost motivov, ki segajo od najstarejših nabožnih do sodobnejših upodobitev. Z razstavo najzanimivejših sodobnih primerkov je bil obeležen tudi svetovni dan čebel (20. maj).

Število obiskovalcev na odprtju: 12. Skupno število obiskovalcev: 5.918.

- 5. **1 muzej, 1000 zgodb**, prvi prostor Galerije, 4. 7. – 12. 9. 2024. avtorica: Marija Terpin Mlinar, Mestni muzej Idrija. Koordinacija: Boštjan Kolar in Alenka Černelič Krošelj.

Premična panojska razstava predstavlja številne zgodbe številčno majhnega, a po dediščini velikega Mestnega muzeja Idrija: raznoliko dediščino evropskega in svetovnega pomena Idrijskega in Cerkljanskega območja: dediščino živega srebra, nesnovno dediščino idrijske čipke in spomenike 2. svetovne vojne, med njimi Partizansko bolnico Franjo, ki je bila julija 2023 v hudem neurju in vetrolomu močno poškodovana.

Število obiskovalcev na odprtju: 18. Skupno število obiskovalcev: 3.129.

Obrazstavni program:

- **Gledališka predstava Melhiorca: prefrigana tihotapka**, 12. 9. 2024. izvedba: Metka Pavšič in Marija Terpin Mlinar, Mestni muzej Idrij

6. **Na vrtu (ne)vidnih**, prvi prostor Galerije, 3. 10. – 13. 10. 2024. Avtorji:izr. prof. dr. Roberta Altin, izr. prof. dr. Katja Hrobat Virloget, red. prof. dr. Alessandro Monsutti in dr. Giuseppe Grimaldi. Koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.

Predmeti, ki so del našega življenja, sveta, vsakdana in so bili zapuščeni na mejah med Hrvaško, Slovenijo in Italijo, pripovedujejo o nevidnih prehodih, ki puščajo vidne sledi. Na vrtu (ne)vidnih so razstavljeni predmeti, ki so jih zbrali profesorice/profesorji in študentke/študenti Univerze na Primorskem (UP FHŠ), Univerze v Trstu (Transform4Europe) in Podiplomskega inštituta v Ženevi. Število obiskovalcev na odprtju: 20. Skupno število obiskovalcev: 465.

7. **Razstava Rudolfa Vozárja: SLIKANJE NA PORCELAN**, Mali avditorij, 25. 10. 2024–30. 3. 2025, avtor: Rudolf Vozár, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.

Rudolf Vozar je eden izmed redkih slikarjev na porcelan. Ob službi ustvarja tudi avtorske poslikave na porcelan. Predstavljene so tehnike, ki jih zaradi časovne in materialne zahtevnosti zelo redko uporabljajo. Razstava je del sodelovanja dveh pobratenih mest Brežice in Dobřany, Republika Češka. Število obiskovalcev na odprtju: 98. Skupno število obiskovalcev v letu 2024: 1.790.

Razstave drugih organizatorjev:

Nadaljevanje iz 2023: **Novoletna razstava društva likovnikov Brežice**, Grajska klet, 12. 12. 2023–15. 1. 2024

Skupno število obiskovalcev: 898.

Nove razstave:

1. **Kiparska razstava likovne družine Dobova**, Mali avditorij, 5. 4.–15. 5. 2024.

Člani Likovne družine Dobova so se na razstavi ob zaključku študijske sezone 2023/24 predstavili z deli, ki so nastala na likovnih delavnicah pod vodstvom akademskega kiparja Zorana Pozniča. Avtorji razstave so Teja Leben, Vasja Kranjc, Branko Bosina, Ruža Prahin, Tanja Brate, Rosina Curhalek, Katarina Žičkar, Marjana Gerjevič in Jožica Petrišič.

Število obiskovalcev na odprtju: 60. Skupno število obiskovalcev: 1.439.

2. **Keramična razstava Keramika z Nevenko 2024**, Grajska klet, 8. 10. – 31. 12. 2024.

Kiparska sekcija Društva likovnikov Brežice je predstavila dela udeležencev tečaja keramike pri mentorici mag. slik. Nevenki Ruškovič. Dela so nastala na poletni delavnici keramike. Rdeča nit vseh izdelkov je grobo šamotirana bela glina, glaziranje s posebnimi glazurami, postopek peke v raku peči ter predvsem unikatnost, neponovljivost končnih izdelkov.

Število obiskovalcev na odprtju: 26. Skupno število obiskovalcev: 2.565.

3. **Jubilejna razstava Društva likovnikov Brežice ob 60-letnici delovanja**, Galerija, 22. 10. – 22. 11. 2024.

Na razstavi so predstavljena dela 38 članov Društva likovnikov Brežice, posameznikov, ki so različnih izobrazb, poklica, različno vpeti v likovno ustvarjalno dejavnost, a zelo angažirani za vsestransko izobraževanje. Na ogled so slike, grafike, keramika, kipi, ki komunicirajo, se medsebojno pogovarjajo in to obiskovalca usmerja k nenehnemu razmišljanju, občutenju in razvoju do končnih spoznanj. Število obiskovalcev na odprtju: 72. Skupno število obiskovalcev: 1.138.

Skupaj:

Skupaj je bilo načrtovanih 24 razstav, izvedenih pa je bilo 29 razstav, od tega 3 stalne razstave v muzeju in dve dopolnitvi stalne razstave v Vodovodnem stolpu, 2 lastni občasni razstavi, in sicer 1 v muzeju in 1 v Vodovodnem stolpu, 5 medinstitucionalnih razstav v muzeju in 3 izven muzeja, 3 gostovanja, 8 gostujočih in 3 razstave drugih organizatorjev. Ob razstavah je bil izveden obrazstveni program.

Tabela 21: Nove razstave v letih 2022–2024

Vrsta	2022	2023	2024
Stalne razstave (dopolnitve in nove)	1	5	5
Lastne občasne razstave	5	2	2
Lastne razstave na drugih lokacijah, ulične razstave	5	-	-
Medinstitucionalne razstave	1	3	5
Medinstitucionalne razstave izven muzeja	1	4	3
Gostovanja	4	1	3
Gostujoče razstave	2	7	8
Razstave drugih organizatorjev	4	2	3
Skupaj	23	24	29

II. / 2. Projekti

Skladno z dolgoročnimi in letnimi programi dela muzej svoje poslanstvo uresničuje tudi skozi izvajanje projektov, ki so usmerjeni v tesno in kakovostno sodelovanje z obiskovalci, uporabniki muzeja v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem območju.

II. / 2. 1. Muzej povezuje

V letu 2024 je muzej nadaljeval z večletnim projektom Muzej povezuje, ki povezuje raznolike utečene in nove programe za različne ciljne skupine ter z različnimi partnerji.

Projekt združuje in povezuje ključne obrazstavne in druge programe tako občasnih kot stalnih razstav iz preteklega leta in raznovrstne dejavnosti ter sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalno skupnostjo, posamezniki, izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami iz Posavja in Slovenije v povezano programsko enoto. Del projekta so že utečeni programi PMB: Znanje in veščine iz depoja, Grajske dogodivščine, Raziskovanja Posavcev in o Posavju in Prva nedelja v muzeju ter aktivnosti neformalnega združenja Gradovi Posavja in Združenja zgodovinskih mest Slovenije.

V okviru projekta je muzej izvedel 117 programov, ki se jih je udeležilo 6.997 udeležencev (2023: 91/5.398; 2022: 106/5.883). Od 117 programov oz. dogodkov je bilo 36 andragoških programov, 21 pedagoških programov, 6 kino projekcij, 16 koncertov, 13 odprtij razstav, 1 program za ranljive skupine in 24 drugih prireditev ter slovesnosti.

Muzej je nadaljeval s programi in aktivnostmi, ki so privabljali raznolike obiskovalce: **Kino na grajskem dvorišču, javna vodstva**, Sejem rokodelskih znanj in veščin, Praznična rokodelska tržnica. S

soorganizacijo koncertov je muzej potrdil odlično sodelovanje z glasbenimi šolami Posavja (8. Koncert glasbenih šol Posavja) in posavskimi glasbeniki: Jan Volčanšek, Veronika Strnad z bendom, Simfonični orkester Glasbene šole Krško in glasbena skupina Kontradikshn ter nadaljeval s sodelovanjem z **Društvom študentov Brežice** pri organizaciji **poletnega koncerta**. Muzej je pri izvedbi koncertov sodeloval še z Papirniškim pihalnim orkestrom Vevče, Društvom Slovencev Kredarica, Kulturnim društvom Megaron, Kulturnim društvom Odeon, Kulturno umetniškimi zavodom PerArtem, Art studiom Jurka Zoroja, podjetjem SOLTEC d. o. o. ter z mednarodno uveljavljenimi glasbeniki (Pehlivanian operna akademija, Toronto Children's Chorus in Malim muzičkim ateljejem Samobor). Muzej je nadaljeval s sodelovanjem pri medinstitucionalnih promocijskih akcijah: **Poletna muzejska noč**, aprila in decembra »**Naprej v preteklost**«, **Dnevi evropske kulturne dediščine** (Mednarodna konferenca Gradovi Posavja, Prva nedelja v muzeju: 3. klasični večer z Robertom Šupetom in Markom Kastelicem, Brivsko-frizerski salon Kreutz, Banova domačija – okusimo dediščino, Skupnostna zbirka Črneča vas, Sejem rokodelskih znanj in grajska tržnica starin, razstava Društva likovnikov Keramika z Nevenko), **Dan brez avtomobila (Evropski teden mobilnosti)**. Muzej je **omogočil postavitev dveh razstav** Društvu likovnikov Brežice.

Muzej je tudi v letu 2024 sodeloval pri slovesnosti ter razstavi z natečaja **Na obisku pri Juriju Dalmatinu** (OŠ Jurija Dalmatina Krško).

Znotraj projekta je muzej razvijal in nadgrajevali sodelovanja s številnimi kulturnimi, vzgojno-izobraževalnimi raziskovalnimi ustanovami, društvi in ljubitelji dediščine. S **Fakulteto za turizem Brežice** je nadaljeval z izvajanjem programov: vodstev in ogledov razstav v muzeju. Z **Zavodom za podjetništvo, turizem in mladino** pa je prav tako sodeloval pri organizaciji dogodkov ter vodstev in ogledov razstav v muzeju in Vodovodnem stolpu.

Muzej je že četrto leto nadaljeval sodelovanje z Društvom restavradorjev Slovenije pri izvedbi **Srečanja konservatorjev-restavradorjev**, soorganiziral pa je tudi **Zborovanje Slovenskega muzejskega društva**, sestanek delovne skupine Sustainability and Climate Action – SAC! (Trajnost in podnebni ukrepi), ki deluje pod okriljem **Mreže evropskih muzejskih organizacij – NEMO, 17. Vzprednice med slovensko in hrvaško etnologijo, Mednarodni simpozij in prvi trienalni posvet slovenskih umetnostnih zgodovinarjev ter Znanstveni simpozij, 2. Toporišičev dan - Besedni red v slovenskem jeziku** ter prvi **Festival evropskega filma Brežice 2024**.

Prve nedelje v muzeju

S sklopom dogodkov Prve nedelje v muzeju, ki ga je muzej zasnoval v letu 2022, predstavlja raznovrstno delo muzeja, razstave in aktualne projekte. Nedeljska druženja s posavsko dediščino muzej sooblikuje s Posavci in Posavkami, društvi in ustanovami s ciljem in željo, da se muzejsko delo še bolj mreži z območjem celotnega Posavja in širše. Muzej je v letu 2024 načrtoval in izvedel 12 programov, ki se jih je udeležilo 636 udeležencev (2023: 10 dogodkov / 508 udeležencev).

Izvedeni dogodki v letu 2024:

- **Srčno v novo leto**, delavnica za otroke v Vodovodnem stolpu, Vodovodni stolp, 7. 1. 2024,
- Javno vodstvo po razstavi »**Naj ne bo nikoli pozabljeno**«, **Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo**, 4. 2. 2024,
- **Pridne roke posavskih kmetic**, 3. 3. 2024, v sodelovanju s **posavskimi društvi kmetic**,
- **Muzejski donatorji–ožilje muzeja: Alenka Gerlovič (1919–2010) in Robert Šupe**, 7. 4. 2024,
- **Muzejski donatorji–ožilje muzeja: Franc Černelič in Lovro Jurečič**, 5. 5. 2024,
- **Zemljevid Krškega okraja Franja Stiplovska, predstavitev restavratskih posegov**, 2. 6. 2024,
- **Noč v Vodovodnem stolpu Brežice**, Vodovodni stolp, 7. 7. 2024, v sodelovanju z **Garsio Kosincem**,
- **Banova domačija, Vorančeva kovačija**, Banova domačija, 4. 8. 2024,
- **Javno vodstvo po razstavi Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s sejmišča v Brežicah** z Jano Puhar, 1. 9. 2024,
- **3. klasični večer z Robertom Šupetom in Markom Kastelicem**, 6. 10. 2024,

- **Penine v višavah**, Vodovodni stolp, 3. 11. 2024, v sodelovanju z **ZPTM Brežice** in **Hišo pesmi in vina »Sagmeister«**,
- **Praznični rokodelski sejem**, 1. 12. 2024, ob katerem je muzej za obiskovalce izvedel tudi javno vodstvo po razstavi Zadnji čas za zgodbe in družinski program.

Združenje zgodovinskih mest Slovenije

Mesto Brežice je na pobudo in s prizadevanjem muzeja od leta 2020 članica **Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Z **Občino Brežice** in **ZPTM Brežice** se nadaljuje odlično sodelovanje pri izvajanju turistične promocije, trženja zgodovinskih mest in aktivnostih Združenja:

- Predstavitve zgodovinskih mest Slovenije na turističnih sejmih.
- Nadaljevanje promocijske akcije **Z vlakom po kulturo**: produkt zasnovan s Skupnostjo muzejev Slovenije in Slovenskimi železnicami. Namen produkta je bil spodbuditi turistični obisk zgodovinskih mest in njegovih kulturnih znamenitosti z uporabo javnega prevoza.
- Nadaljevanje programa **Festmest** – najdaljšega festivala v Sloveniji. Namen festivala je bil pokazati in predstaviti bogato kulturno-umetniško ustvarjanje in življenje v zgodovinskih mestih Slovenije – povezovanje, sodelovanje in izmenjavo vsebin in kulturnih ustvarjalcev. Program Festmest za 2024 je bil zasnovan v 2 delih. V prvi polovici leta (do septembra) je bil muzej v festival vključen s Poletnim gala koncertom La Bohème v izvedbi Pehlivanian operne akademije. Za drugo polovico leta je bil del festivala FestMest razstava Tajde Tomšič Zadnji čas za zgodbe.
- 22. 10. 2024: 5. srečanje programskega odbora Združenja zgodovinskih mest 2024, Koper, (Alenka Črnelič Krošelj, Anja Zagode).

Članstvo v mreži Iron Age Danube Route Association (IADR)

Posavski muzej Brežice je od leta 2023 član združenja IADR oz. IADRA, nevladne, neprofitne kulturne organizacije, posvečene promociji, raziskovanju, zaščiti in trajnostnem razvoju dediščine železne dobe v Podonavju. Združenje je bilo ustanovljeno leta 2020 na temelju močne mreže mednarodnih strokovnih institucij iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije. Združenje služi kot platforma, preko katere lahko vzpostavljeno partnerstvo ustvarja kulturno dediščino železne dobe bolj vidno in dostopno, hkrati pa omogoča ekonomsko in kulturno dodano vrednost za lokalne skupnosti, ki z njo živijo danes. Eden glavnih ciljev združenja, ki ga vodijo visoki standardi zaščite, raziskovanja in predstavitve arheološke dediščine, je povezati in promovirati najdišča v Podonavju in muzeje, v katerih je hranjena skupna dediščina, predvsem preko razvoja in upravljanja poti Iron Age Danube Route. V okviru dejavnosti združenja je Posavski muzej Brežice v letu 2024 sodeloval 16. 12. 2024 na občnem zboru, kjer je bilo potrjeno letno, delovno in finančno poročilo za minulo leto. Na novo sta bila v okviru IADR ustanovljena svet oz. komite za turizem in za komunikacijo, ki sta še v oblikovanju in vabita nove člane.

Članstvo v mreži WAMU NET – UNESCO globalna mreža vodnih muzejev

Posavski muzej Brežice je od leta 2023 vključen v globalno mrežo vodnih muzejev (Water Museum Global Network), ki jo podpira Unesco. Na pobudo mreže je muzej v letu 2024 že drugič razpisal natečaj za šolarje »Voda kakšno si želimo« / »Water we want«, ki spodbuja mlade k razmisleku o pomenu vode in njenem varovanju. Skozi ustvarjalne projekte lahko otroci izrazijo svoje videnje trajnostne rabe vodnih virov. Natečaj ozavešča o pomenu čiste vode za prihodnje generacije ter spodbuja kreativnost in ekološko odgovornost mladih.

V letu 2024 smo ob svetovnem dnevu voda 22. marca 2024, v spletnem novičniku globalne mreže vodnih muzejev »Water for Peace - WORLD WATER DAY 2024« objavili digitalno razstavo »Ženske nosijo vodo, zgodbe iz slovenskih regionalnih muzejev«, ki je nastala v sodelovanju s 15 slovenskimi regionalnimi muzeji in 1 arhivom, kot dopolnitev gostujoče fotografske razstave ameriške umetnice Lekhe Singh: »Ženske nosijo svet«.

Generalna skupščina globalne mreže vodnih muzejev je potekala 20. decembra 2024 preko ZOOM platforme. Udeležila se je direktorica Alenka Černelič Krošelj.

Raziskovanja Posavcev in o Posavju

Muzej je leta 2021 pričel z novim uspešnim ciklom predavanj **Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah**, s katerim nadaljuje tudi v letu 2024 pod novim imenom **Raziskovanja Posavcev in o Posavju**.

V letu 2024 sta bili izvedeni dve predavanji, in sicer v marcu predavanje Roberta Šupeta, prof. geografije in zgodovine na Gimnaziji Novo mesto z naslovom Izbrani primeri rasizma po svetu in v novembru predavanje dr. Luke Iliča, teologa in zgodovinarja reformacije iz Karlovca z naslovom Čezmejni reformator: Istran Matija Vlačič Ilirik (Matthias Flacius Illyricus) v sodelovanju z Mestnim muzejem Krško, Gimnazijo Brežice in Strokovnoizobraževalnim centrom Brežice

Muzej s predavanji razširja krog sledilcev in obiskovalcev, saj predavanja spremljajo tako stalni obiskovalci kot tudi novi, predvsem mladi in študentje.

Znanje in veščine iz depoja 8: Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati

Osrednja tema projekta Znanje in veščine iz depoja je bila predstavitev manj poznanih tehnik, kot so jajčna tempera, vodna pozlata in druge dekorativne tehnike, ki krasijo tabelne slike. Pri izvedbi projekta je Posavski muzej Brežice sodeloval s pedagogi in učenci Osnovne šole Brežice.

Projekt, ki je potekal v okviru šolskega predmeta Likovno snovanje, se bo nadaljeval januarja 2025.

V mesecu decembru je Posavski muzej Brežice izvedel dvourno predavanje na Osnovni šoli Brežice, ki je bilo namenjeno predstavitvi grške mitologije in pripravi udeležencev na praktični del delavnice.

Predavanje je vodila Nives Slemenšek, konservatorica-restavratorica v Posavskem muzeju Brežice.

Končni izdelki projekta bodo predvidoma v zaključku leta 2025 predstavljeni na razstavi v Posavskem muzeju Brežice.

Grajske dogodivščine

Grajske dogodivščine so počitniški programi, namenjen osnovnošolcem, ki jih muzej izvaja od leta 2015. Programi dogodivščin v času zimskih, poletnih in jesenskih počitnic izhajajo iz aktualnih občasnih in stalnih razstav ter projektov. Udeleženci se v večdnevem druženju seznanijo z vsebinami muzeja na njim prilagojen in zanimiv način, z aktivnim sodelovanjem v obliki aktivnih tematskih ogledov in ustvarjalnih delavnic. Tako pridobivajo nova znanja, sklepajo nova prijateljstva in se zabavajo.

Izhodišča dvodnevne Zimske grajske dogodivščine so bila: kmečki upori, gostujoča razstava ameriške fotografije Lekhe Singh Ženske nosijo svet in razstava Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah.

Izhodišča štiridnevne Poletne grajske dogodivščine so bila: 75-letnica muzeja, 110-letnica Vodovodnega stolpa Brežice, razstava Tajde Tomšič Zadnji čas za zgodbe, projekt Banova domačija – okusimo dediščino, Razstava Harmonija Štirih elementov in projekt Znamenite Posavke in Posavci. Izhodišča dvodnevne Jesenske grajske dogodivščine so bila: 440 let Biblije in razstava Tajde Tomšič Zadnji čas za zgodbe.

Kot vsako leto, je bil obisk tudi letos dober, kar dokazuje, da imajo otroci in starši zaupanje v delo muzeja. Prav tako se širi krog udeležencev, saj prihajajo otroci tudi iz drugih občin Posavja in celo drugih delov Slovenije.

Leta 2024 je bilo 199 udeležencev, leta 2023 pa 203, kar predstavlja 1,98 % zmanjšanje.

Projekt Znamenite Posavke in Posavci

V Posavskem muzeju Brežice s podporo Mestne občine Krško, soustanoviteljice muzeja, ter skladno s projektom Banova domačija, izvajamo projekt Znamenite Posavke in Posavci, ki vključuje igranje in predstavljanje pomembnih zgodovinskih likov Posavja v interpretaciji ljubiteljskih igralcev. Skupina, ki je vrsto let delovala pod okriljem JSKD OI Krško (od 2010), od leta 2024 deluje pod

okriljem Posavskega muzeja Brežice, dodani so novi liki in oživiljanje načinov življenja v preteklosti po principu LARP (igranje vlog v živo v realnem okolju).

V letu 2024 smo sodelovali na naslednjih dogodkih:

- Nedelja, 11. februar 2024, dogodek Žive slike v Muzeju mesta Zagreba, Hrvaška; sodelovali so Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), prižigalec luči Leopold Alba (Davor Lipej), učiteljica Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek) in puntar (Boštjan Kolar).
- Četrtek, 14. marec 2024, Novinarska konferenca ob zaključku projekta Banova domačija – okusimo dediščino, otroci Literarne sekcije KUD Oton Župančič Artiče so pod mentorstvom Jane Kovačič in Mateje Jankovič Čurič v oblačilih z začetka 20. stoletja odigrali kratke prizore iz življenja na domačiji;
- Sobota, 6. april 2024, obeležitev 200. obletnice rojstva Josipine Hočevar v sodelovanju z Mestno občino Krško in Kulturnim domom Krško: enoto Mestnim muzejem Krško, sodelovali sta Josipina Hočevar - modra (Klavdija Mirt), Josipina Hočevar – zelena (Ivanka Černelič Jurečič).
- Petek, 31. maj 2024, Dan Valvasorjeve knjižnice Krško, sodelovala je Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).
- Sreda, 5. junij 2024, Odkritje doprsnega obeležja dr. Janezu Mencingerju, Staro mestno jedro Krško, sodelovali: Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Adam Bohorič (Boštjan Arh) in Jurij Dalmatin (Lovro Jurečič).
- Petek, 7. junij 2024, Kulturno rajanje po Artičah, Banova domačija, sodelovali liki iz Banove domačije.
- Sobota, 8. junij 2024, Družinski piknik v parku, Staro mestno jedro Krško, sodelovali: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič), Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik), Janez Vajkard Valvasor (Tone Petrovič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar) in Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek).
- Ponedeljek, 10. junij 2024, Ura slovenščine, Naravoslovna učilnica OŠ Jurija Dalmatina Krško, sodeloval: Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik).
- Sobota, 15. junij 2024, Poletna muzejska noč, Posavski muzej Brežice, sodelovali: Josipina Hočevar – zelena (Ivanka Černelič Jurečič), Janez Vajkard Valvasor (Tone Petrovič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), Josipina Hočevar – modra (Klavdija Mirt), prižigalec luči Leopold Alba (Davor Lipej), dr. Tomaž Romih (Marjan Poznič), Ministrica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Marjetka Vrhovšek), Pisarka, uradnica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Mija Baškovč), Princesa na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Zoja Iva Jurečič), cesarica, Martin Krpan, 1675 (Jana Kovačič), princesina soplesalka, Martin Krpan, 1675 (Nika Jerončič), oblačila na Banovi domačiji (Julija Binter in Alan Sebastjan Predanič).
- Sobota, 29. junij 2024, Poletna grajska dogodivščina, Posavski muzej Brežice, sodelovali: Josipina Hočevar – zelena (Ivanka Černelič Jurečič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), prižigalec luči Leopold Alba (Davor Lipej), dr. Tomaž Romih (Marjan Poznič), Pisarka, uradnica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Mija Baškovč), Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik), Adam Bohorič (Boštjan Arh), Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek) in oblačila na Banovi domačiji (Alan Sebastjan Predanič in Jana Kovačič).
- Sobota, 28. september 2024, Odprtje 10. mednarodne razstave ExTerra Krško 2024 Pogled v nebo, Glasbena šola Krško, KUD Liber, sodelovala sta: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič) in Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik).
- Ponedeljek, 28. oktober 2024, 440 LET PREVODA BIBLIJE (1584—2024), Posavski muzej Brežice, sodeloval je Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik).
- Torek, 26. november 2024, Odprtje razstave NA OBISKU PRI JURIJU DALMATINU, Posavski muzej Brežice, sodelovali so: Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), prižigalec luči Leopold Alba (Davor Lipej), učiteljica Ana Schmidinger Romih (Karmen

Lipej Tramšek), Jurij Dalmatin (Boštjan Arh) in Pisarka, uradnica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Mija Baškovč).

II. / 2. 2. Strokovna srečanja, posveti, konference

Posavski muzej Brežice je v letu 2024 gostil 6 strokovnih srečanj, posvetov in konferenc.

Posavski muzej Brežice in Skupnost muzejev Slovenije sta **7. in 8. aprila 2024** gostila sestanek delovne skupine **Sustainability and Climate Action – SAC! (Trajnost in podnebni ukrepi)**, ki deluje pod okriljem **Mreže evropskih muzejskih organizacij – NEMO (The Network of European Museum Organisations)**. Člani delovne skupine iz različnih muzejskih in kulturnih ustanov iz Belgije, Grčije, Nemčije, Slovenije in Črne Gore so imeli prvi dan, 7. aprila, v Posavskem muzeju Brežice delovni sestanek, na katerem so pripravljali izhodišča za pripravo novega priročnika, ki bo muzejem v pomoč pri organizaciji posebnih forumov na široko temo trajnosti (ekonomska, okoljska, socialna idr.). V ponedeljek, 8. aprila, pa so v Dolenjskih Toplicah sodelovali na Forumu - vodenje in upravljanje muzejev, ki ga je organizirala Skupnost muzejev Slovenije.

Število udeležencev: 12.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- Sestanek delovne skupine **Sustainability and Climate Action – SAC! (Trajnost in podnebni ukrepi)**, Specialna knjižnica muzeja, 7. 4. 2024.
- **Voden ogled Posavskega muzeja Brežice**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, 7. 4. 2024.
- **Voden ogled Vodovodnega stolpa Brežice**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, 7. 4. 2024.

Posavski muzej Brežice je v letu 2024 že tretjič zapored gostitelj **24. mednarodnega strokovnega srečanja konservatorjev-restavratorjev**. Na mednarodnem srečanju **27. maja 2024** so sodelovali javni zavodi s področja kulturne dediščine, fakultete, inštituti in samostojni ustvarjalci na področju kulture. Dogodek je poleg slovenskih strokovnjakov privabil tudi strokovnjake s področja konservatorstva-restavratorstva iz Hrvaške in Madžarske.

Ob strokovnem srečanju je bila postavljena razstava, ki je nastala v sodelovanju z Društvom restavratorjev Slovenije in predstavlja primer interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja na področju konserviranja-restavriranja ter spodbujanja izmenjave različnih informacij, znanj in veščin. Na razstavi je s plakati in kratkimi videoposnetki sodelovalo 74 strokovnjakov s področja konserviranja-restavriranja in sorodnih strok.

Ob dogodku je izšel zbornik, v katerem so objavljeni članki, namenjeni predvsem izobraževanju konservatorjev-restavratorjev. V zborniku so poleg plenarnega članka, udeleženci pripravili še 74 povzetkov plakatov, ki predstavljajo raznolika področja dediščine.

Število udeležencev: 70.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Vodovodnega stolpa**, izvedba: Anja Zagode, Maja Baškovč in Petra Karalić, 27. 5. 2024.

Slovensko muzejsko društvo je v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice **16. septembra 2024** izvedlo **Zborovanje Slovenskega muzejskega društva** z naslovom **Muzejska dokumentacija v dobi digitalne preobrazbe**, ki kot spremljevalka vseh muzeoloških funkcij od zaščite, raziskovanja pa vse do komuniciranja predstavlja podporo odgovornemu ravnanju z dediščino ter odpira možnosti za njeno fizično in intelektualno dostopnost. Na zborovanju so avtorji predstavili svoje delo in izkušnje z muzejsko dokumentacijo. Drugi dan zborovanja so se odpravili na ekskurzijo po Banovi domačiji, Črneči vasi in Podbočju.

Število udeležencev zborovanja: 110. Število udeležencev ekskurzije: 54.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Vodovodnega stolpa**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj in Maja Baškovč, 16. 9. 2024.

- **Strokovna ekskurzija Banova domačija, Črneča vas, Podbočje**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, 17. 9. 2024.

Posavski muzej Brežice je **3. in 4. oktobra 2024** v soorganizaciji s Slovenskim etnološkim društvom in Hrvaškim etnološkim društvom izvedel **17. vzporednice med slovensko in hrvaško etnologije: Sledi čezmejnne mobilnosti** z namenom razpravljati o aktualnih etnoloških vprašanjih in izmenjevati izkušnje iz obeh držav. Mobilnost in meje so že dolgo predmet etnoloških in antropoloških raziskav. V programu Vzporednic so k mejam in (ne)mobilitnosti pristopili preko sledi, ki meje in mobilnosti označujejo, reprezentirajo in dokumentirajo.

Ob strokovnem posvetu je bila 3. oktobra odprta potujoča razstava **Na vrtu (ne)vidnih**, katere avtorji so biliizr. prof. dr. Roberta Altin, izr. prof. dr. Katja Hrobat Virloget, red. prof. dr. Alessandro Monsutti, dr. Giuseppe Grimaldi. Razstavljenepredmete so zbrali profesorji in študenti Univerze na Primorskem (UP FHŠ) in Univerze v Trstu (Transform4Europe) ter Podiplomskega inštituta v Ženevi. Posvet se je naslednji dan nadaljeval v prostorih Posavskega muzeja Brežice ter zaključil isti dan na strokovni ekskurziji po Podbočju in Črneči vasi.

Število udeležencev 1. dan: 35, število udeležencev 2. dan: 26, število udeležencev ekskurzije: 30.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Vodovodnega stolpa**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj in Maja Baškovč, 3. 10. 2024.
- **Strokovna ekskurzija v Črnečo vas in Podbočje**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, 4. 10. 2024.

V Posavskem muzeju Brežice je od **7. do 9. oktobra 2025** potekal **Mednarodni simpozij in prvi trienalni posvet slovenskih umetnostnih zgodovinarjev** v soorganizaciji Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU, Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Mariboru, Posavskega muzeja Brežice in Društva umetnostnih zgodovinarjev Hrvaške. Simpozij je v ospredje prinašal raziskave teritorijev, ki ležijo ob današnjih mejah med Slovenijo, Hrvaško, Avstrijo, Madžarsko in Italijo. Avtorji so predstavili referate, ki prikazujejo nova odkritja in interpretacije umetnostne dediščine.

Število udeležencev 1. dan: 25, število udeležencev 2. dan: 20, število udeležencev 3. dan: 16.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Posavskega muzeja Brežice**, izvedba: Andrejka Vabič Nose, 9. 10. 2024.

Ob 10-letnici smrti in ravno na rojstni dan slovenskega jezikoslovca, akad. prof. dr. Jožeta Toporišiča, 11. oktobra 2024, smo izvedli simpozij na temo **Besedni red v slovenskem jeziku**. Naslovna problematika je bila obravnavana v dveh delih: referati za stroko in okrogla miza za širšo javnost. **Znanstveni simpozij 2. Toporišičev dan – Besedni red v slovenskem jeziku** je potekal v soorganizaciji Posavskega muzeja Brežice, Knjižnice Brežice, Osnovne šole dr. Jožeta Toporišiča Dobova, Občine Brežice, Slavističnega društva Slovenije, Slavističnega društva Posavja, Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, Univerze v Ljubljani, Filozofske fakultete, Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko ter Katedre za indoevropsko primerjalno jezikoslovje Oddelka za primerjalno in splošno jezikoslovje.

Prvi dan je potekal v prostorih Posavskega muzeja Brežice, drugi dan pa se je zaključil s sprehodom od Toporišičevega trga v Brežicah do Toporišičeve hiše na Mostecu, ki sta ga soorganizirala Posavski muzej Brežice in Društvo za oživitev mesta Brežice.

Število udeležencev simpozija: 41. Število udeležencev sprehoda: 14.

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Peti sprehod od Toporišičevega trga do Toporišičeve hiše**, sodelovanje z Društvom za oživitev mesta Brežice, 12. oktober 2024, izvedba: Boštjan Kolar in Alenka Černelič Krošelj.

II. / 3. Vodovodni stolp Brežice

Vodovodni stolp Brežice je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Od prenove 2022 je v upravljanju Posavskega muzeja Brežice, ki je v notranjosti stolpa pripravil predstavitvene in izkustvene vsebine.

Z vodovodnim stolpom je povezan Center za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice, ki združuje kavarno, trgovino s spominki in center za informiranje. V njem si obiskovalci rezervirajo ogled, kupijo vstopnice, preverijo lokalno turistično ponudbo Brežic in okolice ter izbirajo med spominki in izdelki lokalnih ponudnikov, med katerimi so tudi tisti, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano.

II. / 3. 1. Razstavne vsebine

Vsebine v Vodovodnem stolpu so predstavljene v sedmih etažah (pritličje in 6 nadstropij). Poleg stalnih razstav je v vodovodnem stolpu tudi prostor za občasne razstave in predstavitvene – promocijske vsebine. V 5. in 6. nadstropju so na ogled turistične in promocijske vsebine, ki so pripravljene v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice.

Od aprila 2023 je v pritličju na velikem zaslonu na ogled umetniška virtualna podoba Vodovodnega stolpa, ki je nastala v projektu, ki ga je pripravilo Društvo KIT4 v sodelovanju s KIBLA2LAB in Posavskim muzejem Brežice. Projekt sta na javnem pozivu KID PINA v sklopu Mreže RUK (JP-PR-RUK_1_2022) sofinancirala Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija (Ministrstvo za kulturo).

V drugem nadstropju Vodovodnega stolpa se od avgusta 2024 nahaja naprava za ročno ožemanje perila, ki ponuja priložnost, da se vrnemo v preteklost. Ročni ožemalnik, opremljen z lesenima valjema, ponazarja kako so ljudje nekoč skrbeli za perilo – brez elektrike in sodobne tehnologije. Obiskovalci lahko sami preizkusijo, kako je potekalo ročno ožemanje. Hkrati se na lastni koži prepričajo, kako zahtevno, a hkrati domiselno je bilo to opravilo v preteklosti.

V treh nadstropjih v vodovodnem stolpu se od 3. decembra 2024 nahaja digitalna razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, kakršno si želimo« 2023—24**, razstava umetniških del, ki so jih v mladinskem in otroškem natečaju ustvarili učenci in dijaki posavskih osnovnih in srednjih šol.

V četrtem nadstropju Vodovodnega stolpa se od decembra 2024 nahaja maketa delovanja stolpa, ki smo jo pripravili v sodelovanju s Hišo eksperimentov. Maketa nazorno prikazuje, kako voda iz zajetja, ki se nahaja v spodnjem delu potuje skozi cevi in s pomočjo črpalk doseže rezervoar. Prikaz delovanja temelji na principu, kako se je voda nekoč črpala iz zajetja, ki je bilo oddaljeno 3 kilometre. Na desni strani makete je predstavljen potek vode po posameznih nadstropjih torej nižje kot je nadstropje - močnejši je tok vode, višje kot gremo - manjši je pretok. Ta interaktivni prikaz ponuja edinstveno priložnost za vse generacije in sicer za spoznavanje delovanja Vodovodnega stolpa na zabaven in poučen način. Obiskovalci lahko sami usmerjajo polnjenje rezervoarja in premikajo tok vode po nadstropjih.

II. / 3. 2. Obiskovalci

Ogled vodovodnega stolpa je posebno vodeno doživetje, kjer obiskovalci spoznavajo zgodbe o tehničnem napredku, ljubezni in povezovanju narave in kulture. Pomemben del so tudi interpretacija, kontekstualizacija in posredovanje znanja o dediščini v povezavi z Vodovodnim stolpom. Vodovodni stolp dediščinske vsebine predstavlja po vseh nadstropjih z vključevanjem izvirnih predmetov, uporabo replik in na sodobne načine, s pomočjo novih tehnologij, ki dediščino in predstavitvene

vsebine interpretirajo na interaktiven način. V zadnjih dveh nadstropjih se odpira pogled na Brežice in okolico. Velikost skupin vodenih ogledov je omejena na 15 do 20 obiskovalcev.

Vodovodni stolp je v letu 2024 obiskalo 6.155 obiskovalcev (2023: 5.398), od tega 855 šolarjev (2023: 905), 48 pedagoških programov (2023: 47) in 5.300 obiskovalcev (2023: 4.493) 845 vodenih ogledov (2023: 611).

Vodovodni stolp s Centrom za obiskovalce je tudi prostor za raznovrstne dogodke: pogovorne večere, literarne čajanke, razstave, druženja. Muzej je v lastni organizaciji ali soorganizaciji v Vodovodnem stolpu in Centru za obiskovalce izvedel 8 dogodkov z 292 udeleženci (2023: 19 dogodkov s 477 udeleženci). Noben dogodek v letu 2024 ni bil izveden v organizaciji zunanjih organizatorjev (2023: 2 dogodka s 35 udeleženci).

II. / 3. 3. Center za obiskovalce

Center za obiskovalce je zasnovan enovito, z najmanj tremi funkcijami: vstopnina s trgovinico lokalnih produktov, TIC ter kavarna, za vse skupaj pa ustrezne sanitarije in glede na velikost prostora nekaj manjših servisnih prostorov (skladišče, prostor za garderobo zaposlenih, tehnična oprema za delovanje). Vse dejavnosti so povezane v celoto, gostinski del (kavarno) pa pogodbeno izvaja zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja.

Muzejska trgovina VS in turistično informiranje

V muzejski trgovini so na voljo spominki in izdelki lokalnih ponudnikov (23 konsignantov), med katerimi je glavnina ponudnikov tistih, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano (projekt vodi ZPTM Brežice). Ponudbo v muzejski trgovini smo dopolnjevali s spominki, ki temeljijo na promociji blagovne znamke destinacije in Vodovodnega stolpa: majice, juta vrečke, magneti, svinčniki, kemični svinčniki, podloge za miško, stekleničke, broške, pulover, peresnica, čokolada, darilna vrečka.

Posavski muzej Brežice ima registrirano dejavnost informiranja. Pri tem tesno sodeluje z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladino Brežice in skupaj z drugimi deležniki pripravlja ponudbo. Turistične informacije so obiskovalcem na voljo vse dni v tednu v odpiralnem času Centra za obiskovalce.

V letu 2024 so informatorji in vodniki posredovali turistične in druge informacije v povezavi z obiskom in kulturno dediščino v destinaciji Brežice 876 uporabnikom.

V Vodovodnem stolpu in Centru za obiskovalce sta bila v sodelovanju s ponudnikoma KBZ Brežice Selection/Izbrano, izvedena dogodka, ki sta omogočila promocijo ponudnikov KBZ in njihovih izdelkov:

- **Družinska delavnica z Gnetko plastelinom**, 6. nadstropje stolpa, predstavitev KBZ: Gnetko plastelin, 15. 5. 2024, mednarodni dan družin.
- **Prva nedelja v muzeju: Penine v višavah**, voden ogled stolpa in degustacija penin, 6. nadstropje stolpa, predstavitev KBZ: Hiše pesmi in vina Sagmaister, 3. 11. 2024.

Kavarna Vodovodni stolp Brežice

Gostinski del Centra za obiskovalce - kavarno, pogodbeno vodi zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja. Prostor je sodobno trendovsko oblikovan in kot takšen primeren za sproščeno druženje in organizacijo dogodkov v prijetnem okolju. Ponudba je pripravljena premišljeno, in se sprti dopolnjuje. V ponudbo je vključenih tudi nekaj ponudnikov pijače, ki so za svoje izdelke prejeli certifikat Brežice Selection/Izbrano (vino, žgane pijače, pivo in penina). Del delovanja in razvoja je tudi lokalni slaščičar Janez Duhanič (Sladke zgodbe Janez), ki je pripravil posebno sladico Vodovodni stolp in uspešno sodeluje v ponudbi kavarne. Vsake dva do tri mesece dopolni oziroma spremeni ponudbo slaščic, ki jih z menjavanjem okusov prilagodi posameznem obdobju.

II. / 4. Medinstitucionalni projekti

II. / 4. 1. Gradovi Posavja

Projekt, zasnovan v letu 2014, vključuje upravljavce osmih gradov in grajskih ruševin v Posavju, ki so se pridružili k neformalnemu združenju, in sicer: Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki, ki upravlja nekdanji samostan v Kostanjevici na Krki, Kozjanski park Podsreda, ki upravlja grad Podsreda, Kulturni dom Krško, enota Grad Rajhenburg, ki upravlja grad Rajhenburg, KŠTM Sevnica, ki upravlja grad Sevnica, Posavski muzej Brežice, ki upravlja grad Brežice in Terme Čatež, ki so lastnice gradu Mokrice ter KTRC Radeče, ki skrbi za ruševine in območje gradu Svibno in Občina Bistrica ob Sotli za nekdanji grad Kunšperk.

Konec januarja in v začetku februarja 2024 je muzej sodeloval s predstavitvijo na Sejmu Alpe Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kjer smo predstavljali tudi združenje Gradov Posavja.

Predstavitve posavskih gradov v Digitalni grajski sobani, med njimi tudi gradu Brežice (hologram, 3-d video, video, aplikacija) v digitalni sobani si je v letu 2024 ogledalo 7.105 obiskovalcev, od tega 3.201 domač in 3.904 tuji obiskovalci.

Gradovi Mokrice, Brežice, Rajhenburg, Kostanjevica na Krki, Sevnica in Podsreda so junija gostili skupino hrvaških novinarjev na dvodnevni študijski turi. Pripravili so raznolik program, ki je poleg ogledov vključeval še interaktivne delavnice in degustacije. Rezultat obiska je obširno poročanje v različnih hrvaških medijih o ponudbi njim bližnjih gradov v Posavju.

Posavski muzej Brežice je v juliju koordiniral ponatis obstoječe brošure Gradovi Posavja. Promocijsko brošuro so izdali v nakladi 10.000 izvodov.

Na Gradu Mokrice je 18. septembra 2024 potekala Mednarodna konferenca Gradovi Posavja – prva dekada, ki so jo sooblikovali predstavniki Gradov Posavja. Srečali so se predstavniki gradov v Sloveniji z gosti iz Republike Hrvaške. Predstavljeno je bilo delo ter prizadevanja Gradov Posavja skozi vsa leta delovanja. Osrednja gostja konference je bila Dubravka Kalin, generalna direktorica direktorata za turizem na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, ki je predstavila delo direktorata in poudarila pomen tovrstnih mrež. O projektu e-Gradovi Posavja je v nadaljevanju spregovorila mag. Nataša Šerbec, direktorica RRA Posavje, Katja Čanžar, direktorica ZPTM Brežice, ki skrbi za dostopnost Digitalne grajske sobane gradov Posavja pa je govorila o povezovanju kulturne dediščine in dodatne turistične ponudbe. V nadaljevanju pa so o dobrih praksah iz hrvaških gradov – muzejev spregovorili direktorica Dvorca Trakoščan dr. Goranka Horjan, Jurica Sabol, direktor Muzeja Hrvatskog zagorja in Andreja Srednoselec, kustosinja na Dvoru Trakoščan.

Izvedene aktivnosti v letu 2024:

1. Promocija združenja in regije na Sejmu Alpe Adria, januar 2024.
2. Ponatis brošure Gradovi Posavja.
3. Nadaljevanje prizadevanj za pripravo in prijavo na projektne razpise ter vključevanje v različne aktivnosti v sodelovanju s STO.
4. Mednarodna konferenca Gradovi Posavja – prva dekada, 18. 9. 2024, Grad Mokrice.
5. Predavanje in predstavitev: Černelič Krošelj, Alenka: Gradovi in turizem. Na primeru projekta Gradovi Posavja, Turistica, Univerza na Primorskem, Portorož, v sodelovanju s Slovenskim etnološkim društvom, program Šola SED, 12. 12. 2024.

II. / 4. 2. Strokovno izobraževanje sodelavcev konservatorsko-restavratorske delavnice Posavskega muzeja Brežice s področja konserviranja-restavriranja arheoloških predmetov ter urejanja arhivov arheoloških najdišč

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so v letu 2024 nadaljevali z strokovnim izobraževanjem s področja konserviranja-restavriranja arheološke kovine pod mentorstvom Helene Pucelj Krajnc iz MGML, oddelka ŠČIT. Izobraževanje je potekalo v dveh sklopih od 18. 3. do 29. 3. 2024 in od 4. 11. do 18. 11. 2024 v konservatorsko-restavratorski delavnici Posavskega muzeja Brežice.

V prvem sklopu so pregledali stanje in predmete arhiva petih arheoloških najdišč, ki jih hrani Posavski muzej Brežice. Arhivi so vsebovali različne materiale, kot so: lončevina, železo, baker, bron, srebro, zlato, kamen, steklo in kost. Predmete so razvrstili po arhivih glede material in stanje ter jih ustrezno dokumentirali. Na podlagi pregleda arhivov so nato izbrali 115 predmetov iz arhiva najdišča Drnovo in 10 vzorčnih predmetov iz drugih najdišč za aktivno konserviranje-restavriranje, 530 predmetov pa so preventivno konservirali (vakumirali in prepakirali v zrakotesno embalažo skupaj s silika gelom). V prvem sklopu so se sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice spoznali z različnimi konservatorsko-restavratorskimi pristopi pri obravnavi arheoloških bakrenih zlitin, srebra, zlata, železa, stekla in prepoznavanju korozijskih produktov na posameznih materialih. V drugem sklopu pa so se, po fazi razsoljevanja predmetov čez poletje, spoznali s postopkom sušenja, kitanja, utrjevanja, lakiranja in rekonstrukcije predmetov na posameznih materialih. Vse izvedene postopke na obravnavanih predmetih so tudi dokumentirali pisno in fotografsko. Izvedba strokovno izobraževanja je za Posavski muzej Brežice ključnega pomena za nadaljnjo ustrezno hranjenje in konserviranje-restavriranje predmetov obsežne arheološke zbirke Posavskega muzeja Brežice.

II. / 4. 3. Projektno delo – regijski, čezmejni, mednarodni razpisi in sodelovanja:

Projekti CLLD – LAS Posavje

Muzej aktivno sodeluje pri nadaljnjem razvoju projektov ter njihovi nadgradnji.

Muzej je preko razstav, aplikacij in digitalnih vsebin, programov za različne ciljne skupine, ponudbe spominkov v muzejski trgovini ter sodelovanjem na dogodkih projektnih partnerjev prispeval k trajnosti projektov, ki so že zaključeni:

- **Oživimo Savske zgodbe, akronim Savske zgodbe**, 1. 3. 2019—30. 5. 2021
- **Črno-belo bogastvo s Krškega polja – samooskrbna, podjetniška in turistična priložnost, akronim: Črno-belo bogastvo**, 1. 9. 2019—31. 8. 2021
- **Riba na naravovarstvenem območju, akronim: Ribe in narava**, 1. 1. 2020—30. 10. 2021
- **Tujerodne rastline – invazivne in škodljive, akronim: TUJERODKE**
- **Po-savski rečni turizem, akronim: PORT**, 1. 1. 2021 – 30. 6. 2022
- **Ajdovske zgodbe iz Posavja, akronim: AJDI**, 1. 1. 2021—30. 9. 2022
- **Banova domačija – okusimo dediščino**, 1. 4. 2023—31. 12. 2023

II. 4. 4. Projekti Interreg Slovenija – Hrvaška

InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije (SIHR00295), trajanje projekta: 1. 8. 2024—31. 1. 2027, vodilni partner: **Turistička zajednica Zagrebačke županije**, partnerji: **Posavski muzej Brežice, ZPTM Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Grad Velika Gorica, Občina Pušča in Obrtničko učilište**. Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)**.

V letu 2024 je bil odobren projekt InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije. V začetnih fazah projekta se je muzej ukvarjal s spoznavanjem projektne dokumentacije in zasnove projekta. Udeležil se je dveh sestankov v živo (Brežice – 15. 10. 2024, Pušča – 11. 12. 2024) in sestanka na spletu (28. 11. 2024). Najpomembnejše aktivnosti, ki se jih je muzej udeleževal v sklopu projekta so bile fokusne skupine, ki jih je vodila Fakulteta za Turizem Univerze v Mariboru ter ostali partnerji glede na lokacijo izvedbe fokusne skupine. Te so bile namenjene kvalitativni analizi potencialov razvoja nove skupne turistične destinacije. Udeleževali so se jih vinogradniki, vinarji, turistični in kulturni delavci. Muzej se je udeležil lokalnih fokusnih skupin v Brežicah (18. 11. 2024), Veliki Gorici (22. 11. 2024) ter skupne v Pušči (11. 12. 2024). Prav tako se je 13. 11. 2024 udeležili delavnice o poročanju na Interreg projektih v Ljubljani. Vzporedno so potekale tudi aktivnosti zbiranja virov in literature o vinski dediščini v našem okolju.

Da bi povečali vidnosti projekta je muzej svoj koledar za leto 2025 opremili z InterWine logotipom. Prav tako je muzej za povečano vidnost projekta in v skladu s projektnimi smernicami v muzejski zgradbi obesil tri plakate projekta InterWine. Za povečanje vidnosti je muzej projekt predstavil tudi na programu Socialne aktivacije (13. 12. 2024).

Izvedene aktivnosti:

- **Fokusna skupina v Brežicah.** Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Timotej Pavlin, 18. 11. 2024,
- **Fokusna skupina v Veliki Gorici.** Udeležba: Timotej Pavlin, 22. 11. 2024,
- **Skupna fokusna skupina v Pušči.** Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Nataša Bogovič, Timotej Pavlin, 11. 12. 2024.
- Predstavitev na programu Socialna aktivacija. Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, 13. 12. 2024.

II. / 4. 5. Drugi projekti v izvajanju (izbor)

Zaposlitvena rehabilitacija

Na pobudo podjetja Racio d.o.o. je bil sklenjen Dogovor o sodelovanju pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije (sklop J – usposabljanje oziroma pomoč pri usposabljanju na konkretnem delovnem mestu oz. v izbranem poklicu).

K nam je bila napotena brezposelna invalidna oseba, ki je 8 mesecev pridobivala praktične delovne izkušnje in znanja za povečanje zaposljivosti. Oseba je bila vključena v pomožna dela pri arhiviranju in pripravi muzejskih razstav, po poteku dogovora pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije smo osebo zaposlili preko programa Javnih del (4 mesece).

II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah

Za 18 razstav v drugih ustanovah je bilo posojenih 176 predmetov:

- **Prvi krški borci**, Mestni muzej Krško, od 12. 6. 2015, 2 predmeta, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, 3 predmeti, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi**, Osnovna šola Dobova, od 4. 6. 2019, 8 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- **Krško skozi čas**, Valvasorjeva knjižnica Krško, spletna razstava, od 9. 6. 2022, 2 digitalni kopiji razglednic; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Delavnica Stary**, Mestni muzej Krško, od septembra 2022, 10 predmetov; skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Vitezi Rajhenburški**, Grad Rajhenburg, od 14. 10. 2022, 37 predmetov; skrbnica: Jana Puhar.
- **Sveti konji – nebesni jezdec**, Slovenski etnografski muzej, 20. 10. 2022–14. 1. 2024, 60 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**, Muzej narodne osvoboditve Maribor, 31. 1.–20. 10. 2023; Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec, 28. 11. 2023–11. 2. 2024, Muzej novejšje zgodovine Celje, 6. 6. 2024–oktobra 2024, 4 predmeti; skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Upor 1573–2023**, Kulturni dom Krško, od 3. 2. 2023, 2 predmeta; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Potujoča ulična razstava **Peš po domačih krajih: popotni dnevniki Alme M. Karlin 1934–1936**, Osrednja knjižnica Celje, 4. 5.–1. 9. 2023; Cankarjev dom Ljubljana, 12. 9.–16. 10. 2023, Medobčinska knjižnica Žalec, november 2024, Valvasorjeva knjižnica Krško, od 8. 12. 2023–30. 6. 2024, Knjižnica Brežice, marec 2024, Knjižnica Velenje, 30. 5.–30. 6. 2024. 2 predmeta; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Dopolnitev stalne razstave **Prvi krški borci: Milan Kaplan**, Mestni muzej Krško, 1. 12. 2023–1. 12. 2024, predmet, skrbnica: Mihaela Kovačič.

- Ulična razstava: **Brežice in Attems v času med obema vojnama**, Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, 23. 5.–30. 9. 2024, Pokrajinski arhiv Maribor, 10. 10.–31. 12. 2024, 10 digitalnih kopij dokumentov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Razstava **Barok v Sloveniji**, Narodna galerija, 9. 4. – 7. 12. 2025, 1 predmet, skrbnica: Andrejka Vabič Nose, predmet je bil oddan 28. 11. 2024.
- Razstava **Nekoč je bil Gutenwerd**, Narodni muzej Slovenije, 30. 1.—3. 11. 2024, 9 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- Razstava **Odmaknjeni pogledi: Nova stvarnost in realizmi v Srednji Evropi (1925–1933)**, Galerija Božidar Jakac, 22. 11. 2024 – 23. 3. 2025, 2 predmeta, skrbnica: Andrejka Vabič Nose.
- Razstava **Franjo Stiplovšek, Mariborske vedute, Ob 100-letnici mape Stari Maribor: Ulice**, Trafika ob parku, Ulica heroja Staneta, Maribor, 17. 10. – 2. 11. 2024, 15 predmetov, skrbnica: Andrejka Vabič Nose.

II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah

Leta 2024 je bilo v različnih publikacijah objavljenih skupaj 24 predmetov (v letu 2023: 55), od tega 6 predmetov s področja umetnostne zgodovine, 9 predmetov s področja zgodovine in 9 predmetov s področja arheologije.

V vodniku po razstavi Vitezi Rajhenburški je bilo objavljeni 9 arheoloških predmetov, v Vodniku po stalni razstavi Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju je bilo objavljenih 9 zgodovinskih in 2 umetnostnozgodovinska predmeta, v razstavnem katalogu Odmaknjeni pogled: Nova stvarnost in realizmi v Srednji Evropi (1925-1933) so bili objavljeni 3 umetnostnozgodovinski predmeti, 1 umetnostnozgodovinski predmet pa je bil objavljen v reviji Ognjišče.

II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice

Za občasne razstave je bilo izposojenih 95 predmetov ali njihovih digitalnih kopij (2023: 69):

- **Harmonija štirih elementov**, od 13. septembra 2023, 3 predmeti, skrbnica Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava **Brežice in Attems v času med obema vojnama**, 13. 10. 2022 – 31. 12. 2024, digitalne kopije 21 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971)**, od 15. 10. 2022, 12 predmetov, skrbnik: Boštjan Kolar.
- **»Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo, dopolnitev stalne postavitve Pod devetimi zastavami 1900–1990**, od 23. 10. 2023, 20 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Stalna razstava **Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju**, skrbnica: Mihaela Kovačič, od 22. 2. 2024, digitalne kopije 39 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.

II. / 8. Izdajateljska dejavnost

Izdanih je bilo 218 različnih obvestil v nakladi 113.670 (tiskana vabila, plakati, obvestila, programski listi, zastave, zloženke, vključno z elektronskimi vabili in obvestili) (2023: 192), od tega 89 tiskanih gradiv (2023: 90) v nakladi 38.324.

V primerjavi s prejšnjim letom je muzej okrepil elektronsko obveščanje uporabnikov, in sicer: 129 poslanih obvestil (2023: 102). V adremi naslovnikov elektronskih sporočil je bilo januarja 2024 572 uporabnikov, decembra 2024 pa 592.

Glede na prejšnje leto se je število izdanega (tiskanega) promocijskega gradiva zmanjšalo za 1,11 %, skupna naklada pa se je povečala za 200,27 %.

Muzej je izdal oz. je bil soizdajatelj dveh publikacij ob prenovljeni stalni razstavi Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju in ulični razstavi Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje.

Izdane publikacije:

1. Kovačič, Mihaela: Vodnik po stalni razstavi Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju, Posavski muzej Brežice, 2024, 24 strani, 3000 izvodov.
2. Počkar, Ivanka: Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje / The People of Brežice and their lives, Krajevna skupnost Brežice, Občina Brežice, Posavski muzej Brežice, maj 2024, 63 strani, 300 izvodov.

Tabela 22: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo

Št.	Vrsta publikacije	Število	Skupna naklada
1.	Obvestilo	9	3.700
2.	Letak	2	500
3.	Plakat	50	560
4.	Programski list	7	1.650
5.	Publikacija	2	3.300
6.	Vabilo	4	1.800
7.	Voščilo	1	800
8.	Zastava	5	14
9.	Pano	0	0
10.	Zloženka	8	16.000
11.	Brošura	1	10.000
	Skupaj tiskano gradivo	89	38.324
12.	Elektronsko vabilo	117	68.347
13.	Elektronski letak	11	6.407
14.	Elektronsko voščilo	1	592
	Skupaj tiskana in elektronska gradiva	218	113.670

II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine

Pedagoški in andragoški programi vključujejo učne ure, delavnice in prilagojena vodstva za predšolske otroke in osnovnošolce ter dijake in študente ter posebne programe na področju andragogike. Poleg rednih programov za organizirane skupine so upoštevani še samostojni pedagoški programi in programi izvedeni izven muzeja, namenjeni predvsem mlajši populaciji.

II. / 9. 1. Pedagoški programi

V letu 2024 so bili načrtovani in izvedeni pedagoški programi (učne ure, delavnice in prilagojena vodstva) za predšolske, osnovnošolske, srednješolske in študentske skupine.

Skupaj je bilo izvedenih 40 različnih programov v 170 izvedbah za 137 skupin in 3.518 udeležencev, od tega 126 pedagoških programov za vrtce in osnovne šole ter 44 za srednje šole in študente. Vsi programi so bili izvedeni v živo v muzeju.

Število skupin se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 4,86 %, število udeležencev pa za 6,46 %. Zmanjšanje ni bistveno manjše, kar še vedno kaže na uspešno promocijo ponudbe pedagoških programov.

Izvedeni so bili že ustaljeni programi z dopolnjevanjem glede na potrebe in možnosti. Novih je 5 programov, ki se navezujejo na stalne in občasne razstave ter projekte. Glede na starostno skupino se je povečal obisk srednješolcev in študentov, medtem ko se je nekoliko zmanjšal obisk osnovnošolskih in vrtčevskih skupin.

Glede na vrsto programov je največ vodenih ogledov (99), sledijo učne ure (47) in delavnice (24). Med delavnicami so po obisku izstopale: Izdelovanje medaljonov z motivi iz Viteške dvorane, Izdelovanje medaljončkov z motivi iz Viteške dvorane in Delavnica okraševanje velikega lesenega ščita in izdelava papirnatih pokrival.

Med učnimi urami pa so po obisku izstopale naslednje: Kako so živeli pradedki in prababice, Stoletje kmečkih uporov in reformacija in Časi pod devetimi zastavami.

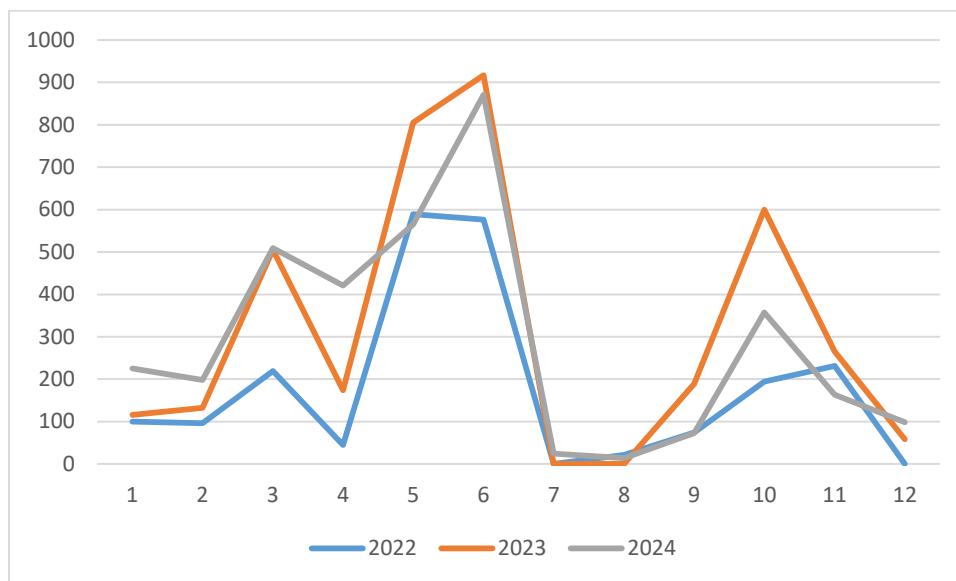
Tabela 23: Število skupin, programov in udeležencev

Mesec	Število skupin			Število programov			Število udeležencev		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Januar	4	6	9	4	8	9	100	116	225
Februar	5	6	9	6	7	10	96	132	198
Marec	11	21	23	16	29	27	219	505	509
April	2	7	17	2	9	27	45	174	421
Maj	18	28	17	22	30	21	589	805	565
Junij	16	38	34	22	64	38	576	917	871
Julij	0	0	1	0	0	1	0	0	24
Avgust	1	0	1	1	0	1	21	0	14
September	2	7	4	2	7	6	74	189	73
Oktober	7	19	13	12	25	19	194	600	357
November	6	9	6	8	10	6	231	265	163
December	0	3	3	0	3	5	0	58	98
SKUPAJ	72	144	137	95	192	170	2.145	3.761	3.518

Tabela 24: Obiskovalci šolskih skupin po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	Št. skupin / št. udeležencev (muzej)	Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)	Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)
Januar	6/168	3/57	9/225
Februar	8/172	1/26	9/198
Marec	13/350	10/159	23/509
April	9/255	8/166	17/421
Maj	10/436	7/129	17/565
Junij	26/723	8/148	34/871
Julij	1/24	/	1/24
Avgust	1/14	/	1/14
September	3/59	1/14	4/73
Oktober	5/233	8/124	13/357
November	4/130	2/33	6/163
December	3/98	/	3/98
SKUPAJ	89/2.662	48/856	137/3.518

Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2022, 2023 in 2024

II. / 9. 2. Drugi pedagoški programi: Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev

Poleg načrtovanih, rednih pedagoških programov (v času rednega pouka) je muzej izvajal tudi programe za otroke in mladostnike, ki so bili izvedeni kot samostojni programi, kot del drugih dogodkov ali v sklopu programov za popularizacijo v muzeju, Vodovodnem stolpu in na drugih lokacijah.

V letu 2024 je bilo od načrtovanih 18 programov za otroke in mladostnike izvedenih 18 programov. Muzej je izvedel 12 različnih vrst programov za otroke in mladostnike v 18 izvedbah (2023: 12 vrst, 21 izvedb, 2022: 14 vrst, 34 izvedb), od tega v muzeju 15 za 375 udeležencev in v Vodovodnem stolpu 3 za 67 udeležencev, medtem ko izven muzeja teh programov ni bilo.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev v muzeju, so bili naslednji: grajske dogodivščine (Zimska, Poletna in Jesenska), vodstva po muzeju, mestu in posameznih razstavah, seminar za študente in delavnica na Prvo nedeljo v muzeju.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev, v Vodovodnem stolpu so bili naslednji: delavnice na Prvo nedeljo, ob dnevu odprtih vrat Vodovodnega stolpa in ob Mednarodnem dnevu družin.

Tovrstna promocija se je izkazala kot uspešen način predstavitve muzeja in aktivnosti. Pri večvrstnih in obsežnih prireditvah je bilo število udeležencev odvisno tudi od splošnega obiska, po večini ga je tudi težko oceniti. S predhodnim letom je tako težko narediti primerjavo, prav tako je težko načrtovati vnaprej, ker gre pri teh za odziv na ponujene priložnosti in različne pobude.

II. / 9. 3. Programi in projekti za ranljive skupine

V letu 2024 je bilo izvedenih 11 programov, namenjenih ranljivim skupinam, ki se jih je udeležilo 270 oseb (2023: 8/231; 2022: 4/53). Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja.

Prilagojene vodene ogledne muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa z uporabo replik pa je muzej izvajal tudi za organizirane (najavljene) skupine invalidov in oseb s primanjkljaji na določenih področjih. Od skupno 11 programov za 270 obiskovalcev je bilo 6 programov s 124 udeleženci za otroke in 5 programov s 146 udeleženci za odrasle.

II. / 9. 4. Andragoški programi

Od 37 načrtovanih programov za odrasle je bilo izvedenih 44 programov s 1.600 udeleženci (2023: 52/ 1.375; 2022: 39/1.180). 32 različnih programov za odrasle je bilo izvedenih v 44-krat (2023: 42 vrst, 52 izvedb; 2022: 36 vrst, 39 izvedb).

Glede na prejšnje leto se je število andragoških programov zmanjšalo za 15,38 %, število udeležencev pa povečalo za 16,36 %. 28 andragoških programov je bilo izvedenih v muzeju in 16 na terenu.

Muzej je nadaljeval z utečenimi programi: javna vodstva po novih razstavah ob posebnih dnevih (slovenski kulturni praznik, dan žena, Poletna muzejska noč), programski sklop predavanj Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah, Prva nedelja v muzeju, sooblikovanje dogodkov z Znamenitimi Posavkami in Posavci, predavanji, okroglo mizo, gledališko predstavo in javnimi vodstvi ob novih razstavah (Triennale rokodelstva, Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe, Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s sejmišča v Brežicah, Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje, 1 muzej: 1000 zgodb).

Programi za odrasle je muzej izvajal tudi v sodelovanju z ustanovami, društvi: literarni večeri (KD Franc Bogovič Dobova), Prva nedelja v muzeju: Pridne roke posavskih kmetic (društva kmečkih žena iz Posavja), z izobraževalnimi ustanovami: pogovorni večer z Milanom Jazbecem (OŠ Artiče), 1. Noč geografije v Posavju (Fakulteta za turizem UM, Knjižnica Brežice, Gimnazija Brežice), z muzejskimi donatorji (Robert Fink, Robert Šupe, Franc Černelič in Lovro Jurečič).

Muzej je nadaljeval sodelovanje z ZPTM Brežice in izvajal programe za širšo ciljno skupino obiskovalcev (tematski ogledi mesta in Vodovodnega stolpa, kulinarčno-dediščinski dogodki).

Programi na terenu, po Posavju je izvajal na Banovi domačiji, v sklopu projektov Znamenite Posavke in Posavci, 200 let rojstva Josipine Hočevar, v sklopu programa Dnevoev evropske kulturne dediščine (Banova domačija, Črneča vas in brivsko-frizerski salon Kreutz) ter predavanje in vodstvo za zainteresirano javnost v občinah Brežice in Krško.

II. / 9. 5. Programi za družine

Za družine je muzej izvedel 8 programov (2023: 13), od tega 2 nova (2023: 12), 4 programi so bili izvedeni v muzeju, 4 pa izven muzeja. 4 programi so bili izvedeni na Banovi domačiji, 1 program kot del aktivnosti obeležitve dneva odprtih vrat Vodovodnega stolpa, 2 programa na Prvo nedeljo v muzeju in 1 program ob Mednarodnem dnevu družin.

II. / 10. Obiskovalci muzeja

Obiskovalci so pomemben del delovanja muzeja in opravljanja poslanstva ter pokazatelj aktivnosti in opravljenega dela ter sodelovanja s posavskimi društvi, organizacijami, ustanovami, zavodi, ki delujejo v javnem interesu. V skupno število obiskovalcev so všteti obiskovalci muzeja in Vodovodnega stolpa, kakor tudi udeleženci prireditelj ter uporabniki programov.

Število obiskovalcev muzeja in vodovodnega stolpa je v tabelah prikazano po različnih kategorijah:

- Skupno število obiskovalcev Posavskega muzeja Brežice po skupinah.
- Število obiskovalcev muzeja in razmerje med tujci in državljani RS.
- Brezplačni vstopi.
- Šolske in organizirane skupine z vodenjem po muzeju in vodovodnem stolpu.
- Posamezni ogledi muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah in drugih programih v organizaciji ali soorganizaciji Posavskega muzeja Brežice v matični hiši in izven muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah drugih organizatorjev.
- Število porok in udeležencev.

Tabela 25: Število obiskovalcev muzeja po skupinah

Leto	Šolske skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Organizirane skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Posamezniki	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/število obiskovalcev*	Obiskovalci prireditev in programov drugih organizatorjev, število prireditev/število obiskovalcev	Poroke, število / št. udeležencev	Skupaj
2022 muzej	72/2.145	78/2.250	8.745	166/8.140	62/8.254	39/1.104	30.638
2022 stolp	18/397	171/2.199	/	/	/	/	2.596
2022 skupaj	90/2.542	249/4.449	8.745	167/8.140	62/8.254	39/1.104	33.234
2023 muzej	97/2.856	103/3.066	8.982	148/6.874	54/7.689	31/1.324	30.791
2023 Stolp	47/905	611/4.493	/	19/447	2/35	/	5.880
2023 skupaj	144/3.761	714/7.559	8.982	167/7.321	55/7.724	31/1.324	36.671
2024 muzej	89/2.663	90/2.621	8.673	145/7.710	58/7.868	38/1.438	30.973
2024 Stolp	48/855	845/5.300	/	12/288	/	/	6.443
2024 skupaj	137/3.518	935/7.921	8.673	157/7.998	58/7.868	38/1.438	37.416

*vključno z dogodki in programi na terenu

Skupno število uporabnikov in obiskovalcev muzeja, Vodovodnega stolpa, prireditev in programov Posavskega muzeja Brežice ter zunanjih organizatorjev je bilo v letu 2024 37.416, kar je za 2,03 % več kot prejšnje leto.

Od skupno 157 dogodkov v organizaciji muzeja je bilo 12 dogodkov in programov izvedenih v Vodovodnem stolpu in v Centru za obiskovalce ob stolpu in 20 na terenu. Glede na prejšnje leto je število dogodkov v organizaciji muzeja manjše za 5,99 %, število obiskovalcev pa za 9,25 % večje. Število dogodkov in prireditev zunanjih organizatorjev se je povečalo za 5,45 %, število obiskovalcev pa za 1,87 %. Število porok se je povečalo za 22,58 %, število udeležencev porok pa se je povečalo za 8,61 %.

Število obiskovalcev razstav (v muzeju in Vodovodnem stolpu) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 0,94 %. Od tega se je število posameznih obiskovalcev zmanjšalo za 3,44 %, udeležencev šolskih skupin za 6,46 %, udeležencev vodenih ogledov pa povečalo za 4,79 %. Razstave v muzeju si je ogledalo 13.957 obiskovalcev, v Vodovodnem stolpu pa 6.155. S kombinirano vstopnico si je muzej in stolp ogledalo 2.091 obiskovalcev.

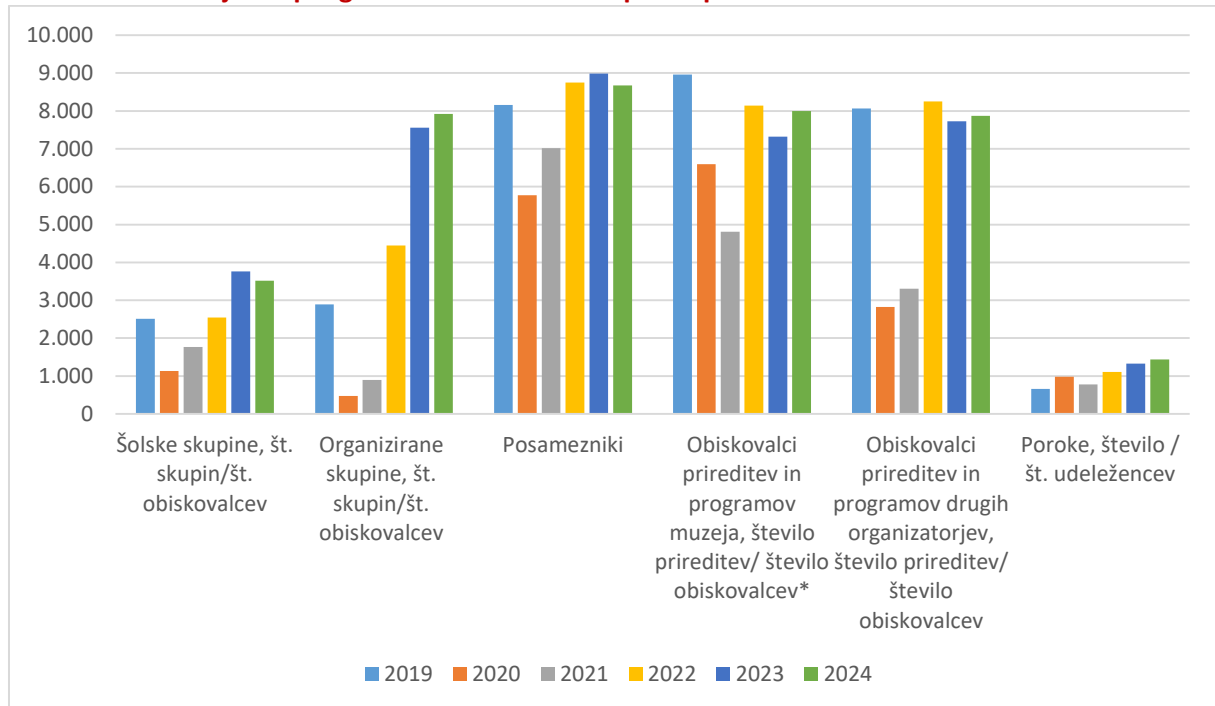
Tabela 26: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo

Vrsta dogodkov / programov	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/ število obiskovalcev			Skupaj
	Muzej	Vodovodni stolp	Teren	
Andragoški program	25/791	3/175	16/634	44/1.600
Programi za ranljive skupine	/	/	1/14	1/14
Pedagoški programi	17/521	/	2/235	19/756
Programi za družine	/	/	3/67	3/67
Odprtja	13/947	1/30	1/80	15/1.057
Slovesnosti, prireditve	28/1.974	/	/	28/1.974
Koncerti	14/1.716	/	/	14/1.716
Programi za popularizacijo	26/682	5/28	2/104	33/814
Skupaj	123/6.631	9/233	25/1.134	157/7.998

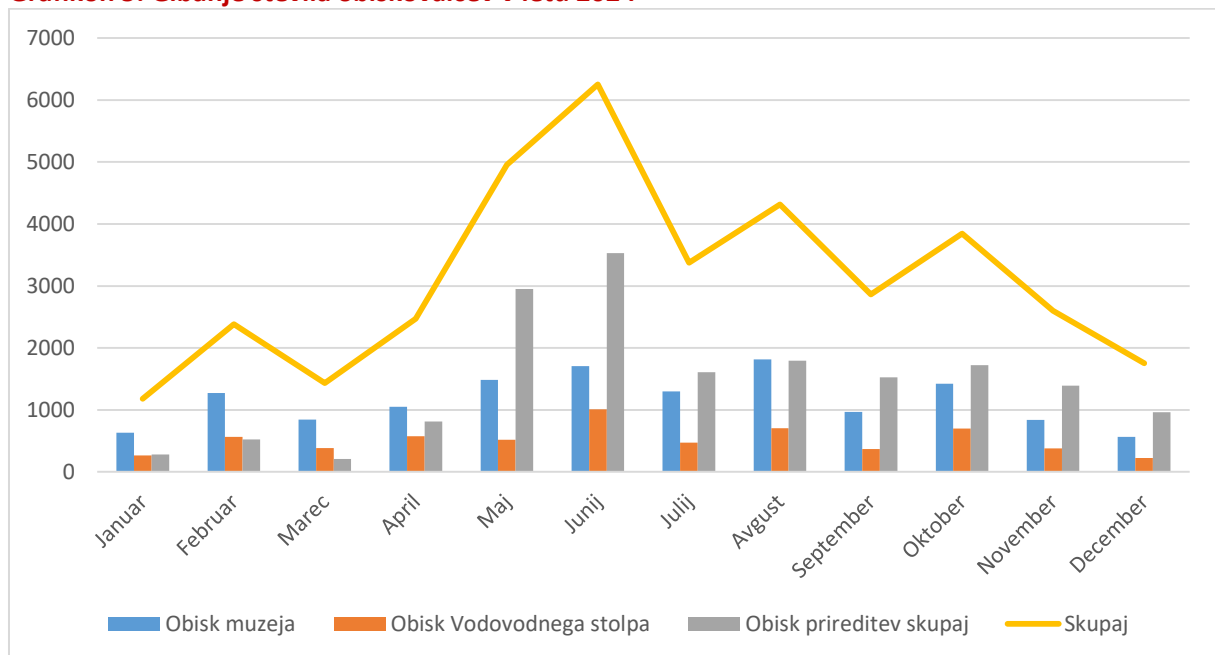
Od 157 prireditev in programov v lastni ali soorganizaciji je bilo 123 prireditev oz. programov s 6.631 obiskovalci v matični hiši, 9 programov z 233 obiskovalci v Vodovodnem stolpu in 25 prireditev oz. programov s 1.134 obiskovalci izven muzeja, na terenu.

Od 157 prireditev in programov v organizaciji muzeja je bilo 28 prireditev in slovesnosti, 15 odprtij razstav, 14 koncertov, 44 andragoških programov, 19 pedagoških programov in delavnic, 1 program za ranljive skupine, 3 programi za družine in 33 prireditev oz. programov za popularizacijo.

Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah

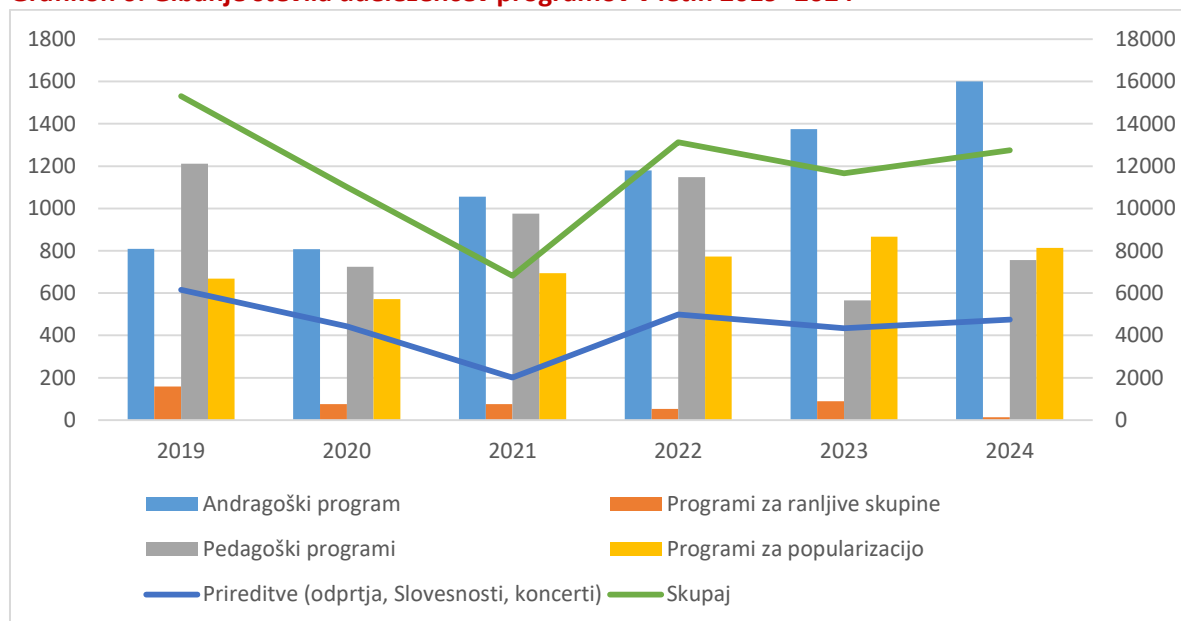
Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2024

Število obiskovalcev je najvišje od maja do oktobra. Viški v maju, juniju, avgustu in oktobru so predvsem zaradi obiskovalcev prireditev. Število obiskovalcev prireditev, muzeja in Vodovodnega stolpa je v poletnem času nekoliko večje avgusta. Najmanj obiska je v zimskih mesecih, predvsem zaradi manjšega števila prireditev.

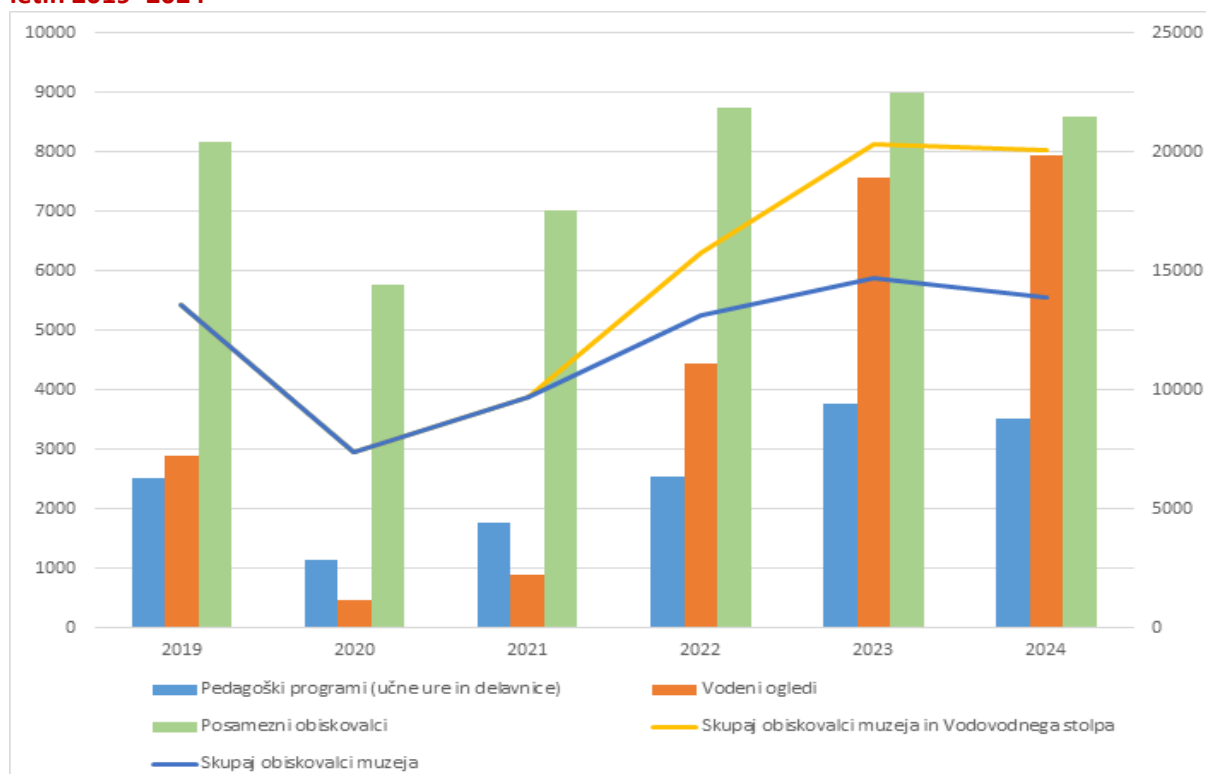
Število obiskovalcev muzeja je preseglo število udeležencev dogodkov in programov januarja, februarja, marca in aprila).

Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2019–2024

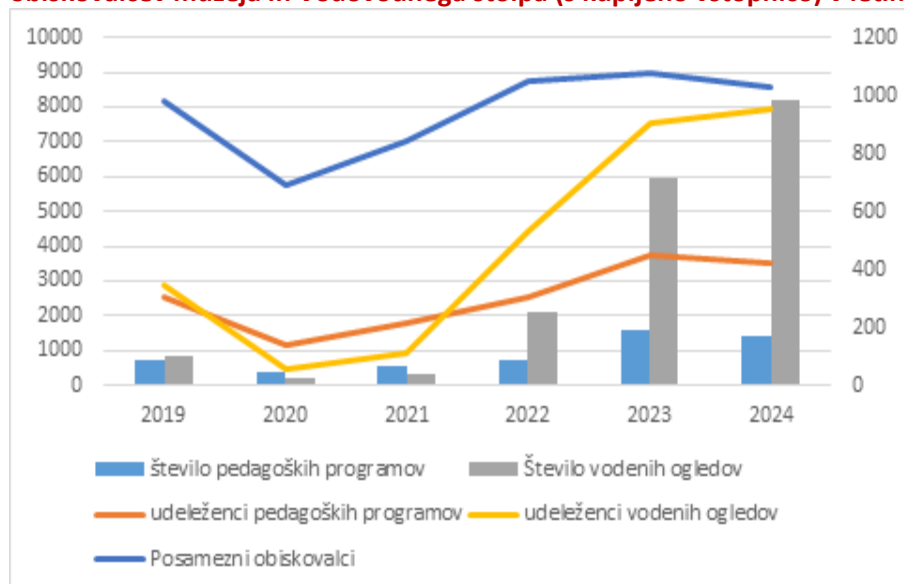
Skupno število udeležencev dogodkov in programov v organizaciji muzeja se je v letu 2024 glede na prejšnje leto povečalo za 9,25 %. Glede na prejšnje leto se je za 16,36 % povečala udeležba andragoških programov, za 33,81 % udeležba pedagoških programov, za 9,38 % število udeležencev odprtij razstav, slovesnosti, koncertov in drugih prireditev, medtem ko se je pri vseh ostalih vrstah programov in dogodkov v organizaciji muzeja udeležba zmanjšala (pri programih za družine za 22,10 % in pri programih za popularizacijo za 6,00 %).

Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2024

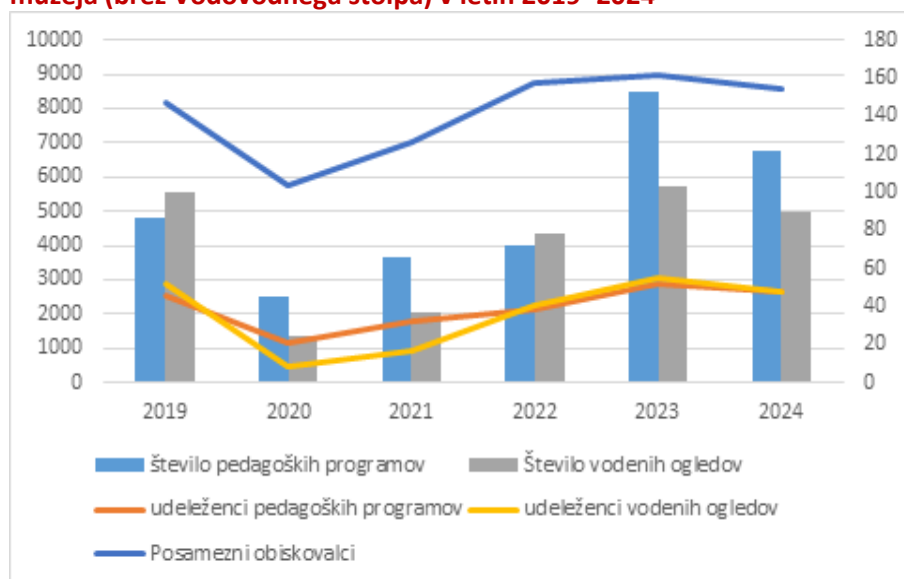
Število obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 0,31 %. Če pa upoštevamo le obiskovalce muzeja (brez Vodovodnega stolpa) se je število obiskovalcev glede na prejšnje leto zmanjšalo za 5,57 %.

Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2024

Število izvedenih pedagoških programov (učnih ur in delavnic) v muzeju in Vodovodnem stolpu se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 11,46 %. Število udeležencev pedagoških programov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 6,41 %. Število vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 12,22 %. Število udeležencev vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 14,51 %. Število posameznih ogledov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 4,10 %.

Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2019–2024

Primerjava števila obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letu 2024 glede na prejšnje leto pokaže zmanjšanje števila udeležencev pedagoških programov za 7,11 % in števila udeležencev vodenih ogledov za 13,71 %.

Število izvedenih pedagoških programov v muzeju (brez Vodovodnega stolpa) se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 12,00 %, število vodenih ogledov pa za 12,62 %.

Tabela 27: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah

Izdane vstopnice muzeja	2023 (št.)	2023 (€)	2024 (št.)	2024 (€)
1.Odrasli	6.448	35.637,60	6.488	43.368,30
2.Otroci	1.440	4.490,00	1.340	5.237,20
3.Brezplačni vstopi	2.799	/	2.179	/
4.Slovenci	9.731	/	9.305	/
5.Tujci	4.977	/	4.584	/
6. gibalno in senzorno ovirani (muzej in programi)	231	/	397	/
7.pedagoški programi (muzej in programi)	3.190	7.172,20	2.793	6.543,60
8. (drugi) posebni program	1.948	19.920,01	1.809	20.310,16
9. Družine	1.243	16.323,84	999	18.853
10. šolske skupine	3.581	7.227,00	2.923	6.214,80
11. 3. življenjsko obdobje / upokojenci	2.638	12.385,60	3.170	18.863,70
Skupaj (1+2+3+7+8+9+10)	17.068	83.543,74	16.005	94.312,26

Število izdanih vstopnic se je v letu 2024 glede na prejšnje leto zmanjšalo za 6,23 %, prihodki od prodaje vstopnic pa povečali za 12,89 %. Število izdanih vstopnic za odrasle je se povečalo za 0,62 %, prihodki od prodaje pa so se povečali za 21,69 %. Število izdanih vstopnic za šoloobvezne se je zmanjšalo za 6,94 %, izkupiček pa se je povečal za 16,64 %. Pri številu izdanih vstopnic je največji porast števila glede na prejšnje leto pri obiskovalcih 3. življenjskega obdobja (20,17 %), izkupiček pa se je zvišal za 52,30 %.

Število vstopnic pedagoških programov se je zmanjšalo za 12,45 %, prihodki od prodaje vstopnic za pedagoške programe pa za 8,76 %. Glede na prejšnje leto je za 7,14 % manj drugih posebnih programov. Prihodki od posebnih programov (koncerti, paketi ogledov in dodatnih programov v kombinaciji z Vodovodnim stolpom) so se v primerjavi s prejšnjim letom povečali za 1,96 %. Obisk tujih obiskovalcev se je glede na prejšnje leto zmanjšal za 7,9 %, obisk domačih obiskovalcev pa se je zmanjšal za 4,38 %.

Največji delež tujih obiskovalcev muzeja prihaja iz Hrvaške (34,84 %), Italije (19,68 %), Nizozemske (12,72 %), Nemčije (8,57 %) in Francije (4,06 %), sledijo obiskovalci iz Združenega kraljestva (3,27 %), Poljske (2,25 %), Srbije (2,09 %), Španije (1,85 %), Češke (1,40 %), Belgije (1,37 %), ZDA (1,37 %), Madžarske (1,24 %), Avstrije (1,13 %), Ukrajine (0,76 %), Ruske federacije (0,41 %), Kanade (0,31 %), Kitajske (0,28 %), Bolgarije (0,28 %), Danske (0,26 %), Izraela (0,24 %), Švice (0,22 %), Brazilije (0,22 %), Mehike (0,17 %), Slovaške (0,13 %), Finske (0,11 %), Portugalske (0,09 %), Malte (0,09 %), Grčije (0,09 %), Švedske (0,09 %), Romunije (0,07 %), Avstralije (0,07 %), Madagaskarja (0,07 %), Črne gore (0,04 %), Južne Koreje (0,04 %), Urugvaja (0,04 %), Azerbajdžana (0,04 %), Luksemburga (0,02 %).

Največji delež tujih obiskovalcev Vodovodnega stolpa prihaja iz Hrvaške (28,55 %), Nizozemske (16,93 %), Nemčije (12,63 %), Italije (9,61 %) in Združenega kraljestva (5,88 %), sledijo obiskovalci iz Francije (5,02 %), Belgije (3,08 %), Poljske (2,94 %), Češke (2,30 %), Kanade (1,58 %), ZDA (1,43 %), Avstrije (1,00 %), Srbije (1,00 %), Švice (0,86 %), Romunije (0,72 %), Ukrajine (0,65 %), Španije (0,57 %), Turčije (0,57 %), Mehike (0,57 %), Bolgarije (0,43 %), Madžarske (0,36 %), Portugalske (0,36 %), Izraela (0,36 %), Finske (0,36 %), Ruske federacije (0,29 %), Malte (0,29 %), Danske (0,29 %), Bosne in Hercegovine (0,22 %), Azerbajdžana (0,22 %), Črne gore (0,14 %), Estonije (0,14 %), Madagaskarja

(0,14 %), Nove Zelandije (0,14 %), Kitajske (0,07 %), Norveške (0,07 %), Švedske (0,07 %), Luksemburga (0,07 %), Latvije (0,07 %).

Brezplačni vstopi

V letu 2024 je bilo 2.847 brezplačnih vstopov (2023: 2.799, 2022: 1.563), od tega 1.700 v muzej in 1.147 v Vodovodni stolp. 38,25 % obiskovalcev je obiskalo muzej na dneve, ko je vstop prost (slovenski kulturni praznik, dan žena za ženske, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, prireditev ob občinskem prazniku). 13,52 % predstavljajo predšolski otroci, 16,12 % je bilo vodnikov, spremljevalcev in učiteljev ob vodenih ogledih, pedagoških programih in 14,96 % je bilo invalidov.

Tabela 28: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju

Kategorija obiskovalcev	Muzej	Vodovodni stolp	Skupaj
Predšolski otroci	163	222	385
Odrasli	77	116	193
Upokojenci	0	8	8
Šoloobvezni	122	91	213
Turistični vodniki in spremljevalci skupin in invalidov ter novinarji (z dokazili)	312	147	459
Člani Slovenskega muzejskega društva in ICOM-a ter drugih stanovskih društev, povezanih z muzejsko dejavnostjo	53	13	66
Brezposelni	8	0	8
Invalidi	248	178	426
Vstopi ob brezplačnih dnevih*	717	372	1089
Skupaj	1.700	1.147	2.847

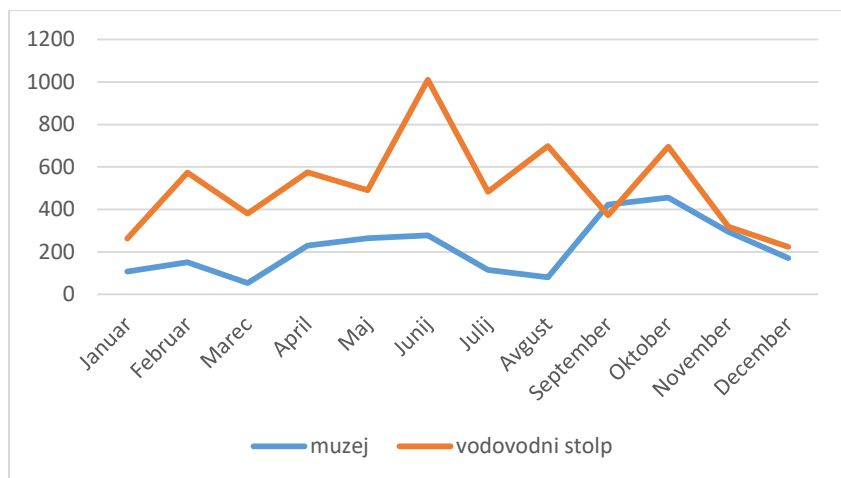
* Slovenski kulturni praznik, Dan žena za ženske, Mednarodni dan družin za družine, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, Ta veseli dan kulture.

Organizirane skupine z vodenjem

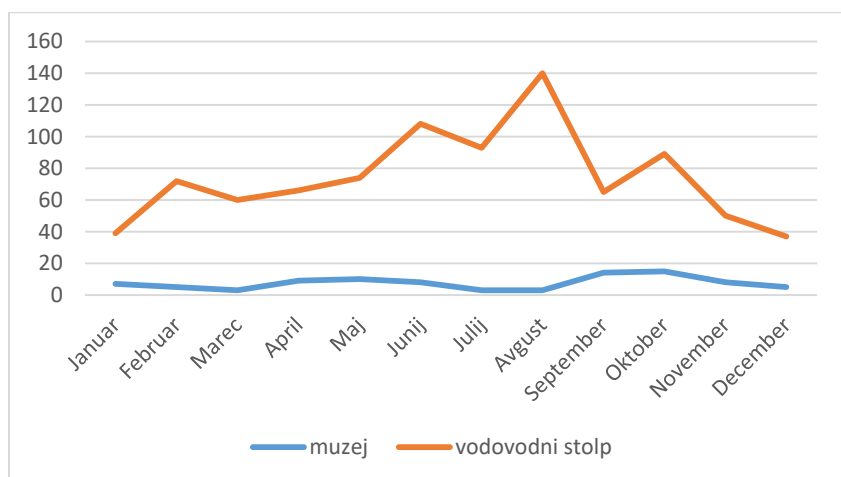
Tabela 29: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	Št. skupin / št. udeležencev (muzej)	Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)	Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)
Januar	7/107	39/262	46/369
Februar	5/151	72/573	77/724
Marec	3/53	60/381	63/434
April	9/229	66/574	75/803
Maj	10/264	74/490	84/754
Junij	8/278	108/1011	116/1.289
Julij	3/115	93/483	96/598
Avgust	3/81	140/698	143/779
September	14/422	65/372	79/794
Oktober	15/456	89/696	104/1.152
November	8/295	50/391	58/686
December	5/170	37/224	42/399
SKUPAJ	90/2.621	845/5.300	935/7.921

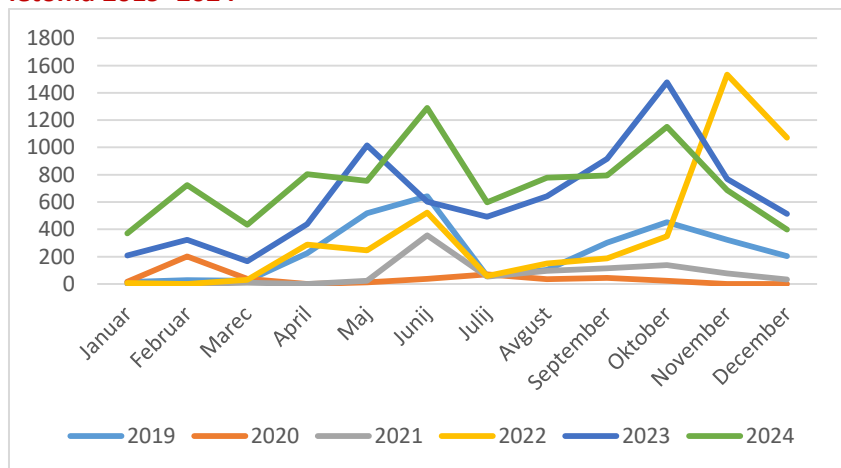
Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2024

Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2024

Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma 2019–2024

V muzeju so vodeni ogledi možni ob predhodni najavi skupin, medtem ko je ogled vodovodnega stolpa izključno voden.

Skupinskih, vodenih ogledov je bilo 935 z 7.921 obiskovalci (2023: 714/7.559, 2022: 250/4.434). Od tega je bilo v muzeju 90 izvedenih vodstev s 2.621 udeleženci, v Vodovodnem stolpu pa 845 vodstev s 5.300 udeleženci.

Velikosti skupin v muzeju so bile različne, od nekaj oseb do zelo velikih skupin (povprečno 29,1 oseb), v Vodovodnem stolpu pa je na vodstvih zaradi manjših prostorov omejitev pri številu oseb, zato so skupine tu manjše (povprečno 6,8 oseb).

Največ udeležencev vodstev v muzeju in vodovodnem stolpu je bilo junija in oktobra. Septembra in oktobra je bilo v muzeju največ skupin, medtem ko je bilo v vodovodnem stolpu največ vodenih ogledov junija in avgusta.

Za vodstvo organiziranih skupin so večinoma poskrbeli sodelavci službe za komuniciranje in izobraževanje, nekajkrat so pa vodstvo prevzeli tudi kustosi in direktorica.

Prireditve in drugi programi v organizaciji muzeja ter število obiskovalcev

V lastni organizaciji ali soorganizaciji je muzej izvedel skupno 57 prireditev in programov (odprtja, koncerti, slovesnosti) s 4.747 obiskovalci. Od tega je bilo v matični hiši izvedenih 56 prireditev in programov s 4.795 obiskovalci in na terenu 1 program z 80 obiskovalci.

V ta razdelek so vključene prireditve v organizaciji ali soorganizaciji muzeja, ki niso del drugih razdelkov (pedagoški in andragoški programi ter programi za popularizacijo). Število prireditev in programov se je glede na prejšnje leto povečalo za 29,55 %, število obiskovalcev prireditev pa za 10,09 %.

Muzej je nadaljeval z organizacijo in soorganizacijo različnih prireditev (koncerti na različnih lokacijah po gradu, tržnice, kinoprojektije), ki so privabili raznolike obiskovalce. Najbolj obiskani dogodki so bili koncert Simfoničnega orkestra Glasbene šole Krško in glasbene skupine Kontradikshn, Poletni gala koncert: Pehlivanian Opera Akademija: La Boheme in Praznična rokodelska tržnica.

Izvedenih je bilo 15 koncertov, od tega 3 v lastni organizaciji: Poletni gala koncert, Recital Jan Volčanšek in Gala novoletni koncert. Ostali so bili izvedeni v soorganizaciji z: Društvom študentov Brežice, glasbenimi šolami Posavja, PPO Vevče, Društvom Pleteršnikova Domačija, Društvom Slovencev Kredarica, KD Megaron, JSKD, Zavodom Sv. Stanislava, ZPTM Brežice, KD Odeon, Kulturno umetniškimi zavodom PerArtem, Art studiem Jurka Zoroja, podjetjem Soltec d.o.o. in Malim muzičkim ateljejem Samobor. Na grajskem dvorišču je muzej izvedel Sejem rokodelskih znanj in Grajsko tržnico starin ter Praznično rokodelsko tržnico. V poletnih mesecih je bilo s podporo Občine Brežice na grajskem dvorišču in terasi 6 kino projekcij. Med 28. in 31. avgustom je v soorganizaciji Občine Brežice, Posavskega muzeja Brežice in društva vKrog potekal 1. Festival evropskega filma Brežice, ki združil domače in tuje filmoljubce. V okviru festivala je bilo predvajanih 10 filmov.

Tabela 30: Primerjava števila lastnih prireditev

Leto	2022	2023	2024
Št. prireditev	58	44	57
Št. obiskovalcev	4.987	4.312	4.875

*V tabeli 26 so poleg navedenih upoštevani še: 44 andragoških programov, 19 pedagoških programov in delavnic, 1 program za ranljive skupine, 3 programi za družine in 33 prireditev oz. programov za popularizacijo, kar je skupaj 157.

Dodatni programi za popularizacijo

V razdelek so vključeni različni programi v muzeju in izven lokacije muzeja, ki omogočajo večjo prepoznavnost muzeja. Mednje se uvrščajo programi, ki so namenjeni promociji muzeja, vodstva po muzeju kot del drugih prireditev, dogodkov, predstavitvena vodstva za partnerje in sodelujoče ustanove ali pa so povezani z različnimi promocijskimi akcijami (Združenje zgodovinskih mest Slovenije), snemanja in predvajanje televizijskih oddaj o muzeju.

V ta razdelek so vključena tudi snemanja za televizijske oddaje. Muzej in Vodovodni stolp sta bila v letu 2024 tako predstavljena v oddajah: Dobro jutro na TV Slovenija, Mestne promenade na TV Slovenija, Jutro na Planetu TV, in seriji Fino i vino na hrvaški televiziji. Muzej je omogočil prostore tudi za snemanje otroškega celovečernega filma Bučko z mednarodno produkcijo.

Muzej je sodeloval in promoviral programe na sejmu Alpe Adria, Paradi učenja v Krškem in Pikinem festivalu.

Prireditve drugih organizatorjev in število obiskovalcev

Muzej je omogočil uporabo prostora zunanjim organizatorjem za izvedbo 58 prireditev s 7.868 obiskovalci (2023: 56/7.724).

Največ je bilo prireditev, slovesnosti, proslav, koncertov idr. v organizaciji različnih društev, inštitucij, zavodov iz posavskega območja, ki jim se muzej omogočil uporabo prostorov za izvedbo prireditev: Občina Brežice, Glasbena šola Brežice, JSKD OI Brežice, Fakulteta za turizem Brežice, Gimnazija Brežice, SIC Brežice, KD MePZ Viva Brežice, KD Drugi oder, KD Kapele, Društvo likovnikov Brežice, KD Franc Bogovič Dobova, OZVVS Brežice, Ribiška družina Brežice, RK Brežice, Rotary klub Čatež, ZPTM Brežice.

Najbolj obiskani dogodki so bili: Dan kruha, vina in salam, Koncert orkestrov in zbora Glasbene šole Brežice, Sprejem odličnjakov osnovnih šol občine Brežice, Čudežne pesmice – koncert območne revije predšolskih in mlajših otroških pevskih zborov ter Odprtje svetovnega ribiškega prvenstva za klube. Muzej je prostore dajal tudi v uporabo za izvedbo snemanj videospotov in fotografiranj.

Uporabniki prostorov, ki so izvedli program, opredeljen v ZUJIK-u so poravnali dejanske dodatne stroške, ki so nastali pri uporabah prostorov, del prireditev pa je bilo v soglasju z Občino Brežice z brezplačno uporabo.

Tabela 31: Primerjava prireditev drugih organizatorjev

Leto	2022	2023	2024
Št. prireditev	62	56	58
Št. obiskovalcev	8.254	7.724	7.868

Poroke

Poročne obrede izvaja Upravna enota Brežice. Poročna dvorana je v gradu uradni prostor za poročanje. Za poročni obred v Viteški dvorani ali v drugih prostorih je treba plačati uporabnino in upravno takso.

V letu 2024 je bilo za 22,58 % več porok in za 8,61 % več udeležencev porok glede na prejšnje leto. 6 porok je bilo v Viteški dvorani, kar je 15,79 % vseh porok.

Tabela 32: Primerjava števila porok in obiskovalcev

Leto	2022	2023	2024
Št. porok	39	31	38
Št. obiskovalcev ob porokah	1.104	1.324	1.438
Št. porok v Viteški dvorani	0	8	6
Št. porok na grajskem dvorišču	0	/	1
Št. porok na terasi	1	/	2

II. / 11. Muzejska trgovina

Spominki in publikacije so obiskovalcem na voljo v muzejski trgovini – recepciji, ki se nahaja v vhodnem prostoru gradu. V letu 2023 je muzej v Centru za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu odprl novo poslovalnico, kjer je poleg spominkov z motivi Vodovodnega stolpa in Brežic poudarek na predstavitvi in prodaji izdelkov in spominkov, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano. Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice je z namenom povezovanja pridelovalcev ustreznih prehranskih izdelkov ter izdelkov umetnostne in domače obrti, gostinsko turističnih storitev in ponudbe nastanitvev in bivanja ter drugih vsebin v destinacije Čatež in Brežice, oblikoval KBZ Brežice Selection/Izbrano po modelu Izvorno Slovensko, v katerem je bilo v zadnjih osmih letih oblikovalnih več KBZ-jev v Sloveniji. Certifikat odličnosti Brežice Selection/Izbrano je pridobilo že več izdelkov, ki ustrezajo visokim standardom kakovosti, vključujejo lokalno pridelane sestavine ali pripovedujejo o tradiciji, kulturi in načinu življenja ljudi, ki živijo na območju občine Brežice. V Centru za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice so v ponudbi tudi izdelki, ki so pridobili omenjen certifikat (vina, med in izdelki iz medu, žgane pijače, pivo, plastelin, nakit, sokovi, eterična olja, mazila, kapljice, čaji, prehranski izdelki kot so granola in jabolčni krlji...).

Muzej nenehno dopolnjuje ponudbo spominkov in nadaljuje sodelovanje z lokalnimi rokodelci, podjetji in umetniki (lončarski izdelki, nakit, šiviljski izdelki ...).

V letu 2024 beležimo 0,62 % padec prodaje izdelkov na komisijski prodaji. Najbolj prodajani spominki so magneti, razglednice, kemični svinčniki, lesena kuhalnica Ivačič, majice, znamke, krpe.

Tabela 33: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnin

Skupina izdelkov	2022 (€)	2023 (€)	2024 (€)
Vstopnice	53.283,47	83.543,74	94.312,26
Spominki	7.903,22	6.884,17	8.197,70
Literatura	432,23	717,80	498,50
Kotizacija	2.333,00	/	/
Izdelki na komisijski prodaji	2.405,74	10.161,65	10.098,40
Literatura na komisijski prodaji	254,40	258,30	186,90
Skupaj muzejska trgovina	66.612,06	101.565,66	113.293,76

Prodaja v muzejski trgovini se je v letu 2024 glede na prejšnje leto povečala za 11,55 %, predvsem zaradi dviga cen vstopnic, povečanja prihodkov prodaje spominkov (19,08 %) in prodaje vstopnic (za 12,89 %). Prodaja izdelkov na komisijski prodaji se je zmanjšala za 0,62 %. Prodaja literature se je zmanjšala za 30,55 %, literature na komisijski prodaji pa za 27,64 %.

II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini

Muzejsko gradivo in sodelovanje z uporabniki

Tabela 34: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom

Št.	Kustos	Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom – število uporabnikov
1.	Mihaela Kovačič, kustosinja za zgodovino	33 (25 posamezno, 8 skupaj z drugimi kustosi)
2.	Andrejka Vabič Nose, umetnostna zgodovinarica	19 (17 posamezno, 2 skupaj z drugimi kustosi)
3.	Stanka Glogovič, kustosinja etnologinja	12 (6 posamezno, 6 skupaj z drugimi kustosi)
4.	Jana Puhar, muzejska svetovalka, kustosinja arheologinja	5 (4 posamezno, 1 skupaj z drugimi kustosi)
5.	Nives Slemenšek, konservatorica-restavratorka	1 (0 posamezno, 1 skupaj z drugimi kustosi)
6.	Alenka Černelič Krošelj, direktorica	1 (4 posamezno, 1 skupaj z drugimi kustosi)

Skozi leto 2024 so strokovni sodelavci PMB posredovali informacije o kulturni dediščini Posavja in muzejskem gradivu zainteresiranim posameznikom ali ustanovam. Muzejsko gradivo je bilo posredovano zunanjim uporabnikom v 65 primerih. V 39 primerih je bilo posredovano javnim, v 26 primerih pa zasebnim uporabnikom. Pri več primerih so bile informacije o določeni temi posredovane v sodelovanju kustosov z različnih področij. Največkrat so bile posredovane informacije s področja zgodovine in umetnostne zgodovine.

Za informacije in dostop do muzejskega gradiva so zaprosili zasebni uporabniki iz posavskih občin (Sevnica, Krško, Kostanjevica na Krki in Brežice) in od drugod (Ljubljana, Podčetrtek, Hrvaška) ter ustanove iz vse Slovenije: Združenje borcev za vrednote NOB Krško, revija Vzajemnost, Mestni muzej Krško, Zavod za varstvo kulturne dediščine območna enota Ljubljana, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Galerija Božidar Jakac, Krajevna skupnost Šentjanž, Planinsko društvo Lisca, Slovenski etnografski muzej, Združenje za vrednote NOB Brežice, Knjižnica Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Udruga Metar60, N1 Slovenija, KS Sromlje, Upravna enota Brežice, Občina Brežice.

Za informacije so večinoma povpraševali z namenom priprave razstav člankov ali za potrebe drugega raziskovalnega dela.

II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2024 skupno objavili 11 prispevkov (2023: 16, 2022: 12) v raznih časopisih, brošurah, zbornikih, na kongresih in strokovnih srečanjih, ki so dostopni v prilogi Poročila.

II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2024 s prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predstavitev in predavanjih ter ob različnih priložnostih in v obliki slavnostnih nagovorov ob raznovrstnih prireditvah v Posavju in drugod sodelovali 40-krat (2023: 27, 2022: 37).

II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije

Muzej nadaljuje z izvajanjem zbiranja osebnih podatkov v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR - General Data Protection Regulation) iz 2018. V skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (UL RS, št. 163/22 - ZVOP-2) je muzej v letu 2024 imenoval pooblaščen osebo za varstvo osebnih podatkov, in sicer: Omnimodo, d.o.o. in uskladal evidence in soglasja za zbiranje in hranjenje osebnih podatkov. Privolitve za obveščanje o dogodkih in programih pridobiva z izpolnjenimi soglasji v recepciji muzeja in preko spletnega obrazca na spletni strani.

Obveščanje javnosti in obiskovalcev muzeja je potekalo na več načinov:

- obveščanje z osebnimi tiskanimi vabili in obvestili: približno 400 naslovov,
- obveščanje z mesečnimi napovedniki (približno 600 e-naslovov in približno 400 naslovov po navadni pošti),
- obveščanje »bližnje javnosti« s plakati: povprečno izdanih 20 plakatov,
- obveščanje v vitrinah pred gradom,
- pošiljanje vabil in obvestil o muzeju sorodnim ali sodelujočim ustanovam ob skupnih ali povezanih dogodkih in programih ipd.,
- zastave pred gradom: Slovenia Green Destination, Zadnji čas za zgodbe, 75 let muzeja,
- zastave pred Vodovodnim stolpom: 110 let Vodovodnega stolpa,
- obveščanje s pomočjo brezplačnih napovednikov v tiskanih in spletnih medijih,
- obveščanje preko spletne strani, Facebook strani in Instagram profila,
- plačane objave v medijih, oblikovanje stalnega obveščanja o dogodkih v Posavskem obzorniku,
- drugi načini – občasno v sklopu napovednikov občin ali ZPTM Brežice, letaki.

II. / 15. 1. Spletna stran Posavskega muzeja Brežice

Spletna stran muzeja je imela v letu 2024 skupno 25.283 uporabnikov (2023: 31.981; 2022: 27.192), od tega 78,26 % iz Slovenije, 5,40 % iz Hrvaške in 2,74 % iz Združenih držav Amerike ter manjši delež iz Italije, Nemčije, Nizozemske, Avstrije, Francije, Srbije in Združenega kraljestva.

26,90 % uporabnikov spletne strani je bilo moških in 73,10 % žensk. Glede na starost pa je največ uporabnikov iz starostne skupine 45-54 let (11,11 %) in iz starostne skupine 65+ let (9,87 %).

Do konca leta 2024 je bilo 123.088 ogledov strani (2023: 93.588, 2022: 79.294), od tega 44.645 edinstvenih ogledov strani. Povprečno so se uporabniki na spletni strani zadržali 1 minuto in 49 sekund. Ogledi spletne strani sovpadajo z večjimi, odmevnejšimi dogodki muzeja.

Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2024

Najbolj obiskana je bila vstopna stran (20.321 ogledov), sledili so razdelki »aktualni dogodki in prireditve« (8.077 ogledov), »odpiralni čas in vstopnina« (2.503 ogledov), »kontakti« (2.276 ogledov), Vodovodni stolp (1.946 ogledov), »Viteška dvorana« (1.829 ogledov), »Grad Brežice« (1.767 ogledov), »Vodovodni stolp Brežice (1.603 ogledov), »Festival evropskega filma FEF Brežice 2024 (1.590 ogledov).

Skupno je bilo na spletni strani objavljenih 124 prispevkov (2023: 137, 2022: 189). 90 prispevkov (predvsem v rubrikah Dogodki in Novosti) je pripravila Služba za izobraževanje in komuniciranje. Vsebinske objave v sklopih Posavska stoletja, Občasne razstave, Muzejske kratkočasnice in Odškrnjena vrata iz depoja, so prispevali strokovni delavci.

Glede na leto 2023 je bilo skupno manj objav. Več je bilo objav v rubrikah Dogodki, Odškrnjena vrata depoja in Muzejske kratkočasnice, zmanjšalo se je število objav v rubrikah Posavska stoletja, Projekti in Novosti.

Za administracijo spletne strani Posavskega muzeja Brežice, ki deluje od konca leta 2014 in je bila v letu 2023 prenovljena, je usposobljenih pet sodelavcev muzeja. Spletna stran muzeja omogoča tudi prijavo na obvestila po e-pošti in pošiljanje sporočila na muzejski e-naslov neposredno iz naslovne strani.

Tabela 35: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka

Št.	Vrsta prispevka	Število prispevkov 2022	Število prispevkov 2023	Število prispevkov 2024
1.	Aktualni dogodki in prireditve / od leta 2023 Dogodki	92	81	88
3.	Video galerija	58	16	/
4.	Posavska stoletja	14	12	8
5.	Odškrnjena vrata depoja	13	6	17
6.	Občasne razstave	5	7	8
7.	Novosti	7	9	2

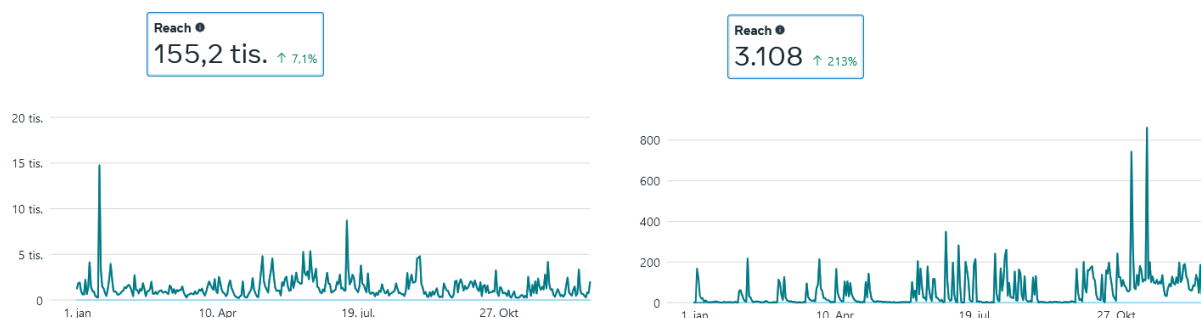
8.	Projekti	0	1	0
9.	Muzejske kratkočasnice	/	0	1
11.	Spletne zbirke	/	1	0
12.	Stalne razstave	0	1	0
13.	Drugo	/	3	0
	Skupaj	189	137	124

II. / 15. 1. 2. Muzejska stran na Facebooku in profil na Instagramu

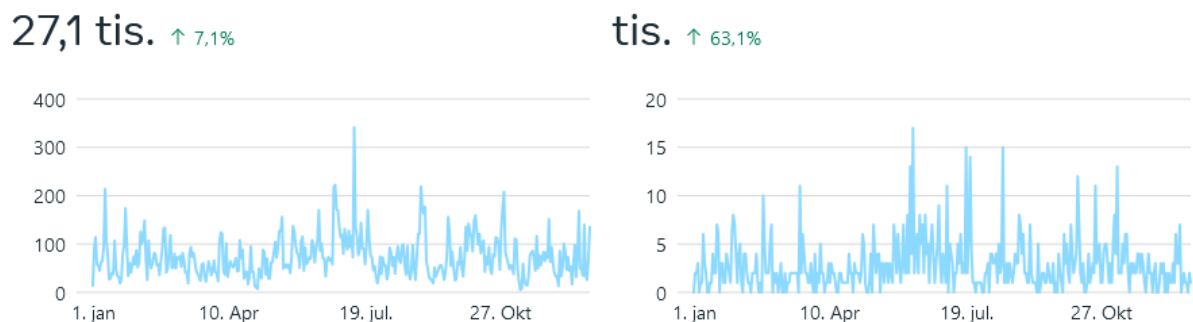
Facebook stran muzeja ima 4.401 sledilca (2023: 4.236, 2022: 3.805) in 3.916 všečkov (2023: 3.812, 2022: 3.489), skupni doseg objav pa je bil 155.214 ogledov (2023: 147.356), kar predstavlja 6,1 % povečanje.

Ženske predstavljajo 70,70 % uporabnikov Facebook strani, 29,30 % je moških. Največ jih je iz starostne skupine 35–44 let, najmanj pa do 24 let, medtem ko so ostale starostne skupine enakomerno porazdeljene. Največ uporabnikov Facebook strani je iz Brežic (1.691), Ljubljane (453), Krškega (325), Zagreba (103), Sevnice (81), Maribora (61), Novega mesta (59), Senovega (54), Velenja (44) in Celja (28).

Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani (levo) in Instagram profilu (desno) v letu 2024

Grafikon 15: Ogledi Facebook strani (levo) in Instagram profila (desno) v letu 2024

Na Facebook strani je bilo v letu 2024 skupaj objavljenih 335 prispevkov (2023: 411, 2022: 414). Glede na leto 2023 je bilo več objav foto albumov, manj pa vabil in obvestil, dogodkov in vsebinskih objav o muzejskih predmetih. Objave so v povprečju dosegle 983 ogledov (2023: 1.043, 2022: 1.009).

Največ ogledov so imele objave o dogodkih, napovedi in foto galerije. Najbolj gledane objave Facebook stran Posavskega muzeja Brežice so bile v poletnem in jesenskem obdobju, med vikendi in prazniki ter v popoldanskem in večernem času.

Posavski muzej Brežice za posredovanje informacij o kulturni dediščini, programih, razstavah in dogodkih od konca leta 2017 uporablja tudi Instagram profil. Muzejske objave spremlja 1.244 sledilcev (2023: 1.128). V letu 2024 je bilo na Instagram profilu Posavskega muzeja Brežice objavljeno 64 objav, od tega 47 objav vabil in obvestil, 15 objav fotografij in 2 objavi videoposnetkov.

Tabela 36: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2024 – lastne objave in lastni dogodki

Št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Vabilo na Poletno muzejsko noč, vodstvo po Vodovodnem stolpu Brežice, objava 10. 6. 2024	Služba za komuniciranje in izobraževanje	13.630
2.	Foto galerija: Nekdanji sodelavec preseneti s torto, objava 11. 7. 2024	Služba za komuniciranje in izobraževanje	6.405
3.	Obvestilo: iščemo nova sodelavca muzeja, objava 10. 1. 2024	Služba za komuniciranje in izobraževanje	6.275
4.	Dogodek: Prva nedelja v muzeju: Banova domačija, objava 26. 7. 2024	Služba za komuniciranje in izobraževanje	4.105
5.	Foto galerija: 9. Koncert glasbenih šol Posavja, objava 25. 1. 2024	Služba za komuniciranje in izobraževanje	3.887

Tabela 37: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice

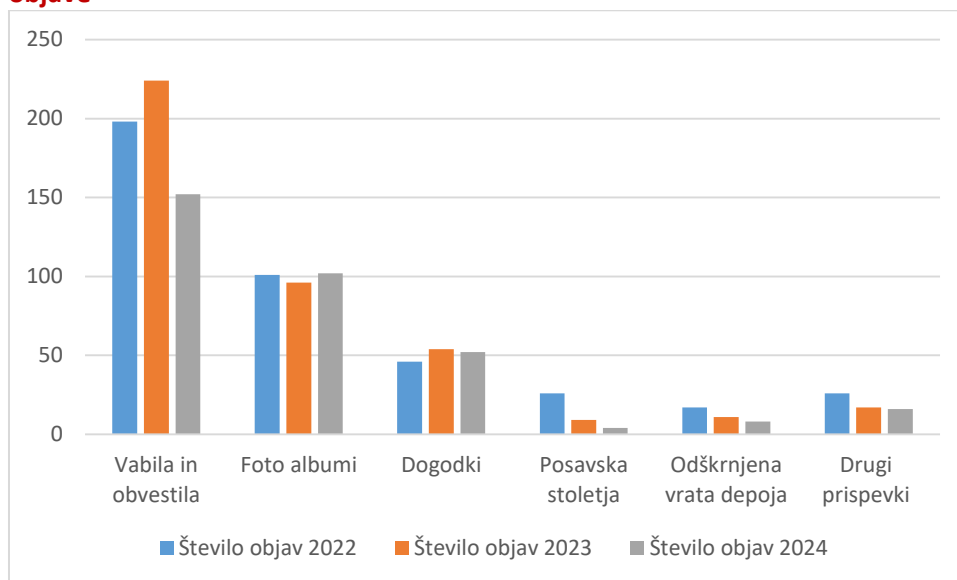
Št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Ženitovanjska srčeva pletenica in mojstrica artiške srčeve pletenice Marjanca Dobnikar (1929–2018), objava 14. 12. 2024	Stanka Glogovič	4.425
2.	Posavska stoletja: 120-letnica rojstva Ive Stiplovšek, objava 8. 4. 2024	Boštjan Kolar	2.971
3.	130. obletnica odprtja radeškega železnega mostu, objava 26. 8. 2024	Mihaela Kovačič	1.648
4.	Priprava pletenic vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine RS, objava 17. 10. 2024	Stanka Glogovič	1.341
5.	Posavska stoletja: 200-letnica rojstva izjemne Josipine Hočevar (6. 4. 1824-16. 3. 1911), objava 6. 4. 2024	Alenka Černelič Krošelj	1.337

Tabela 38: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav

Št.	Vrsta objave	Število objav 2022	Število objav 2023	Število objav 2024
1.	Vabila in obvestila	198	224	152
2.	Foto albumi	101	96	102
3.	Dogodki	46	54	52

4.	Posavska stoletja	26	9	4
5.	Odškrnjena vrata depoja	17	11	8
6.	Drugi prispevki	26	17	16
	Skupaj	414	411	335

Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave

II. / 15. 1. 3. Muzejski profil na YouTube-u

YouTube kanal ima 606 naročnikov, od tega 317 novih v letu 2024. Videoposnetki so imeli v letu 2024 90.580 ogledov (2023: 21.991) s skupnim časom gledanja 1.751,0 ur (2023: 725,90).

Na YouTube profilu je bilo v letu 2024 skupaj objavljenih 67 video prispevkov (2023: 64, 2022: 45). Skupno so v letu 2024 posnetki na YouTube profilu prejeli 90.580 ogledov. Veliko večino (77.546) od teh je prejel posnetek Ptički iz testa na Gregorjevo, objavljen 11. marca 2021, kar močno popači povprečno število ogledov posnetkov na našem YouTube profilu. Od 22 vsebinskih posnetkov so 4 pripravili (posneli in zmontirali) sodelavci službe za komuniciranje in izobraževanje, ostale (vsebinske in reportažne) pa zunanji sodelavci.

Najbolj gledan je bil videoposnetek s Prve nedelje v muzeju: javno vodstvo z Robertom Finkom. V primerjavi z video reportažami z dogodkov imajo vsebinske objave višji ogled.

Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubeu v letu 2024

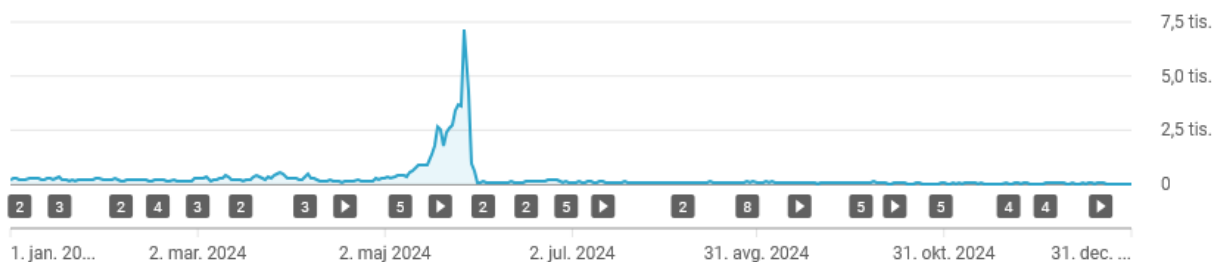

Tabela 39: Najbolj gledane vsebinske objave leta 2024 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Prva nedelja v muzeju: javno vodstvo z Robertom Finkom, objava 7. 2. 2024.	426
2.	LETO 2023 v Posavskem muzeju Brežice, objava 10. 1. 2024.	85
3.	Zemljevid krškega okraja Franja Stiplovška, animacija, objava 3. 6. 2024.	63
4.	Konservatorsko-restavratorski posegi na Zemljevidu krškega okraja Franja Stiplovška, objava 3. 6. 2024.	54
5.	Predavanje Roberta Šupeta SVETOVNI DAN BOJA PROTI RASIZMU, IZBRANI PRIMERI RASIZMA PO SVETU, objava 25. 3. 2024.	50

Tabela 40: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2024

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Prva nedelja v muzeju: javno vodstvo z Robertom Finkom, objava 7. 2. 2024.	426
2.	Koncert Toronto Childrens Chorus, objava 6. 7. 2024.	336
3.	Prva nedelja v muzeju: Banova domačija – okusimo dediščino 2024, objava 7. 8. 2024.	136
4.	Poletni gala koncert: Pehlivanian profesionalna operna akademija: La Boheme, objava 16. 8. 2024.	127
5.	Youngmasters Gala koncert 2024, objava 29. 8. 2024.	118
6.	Poletna grajska dogodivščina 2024, objava 4. 7. 2024.	115
7.	DEKD: Skupnostna razstava Črneča vas, objava 8. 10. 2024.	67
8.	Zemljevid krškega okraja Franja Stiplovška, animacija, objava 3. 6. 2024.	63
9.	Prva nedelja v muzeju: Noč v vodovodnem stolpu Brežice, objava 12. 7. 2024.	61
10.	Konservatorsko-restavratorski posegi na Zemljevidu krškega okraja Franja Stiplovška, objava 3. 6. 2024.	54

Prisotnost na Googlu

Muzej upravlja z dvema Google računoma za posredovanje splošnih informacij za obiskovalce: Grad Brežice – Posavski muzej Brežice (v letu 2022 združen račun) in Vodovodni stolp. Profil Grad Brežice – Posavski muzej Brežice ima 951 mnenj s povprečno oceno obiska 4,7 (2023: 818 mnenj, 2022: 646 mnenj). Profil Vodovodni stolp pa ima 212 mnenj s povprečno oceno 4,7 (2023: 110 mnenj). Muzej upravlja tudi profil na spletnem mestu Trip Advisor, kjer je 67 uporabnikov ocenilo izkušnjo ogleda s 4,5.

II. / 15. 1. 4. Oglaševanje v medijih

Muzej je nadaljeval z ustaljenim obveščanjem obiskovalcev z oglasi za dogodke, razstave in projekte v regionalnem časopisu Posavski obzornik in regionalno televizijsko hišo TV Vaš kanal.

Muzej je objavil oglase za promocijo muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa v turistični publikaciji in dnevnikih časopisih.

Glede na prejšnje leto je bilo (brez oglasov na televiziji Vaš kanal) objavljenih za 14,29 % več oglasov. Če upoštevamo tudi televizijske oglase, je povečanje števila oglasov za 3,19 %.

Tabela 41: Primerjava števila oglasov

Vrsta oglasa	2022	2023	2024
Oglas za dogodke v regionalnem časopisu	18	20	20
Oglasi za dogodke na regionalni TV postaji	/	66	65
Oglasi na spletni strani regionalne TV postaje	/	5	5
Oglas v časopisu, reviji	3	2	6
Voščila	1	1	1
Skupaj brez TV oglasov		28	32
Skupaj s TV oglasi	22	94	97

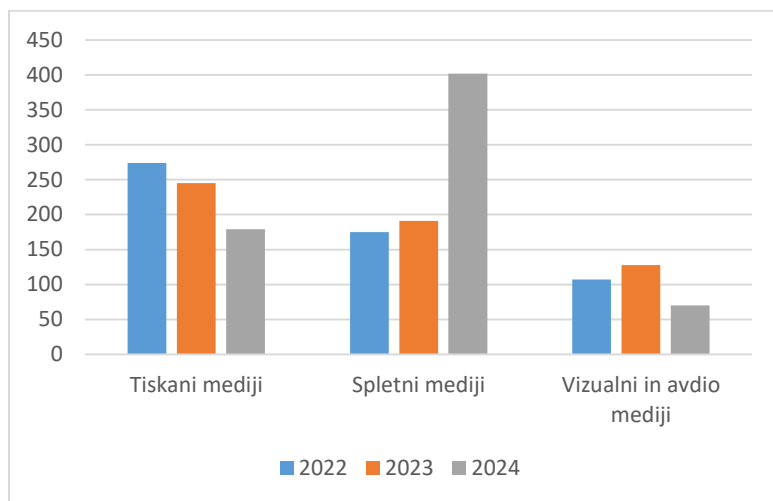
II. / 15. 1. 5. Poročanje medijev in objave

Objave o delu muzeja v tiskanih medijih so se glede na prejšnje leto zmanjšale za 26,94 %, predvsem objave v regionalnem časopisu Dolenjski list, ki pokriva področje Posavja. Objave v spletnih medijih so se povečale za 110,47 %, objave v avdiovizualnih medijih pa so se glede na prejšnje leto zmanjšale za 54,69 %.

Tabela 42: Primerjava števila objav v medijih

Št.	Vrste medijev	2022	2023	2024
1.	Tiskani mediji	274	245	179
2.	Spletni mediji	175	191	402
3.	Vizualni in avdio mediji	107	128	70
	Skupaj	556	564	651

Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih

Sodelovanje z mediji je dobro, saj tako lokalni kot regionalni mediji redno poročajo o delu Posavskega muzeja Brežice, občasno pa tudi nacionalni mediji. Hemeroteka muzeja kot ustanove je sistematično vodena skozi vse leto in se zbira ob objavah v lokalnih in regionalnih časopisih, osrednjem državnem dnevem časopisu in spletnih portalih: članki, napovedniki o dogodkih, prireditvah, razstavah, ki jih pripravlja Posavski muzej Brežice, ob tem pa tudi vse ostalo povezano z dejavnostjo in strokovnim delom Posavskega muzeja Brežice. V to so všteti tudi videoposnetki in oddaje, ki predstavljajo Posavski muzej Brežice. Sodelavci muzeja so ob različnih priložnostih sodelovali tudi z raznovrstnimi izjavami za medije.

II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami

Poleg izvajanja javne službe v sklopu I, kjer je poudarek na čim bolj enakomernem delovanju na celotnem območju Posavja, je tudi v letu 2024 okrepljeno programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami in odzivanje na pobude ter oblikovanje; samostojno in z različnimi partnerji. Obsežnejši regijski projekti so navedeni že v prejšnjih poglavjih (Gradovi Posavja), dodatno so izpostavljeni projekti:

1. Občina Brežice

Sodelovanje z Glasbeno šolo Brežice pri izvedbi 9. koncerta glasbenih šol Posavja in zagotavljanja prostora za ostale koncerte glasbene šole.

Sodelovanje s **Krajevno skupnostjo Čatež ob Savi** pri rekonstrukciji na Čatežu ob Savi odkritega rimskega miljnika.

Sodelovanje z **Občino Brežice**, konserviranje-restavriranje nagrobnega obeležja Ane in Franca Skale.

Sodelovanje z **Društvom likovnikov Brežice** pri pripravi razstave v Mestni hiši Brežice ter postavitvi treh razstav v Posavskem muzeju Brežice.

Nadaljevanje uličnih razstav »**Po Brežicah – Brežice**« (iz 2018), **Rečni promet po Savi pri Brežicah; Kólnarji – lovilci in nabiralci premoga iz reke Save, Most na sotočju Save in Krke, Kranjsko-štajerska deželna meja** (iz 2017) in **Kušljanova vila in njeno življenje** pred hidroelektrarno Brežice.

Sodelovanje z **Društvom kmetič Brežice**, Društvom kmetič Krško, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, in Društvom kmetič Ajda, Bistrica ob Sotli smo sooblikovali dogodek na **Prvo nedeljo v muzeju: Pridne roke posavskih kmetič**.

Sodelovanje z **Društvom za oživitev mesta Brežice** in **Krajevno skupnostjo Brežice** pri izvedbi **ulične razstave s publikacijo: Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje**.

Sodelovanje z **Gimnazijo Brežice, Fakulteto za turizem Univerze v Mariboru in Knjižnico Brežice** pri organizaciji **1. noči geografije v Posavju**.

Sodelovanje z **Društvom za oživitev mesta Brežice in Krajevno skupnostjo Brežice** pri izvedbi **ulične razstave s publikacijo: Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje**.

Sodelovanje z **Občino Brežice in Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri izvajanju aktivnosti za promocijo **Vodovodnega stolpa**, vzpostavitev Centra za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu in kolektivne blagovne znamke Brežice Selection/Izbrano.

Sodelovanje z **Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti Brežice** pri izvajanju tematskih vodstev Po poti ljubezni, družabnih dogodkov za promocijo ponudnikov kolektivne blagovne znamke, kulinarčno-dediščinskih dogodkov, ...

Sodelovanje s **Kinom Brežice** pri izvedbi 6 filmskih projekcij na grajskem dvorišču.

Sodelovanje z **Društvom študentov Brežice** pri izvedbi enega poletnega koncerta na grajskem dvorišču.

Sodelovanje z **Občino Brežice in Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri aktivnostih mesta Brežice v Združenju zgodovinskih mest Slovenije.

Sodelovanje z **Turističnim društvom Artiče, Vorančevo kovačijo in Sadjarskim društvom Artiče** pri izvajanju aktivnosti na **Banovi domačiji**.

Sodelovanje z **Likovno družino Dobova** pri izvedbi razstave v muzeju.

Sodelovanje s **Partituro d. o. o.** pri izvedbi Mednarodnega otroškega pevskega festivala 2024.

Sodelovanje z **Društvom Vkrog, ZPTM in Občino Brežice** pri organizaciji Festivala evropskega filma 2024.

Sodelovanje z **Društvom 1824, Župnijo Brežice, Društvom zbirateljev Verigar Brežice in Osnovno šolo Brežice** pri postavitvi **ulične razstave 200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah**.

Sodelovanje s podjetjem **SOLTEC d. o. o.** pri pripravi **Vseslovenskega koncerta Pehlivanian operna akademija**.

Sodelovanje s podjetjem **Topdom d.o.o.** pri **obnovi zunanjih grajskih klopi**.

2. Mestna občina Krško

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Krško** pri izvedbi **9. koncerta glasbenih šol Posavja** in zagotavljanja prostora za ostale koncerte glasbene šole.

Sodelovanje z **Mestnim muzejem Krško** ter **Zavodom Neviodunum (Posavski obzornik)** in partnerji (Galerija Božidar Jakac – Muzej moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki) pri pripravi stalne razstave Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju.

Sodelovanje z Društvom kmetič Brežice, **Društvom kmetič Krško**, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, in Društvom kmetič Ajda, Bistrica ob Sotli smo sooblikovali dogodek na **Prvo nedeljo v muzeju: Pridne roke posavskih kmetič**.

Sodelovanje s **Petrom Ivačičem** (Laško) pri zbiranju zapuščine kuharskega mojstra Ivana Ivačiča (rojeneda na Zdolah) za razstavo **Muzejski donatorji – Ožilje muzeja**.

Sodelovanje s **Tomažem Pisanskim** (Ljubljana) pri zbiranju zapuščine družine Pisanski iz Podbočja za razstavo **Muzejski donatorji – Ožilje muzeja**.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Mestno četrtjo Leskovec pri Krškem, KS Krško polje, Zavodom za varstvo kulturne dediščine OE Novo mesto in Inštitutom za arheologijo** pri predstavitvi zanimivosti in pomena arheološkega najdišča **Žadovinek pri Leskovcu pri Krškem**, aktivnostih za vzpostavitev lapidarija ob Leskovški cerkvi ter pripravi preglednega arheološkega prispevka za zbornik župnije Leskovec, ki bo izšel v letu 2025.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, KD Leskovec pri Krškem in KD Stane Kerin Podbočje** pri izvajanju projekta Znamenite Posavke in Posavci oziroma Znameniti Krčani (prenos v letu 2024 iz JSKD OI Krško v PMB ter dopolnitve).

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Zavodom za varstvo kulturne dediščine OE Novo mesto in Inštitutom za arheologijo** pri predstavitvi zanimivosti in pomena arheološkega najdišča **Vihre**.

Sodelovanje s **Kulturnim domom Krško, enotama Mestni muzej Krško, pri gostovanju razstave Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije** (nadaljevanje iz 2017).

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Osnovno šolo Jurij Dalmatin, Valvasorjevo knjižnico Krško** ter Slovenskim protestantskim društvom Primož Trubar pri organizaciji razstave **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**.

Sodelovanje z **Ljudsko univerzo Krško** pri izvedbi delavnic na **Paradi učenja 2024** v Krškem.

Sodelovanje s **Simfoničnim orkestrom Glasbene šole Krško** pri izvedbi koncerta na **Poletno muzejsko noč**.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Kulturnim domom Krško – Mestni muzej Krško** in **Valvasorjevo knjižnico Krško** pri soorganizaciji aktivnosti v sklopu **Josipininega leta – 200. obletnica rojstva Josipine Hočevar**.

Sodelovanje z **Mestno občino Krško pri obeležitvi 400-letnice izide Bibilije, sodelovanje z Mestnim muzejem Krško** pri pripravi dveh predavanj Luke Ilića.

3. Občina Sevnica

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Sevnica** pri izvedbi 9. koncerta glasbenih šol Posavja.

Sodelovanje z **Ljubomirjem Motorejem** pri zbiranju zapuščine družine Motore iz Sevnice za razstavo **Muzejski donatorji – Ožilje muzeja**.

Sodelovanje z **Občino Sevnica** pri izvedbi dogodka v sklopu Dnevov evropske kulturne dediščine v **Brivsko-frizerskem salonu Kreutz**.

Sodelovanje s **Tajdo Tomšič** pri soorganizaciji in postavitvi razstave **Zadnji čas za zgodbe** in obrazstavnimi programi

4. Občina Kostanjevica na Krki

Sodelovanje z **Galerijo Božidar Jakac – Muzejem moderne in sodobne umetnosti Kostanjevica na Krki** in ostalimi partnerji (Mestni muzej Krško, Zavod Neviodunum (Posavski obzornik)) pri pripravi stalne razstave Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju.

Sodelovanje z **Občino Kostanjevica na Krki**, predstavitev konservatorsko-restavratorskih posegov na predmetih skupnostne zbirke v Črneči vasi in sodelovanje pri pripravi na razstavo o Črneči vasi, ki je predvidena v letu 2025.

Sodelovanje z Društvom kmetič Brežice, Društvom kmetič Krško, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, **Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki**, in Društvom kmetič Ajda, Bistrica ob Sotli smo sooblikovali dogodek na **Prvo nedeljo v muzeju: Pridne roke posavskih kmetič**.

Muzej uspešno sodeluje tudi z ustanovami v občinah Radeče in Bistrica ob Sotli, ki sicer nista soustanoviteljici muzeja.

III. Odkupi predmetov kulturne dediščine

Sklop III.

III./1. Odkupi predmetov kulturne dediščine

Skladno s poslanstvom in zbiralno politiko se muzej odziva na ponudbe zasebnikov. V letu 2024 je muzej za področje oddelka za zgodovino izvedel nakup grafike z naslovom Zdole avtorja Franja Stiplovska (1898–1963), umetnika in prvega ravnatelja Posavskega muzeja Brežice. Za nakup smo se odločili, ker je bila grafika last kuharskega mojstra Ivana Ivačiča (1921–1984) in ga je v stanovanju spominjala na njegov rojstni kraj Zdole. Grafika je iz tega razloga umeščena v zgodovinsko zbirko. Grafični list in kliše se nahajata tudi v umetnostno zgodovinski zbirki. Muzej je za zgodovinsko zbirko opravil še nakup dveh razglednic z motivom mesta Krško in Zidanega mostu iz 1. polovice 20. stoletja z namenom dopolnitve zbirke razglednic iz Posavja in bližnje okolice. Nakupi so bili izvedeni z lastnimi sredstvi.

Za etnološko zbirko je muzej v letu 2024 odkupil 15 krožnikov različnih velikosti, izdelanih iz porcelana. Gre za dediščino Nike Filipič Počkar iz Brežic, ki je dedovala po teti Antoniji Pustak (1915–

2005), rojeni v Bračni vasi na Bizeljskem, ki je živela v Brežicah, delala v Zagrebu, v Kamniku in drugod po Sloveniji, med vojno pa delala v Nemčiji. Nakupi so bili izvedeni z lastnimi sredstvi.

Tabela 43: Odkupljeni predmeti

Št.	Področje	Pridobljen predmet (naziv)	Inventarna številka	Vrednost v €	Število	Financer (MK, občina, donacija, lastna sredstva)
1	Etnologija	Mali krožnik 1, z motivom, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 5 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6878	10,00	1	lastna sredstva
2	Etnologija	Mali krožnik 2, z motivom, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 5 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6879	10,00	1	lastna sredstva
3	Etnologija	Mali krožnik 3, z motivom, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 5 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6880	10,00	1	lastna sredstva
4	Etnologija	Mali krožnik 4, z motivom, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 5 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6881	10,00	1	lastna sredstva
5	Etnologija	Veliki krožnik 1, globok, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato	E 6882	14,00	1	lastna sredstva

		obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.				
6	Etnologija	Veliki krožnik 2, globok, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6883	14,00	1	lastna sredstva
7	Etnologija	Veliki krožnik 3, globok, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6884	14,00	1	lastna sredstva
8	Etnologija	Veliki krožnik 4, globok, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6885	14,00	1	lastna sredstva
9	Etnologija	Veliki krožnik 5, globok, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6886	14,00	1	lastna sredstva
10	Etnologija	Veliki krožnik plitev 1, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6887	14,00	1	lastna sredstva
11	Etnologija	Veliki krožnik plitev 2, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN	E 6888	14,00	1	lastna sredstva

		POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.				
12	Etnologija	Veliki krožnik plitev 3, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6889	14,00	1	lastna sredstva
13	Etnologija	Veliki krožnik plitev 4, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6890	14,00	1	lastna sredstva
14	Etnologija	Veliki krožnik plitev 5, 20. stoletje, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 6 ljubezenskih prizorov, v sredini eden prizor.	E 6891	14,00	1	lastna sredstva
15	Etnologija	1x veliki ovalni krožnik, 20. stoletje, na krožniku so trije različni motivi ljubezenskega prizora, na dnu oznaka »B MADE IN POLAND«, porcelan bele barve, okrogle oblike z valovitim robom in zlato obrobo, na robu 8 ljubezenskih prizorov, v sredini en prizor.	E 6892	20,00	1	lastna sredstva
16	Zgodovina	Uokvirjena grafika z naslovom Zdole avtorja Franja Stiplovška (1898–1963) iz leta 1946, ki je bila last kuharskega mojstra Ivana Ivačiča (1921– 1984). Velikost	Z4:5144	200,00	1	lastna sredstva

		predmeta: 55,8 x 42,8 cm				
17	Zgodovina	Razglednica Zidani most, barvna, panoramska, odposlana 23. 5. 1928.	Z4: 5162	10,95	1	lastna sredstva
18	Zgodovina	Razglednica Krško, Barvna, kolorirana, odposlana 16. 12. 1916. Pogled na staro mestno jedro in Savo, na kateri so upodobljeni splavarji.	Z4: 5161	32,85	1	lastna sredstva
		Skupaj		433,80	18	

III./2. Podarjeni predmeti kulturne dediščine

Predmete so muzeju podarili posamezniki, ki živijo na območju Posavja ali pa so z muzejem povezani. Na področju etnologije je muzej prejel štiri manjše donacije s skupno 8 predmeti. Na področju zgodovine je muzej prejel 4 donacije s skupno 51 predmeti.

Skupno je muzej v letu 2024 prejel 64 predmetov.

Ob zadovoljstvu zaradi zaupanja ljudi je s tem povečana skrb za ustrezno hranjenje, urejanje, vzdrževanje ter vrednotenje pridobljenih predmetov. Razpoložljivi depoji in pomožni depojski prostori so že skoraj polni. Novi depojski prostori so nujni, saj muzej kmalu ne bo zmožel sprejemati novih predmetov oziroma jih lahko sprejema v omejen obsegu.

III./3. Prezem arhivov arheoloških najdišč

Muzej nadaljuje s prevzemom arhivov arheoloških najdišč, nadaljnje urejanje pa poteka skladno z letnimi načrti in možnostmi.

Tabela 44: Prezem arhivov arheoloških najdišč

Št.	Arhiv	Izkopaval	Datum prevzema	Lokacija v PMB	Obseg
1	Drnovo 2003	Arhej d.o.o.	14. 8. 2024	Pisarna arheologija	2 škatli
2	Veliko Mraševo 23-0159	Arhej d.o.o.	14. 8. 2024	Pisarna arheologija	1 škatla
3	Sevnica- Hraste 23-0090	Arhej d.o.o.	14. 8. 2024	Pisarna arheologija	1 škatla
4	Loka pri Zidanem mostu 21-0101	Arhej d.o.o.	14. 8. 2024	Pisarna arheologija	1 škatla

IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma

Sodelovanje z ustanovami in organizacijami doma in v tujini

Poleg odličnega sodelovanja s šolami in društvi pri posredovanju pedagoških programov in posredovanju prostora za prireditve ter soorganizacijo le-teh je muzej v letu 2024 nadaljeval oziroma

vzpostavil sodelovanje še z naslednjimi ustanovami, društvi in organizacijami skozi različne vsebinske projekte in programe:

1. Vključevanje in sodelovanje z ranljivimi skupinami in njihovimi organizacijami

Dostopnost muzeja ranljivim skupinam je v zadnjih letih boljša, zaradi dvigala, možnosti uporabe slušnih zank, taktilne razstave za slepe in slabovidne in prilagojenih programov.

Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja in z vodstvom v znakovnim jeziku in z uporabo slušnih zank predstavil vsebine na Banovi domačiji v Artičah.

Na pobudo podjetja Racio d.o.o. je bil sklenjen Dogovor o sodelovanju pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije (sklop J – usposabljanje oziroma pomoč pri usposabljanju na konkretnem delovnem mestu oz. v izbranem poklicu). K nam je bila napotena brezposelna invalidna oseba, ki je 8 mesecev pridobivala praktične delovne izkušnje in znanja za povečanje zaposljivosti. Oseba je bila vključena v pomožna dela pri arhiviranju in pripravi muzejskih razstav, po poteku dogovora pri izvajanju zaposlitvene rehabilitacije smo osebo zaposlili preko programa Javnih del (4 mesece).

2. Fakulteta za turizem Brežice, Univerza v Mariboru

Muzej je omogočil opravljanje praktičnega usposabljanja Petri Jurečič in Nini Zorko, študentkama Fakultete za turizem Brežice.

Muzej je nadaljeval z odličnim sodelovanjem s Fakulteto za turizem, saj je študentom omogočil spoznavanje kulturne dediščine Posavja v muzeju kot del različnih predmetov in vaj (npr. Kulturna dediščina v turizmu in Gastronomija).

3. Sodelovanje z Glasbeno šolo Brežice in glasbenimi šolami Posavja

Poleg utečenih sodelovanj je del programa tudi že 9. koncert posavskih glasbenih šol (Sevnica, Krško, Brežice), na katerem se mladi glasbeniki pred tekmovanji predstavijo v Viteški dvorani.

Bližnja Glasbena šola Brežice je v različnih prostorih gradu Brežice izvedla 12 zaključnih in skupnih koncertov (2023: 12 koncertov): koncert Nika Ogorevca, koncert citrarskega orkestra GŠ Brežice, Zgodba o zvoneči lipi - koncert umetniške šole J. S. Bacha Dobransy (Češka republika), predmaturitetni recital Antona Ajstra, koncert Vokalne skupine Solzice, koncert orkestrrov in zbora Glasbene šole Brežice, Zaključni koncert Tarika Kurspahića, Zaključni koncert Glasbene šole Brežice, koncert Mihe Kneza, Koncert Glasbene šole Brežice: nastop učencev profesorice Andreje Haber, koncert citrarskega orkestra učiteljev Slovenije in koncert Glasbene šole Brežice.

Učenci in učitelji glasbene šole Brežice so z glasbenim programom sodelovali na odprtih razstav.

4. Vrtci, šole

V letu 2024 se je nadaljevalo uspešno sodelovanje z bližnjimi osnovnimi šolami in vrtci, predvsem Osnovno šolo Brežice, Vrtcem Mavrica Brežice in preostalimi osnovnimi šolami ter nekaterimi vrtci v občini Brežice, SIC Brežice, Gimnazijo Brežice ter šolami v Posavju: OŠ Jurija Dalmatina Krško, OŠ Marjana Nemca Radeče, OŠ Leskovec pri Krškem, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, ... Šole iz drugih delov Slovenije muzej obiščejo kot del aktivnosti v Šoli v naravi ali kot del ekskurzij.

Muzej je pedagoške programe in delavnice izvajal tudi na terenu. Predvsem je bilo tesno sodelovanje z Osnovno šolo Artiče pri izvedbi programov na Banovi domačiji. Promocijo pedagoških programov in aktivnosti za otroke in družine je muzej že kakor prejšnja leta predstavljal na Paradi učenja v Krškem in Pikiuem festivalu v Velenju.

5. Društva in druge organizacije ter prostovoljci

Nadaljevalo se je sodelovanje z Društvom študentov Brežice pri organizaciji koncerta na grajskem dvorišču poleti. Posebej smo sodelovali pri oblikovanju muzejskih programov z Društvom za oživitve mesta Brežice in Društvom 1824.

Nadaljevalo se je dobro sodelovanje z različnimi prostovoljci. V programe je bilo vključenih 5 prostovoljk in prostovoljcev (2023: 6; 2022: 10, 2021: 28) različnih starosti.

6. Stanovska društva in skupnosti

Sodelavci muzeja so aktivni v stanovskih društvih (članstvo in funkcije so navedene v razdelku Nosilci nalog, vključenih v Sklop I in se udeležujejo strokovnih srečanj z referati ter delujejo tudi kot predavatelji. Direktorica je podpredsednica Slovenskega etnološkega društva, predsednica predsedstva Skupnosti muzejev Slovenije, predsednica ICOM SEE in članica nadzornega odbora ICOM Slovenija. Kustosinja arheologinja je članica izvršnega odbora Slovenskega muzejskega društva. Posavski muzej Brežice je bil prizorišče 6 strokovnih srečanj, posvetov in konferenc. Posavski muzej Brežice in Skupnost muzejev Slovenije sta **7. in 8. aprila 2024** gostila sestanek delovne skupine **Sustainability and Climate Action – SAC! (Trajnost in podnebni ukrepi)**, ki deluje pod okriljem **Mreže evropskih muzejskih organizacij – NEMO (The Network of European Museum Organisations)**.

Že tretjič zapored je bil muzej 27. maja 2024 gostitelj **Mednarodnega strokovnega srečanja konservatorjev-restavradorjev**, ki je potekal v soorganizaciji z Društvom restavradorjev Slovenije. Slovensko muzejsko društvo je v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice **16. septembra 2024** izvedlo **Zborovanje Slovenskega muzejskega društva** z naslovom **Muzejska dokumentacija v dobi digitalne preobrazbe**.

Posavski muzej Brežice je **3. in 4. oktobra 2024** v soorganizaciji s Slovenskim etnološkim društvom in Hrvaškim etnološkim društvom izvedel **17. vzporednice med slovensko in hrvaško etnologije: Sledi čezmejne mobilnosti**.

V Posavskem muzeju Brežice je od **7. do 9. oktobra 2025** potekal **Mednarodni simpozij in prvi trienalni posvet slovenskih umetnostnih zgodovinarjev** v soorganizaciji Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, Umetnostnozgodovinskega inštituta Franceta Steleta ZRC SAZU, Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Mariboru, Posavskega muzeja Brežice in Društva umetnostnih zgodovinarjev Hrvaške.

Ob 10-letnici smrti in ravno na rojstni dan slovenskega jezikoslovca, akad. prof. dr. Jožeta Toporišiča, 11. oktobra 2024, je v soorganizaciji Posavskega muzeja Brežice, Knjižnice Brežice, Osnovne šole dr. Jožeta Toporišiča Dobova, Občine Brežice, Slavističnega društva Slovenije, Slavističnega društva Posavja, Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, Univerze v Ljubljani, Filozofske fakultete, Oddelka za slovenistiko in Oddelka za slavistiko ter Katedre za indoevropsko primerjalno jezikoslovje Oddelka za primerjalno in splošno jezikoslovje potekal znanstveni simpozij na temo **Besedni red v slovenskem jeziku**.

7. Trajnostni razvoj

V letu 2024 si je muzej dosledno prizadeval vključevati trajnostna načela v vse vidike svojega delovanja – od upravljanja kulturne dediščine in programskih vsebin do usmerjanja obiskovalcev. Trajnost se razume kot odgovornost do okolja, kulturne dediščine in skupnosti, zato si muzej prizadeva za premišljeno in dolgoročno vzdržno upravljanje virov.

V primeru upravljanja stavb razmislek o sledenju trajnosti pomeni racionalno rabo energije, kar je sicer težko, saj je grad delno ogrevan, sistem je zastarel, energent pa kurilno olje. Muzej je racionalen pri rabi raznovrstnih materialov, npr. uporaba eko WC papirja, točenje vode iz pipe v steklene kozarce, neuporaba plastike, sledenje načelom »zero waste« - programom brez odpadkov ipd.

Konservatorsko-restavratorska delavnica aktivno sledi trendom na področju ohranjanja kulturne dediščine, pri čemer daje poseben poudarek ponovni uporabi materialov in trajnostnim praksam. S svojim delom prispeva k podaljšanju življenjske dobe dediščinskih objektov in predmetov, s čimer se zmanjšuje potreba po novih virih in posegih v okolje.

Upravljanje nepremične kulturne dediščine zahteva premišljen in strokoven pristop, ki upošteva zakonitosti varovanja dediščine ter hkrati omogoča izboljšave na področju energetske učinkovitosti. Muzej si prizadeva za celovito energetske sanacije objekta, ki bi pripomogla k zmanjšanju porabe energije in izboljšanju trajnostnega delovanja.

Že vrsto let muzej opozarja, da neustrezni depojski prostori ne prispevajo k trajnosti delovanja na tem področju. Z novimi depojskimi prostori, ki jih je muzej delno pridobil konec leta 2024, v celoti pa do na voljo od januarja 2025, bo v letu 2025 zagotovil ustrezne pogoje za shranjevanje muzealij,

čprav gre za kratkoročno rešitev (najem za 5 let z možnostjo podaljšanja). Zahtevna selitev bo učinkovala na zmanjšanje potreb po pogostih restavratorskih posegih ter dolgoročno doprineslo k ohranjanju kulturne dediščine in okolja. Neustrezni depojski prostori namreč povzročajo hitrejše propadanje muzealij in posledično pogostejšo konserviranje-restavriranje predmetov.

Programski poudarki sledijo načelom trajnosti, saj npr. muzej deluje lokalno, uporablja lokalne dobavitelje, materiale, reciklira, ponovno uporablja različne materiale ter v programe vsebinsko vključuje tudi teme, povezane npr. z uresničevanjem ciljev Agende 2030. Tako je bilo tudi pri razstavi Muzejski donatorji – ožilje muzeja, ki jo je muzej pripravil ob 75. obletnici muzeja in je posvečena muzejskim donatorjem, soustvarjalcem muzeja. Razstava poudarja pomen ponovne uporabe in trajnostnih praks pri zbiranju, varovanju in predstavljanju kulturne dediščine.

Pet področij Agende 2030 (ljudje, Zemlja, blaginja, mir in partnerstvo) je bilo skozi dopolnitve stalnih razstav z različnimi zgodbami, ki obiskovalca navdihujejo in spodbujajo k razmisleku in akciji, vključenih v razstavo Muzejski donatorji – ožilje muzeja. Razstava je umeščena skozi celoten muzej, obiskovalce pa s panoji na fasadi in dvema interaktivnima panojema nagovarja že ob vstopu v grad. Muzejski donatorji so ožilje muzeja, muzejski sodelavci pa srce muzeja, skupaj je muzej trajnostno delujoč organizem, ki svojo energijo in moč izkazuje tudi skozi vključevanje v uresničevanje ciljev Agende 2030. Poslanstvo muzejev ni samo zbiranje, varovanje, raziskovanje in predstavljanje, ampak je znanje, ustvarjanje, komunikacija, inovativnost, kreativnost, delo s skupnostmi in sooblikovanje trajnostnega razvoja. Donatorji predstavljajo pomembne deležnike v delovanju muzeja in kot del lokalne skupnosti soodločajo o podobi muzeja.

Osrednji del razstave je namenjen slikarki in pedagoginji Alenki Gerlovič (1919–2010), ki je muzeju podarila večji del svojega fonda, njeno delovanje pa je povezano s prizadevanji za partnerstvo in mir, in Ivanu Ivačiču (1921–1984), prvi kuharski TV-zvezdi, najbolj slavnemu slovenskemu chefu, ki je predstavljen skozi predmete, ki jih je muzej podaril sin Peter Ivačič. Ivačič si je vseskozi prizadeval za trajnostno ravnanje v gospodinjstvih. Tudi razstavljeni predmeti drugih donatorjev prispevajo k ciljem Agende 2030.

Cilje Agende 2030 je muzej vključil tudi v muzejski koledar za leto 2025, saj želi spodbuditi svoje obiskovalce in k razmisleku in dejanjem za bolj trajnostno prihodnost.

Stalno razstavo v 4. nadstropju Vodovodnega stolpa je muzej dopolnil s prikazom tehničnega delovanja stolpa, kar je nujno za celostno predstavitev njegovega pomena in delovanja. V sodelovanju s Hišo eksperimentov je skozi shematski model na interaktiven način prikazal delovanje v vodovodnem sistemu, pri čemer je izhajal iz ohranjenih cevi. Posebna pozornost je namenjena podnebnim, družbenim in gospodarskim spremembam za širjenje znanj in spodbujanje trajnostne rabe vode. Obiskovalce skozi lastni premislek in aktivno udeležbo spodbuja k ravnanjem, ki omogočajo skrbno rabo vodnih virov.

Muzej obiskovalce spodbuja k recikliranju promocijskih materialov, saj omogoča vračanje letakov in brošur po ogledu, s čimer se zmanjšuje nepotrebna poraba papirja.

Kot aktivni partner v shemi Slovenia Green, ki jo v destinaciji Brežice vodi Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice (ZPTM), muzej dejavno sodeluje pri uresničevanju okoljskih in trajnostnih ciljev. Cilj je zmanjševanje negativnega odtisa (»footprint«) in ustvarjanje pozitivnega vpliva (»handprint«), kar pomeni večjo dostopnost do kulturne dediščine, njeno ohranjanje za prihodnje generacije in trajnostno uživanje v njej.

Muzej se zaveda svoje odgovornosti in v bo še naprej razvijal trajnostne prakse, ki bodo prispevale k varovanju naravne in kulturne dediščine ter boljšemu življenjskemu okolju za vse.

8. Kulturni turizem

Posavski muzej Brežice v gradu Brežice predstavlja pomembno destinacijo kulturnega turizma v Posavju. Poleg dobrega sodelovanja z LTO – torej ZPTM Brežice in drugimi deležniki v regionalnem okolju, muzej že od leta 2014 aktivno sodeluje v projektu Gradovi Posavja, projekt je od leta 2021 predstavljen tudi v Termah Čatež, in sicer v Digitalni grajski sobani, ki jo upravlja ZPTM Brežice. Ob

desetletnici mreže Gradovi Posavja, je združenje 18. septembra 2024 pripravilo mednarodno konferenco Gradovi Posavja – prva dekada, ki je potekala na gradu Mokrice. Dogodek je bil povezan s temo leta 2024 Turizem in mir ter Dnevi evropske kulturne dediščine s temo Dediščina kulturnih poti, mreženja in povezav. V sklopu Dnevov evropske kulturne dediščine je muzej pripravil tri dogodke v muzeju in štiri na terenu, saj je regionalnost, vključenost različnih ciljnih skupin, povezovanje znotraj občin, ki jih pokriva, tudi njegov strateški cilj in poslanstvo.

Na področje kulturnega in inovativnega turizma lahko uvrstimo tudi projekt Znamenite Posavke in Posavci, ki z interpretacijami pomembnih likov preteklosti sooblikuje sedanost, predvsem pa približa preteklost ter omogoča boljše razumevanje le-te.

V javnosti in medijih ter pri »stari« in »novi« publiki je odmeval tudi prvi večdnevni Festival evropskega filma, ki je dobra dopolnitev programa in sodelovanj – grad pa je bil in je prizorišče različnih filmov (v letu 2024 – del mladinskega filma – koprodukcije Bučko).

V letu 2024 je muzej skupaj s partnerji začel z izvajanjem Interreg projekta InterWine: Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije. Projekt povezuje sedem partnerjev iz Slovenije in Hrvaške, z glavnim ciljem razvoja inovativnega turističnega produkta, ki združuje kulturno dediščino ter tradicijo vinogradništva in vinarstva. S tem bo projekt prispeval k trajnostnemu razvoju in turistični privlačnosti regije, kar bo povečalo vlogo Posavskega muzeja Brežice v kulturnem turizmu na čezmejnem področju.

Muzej, predvsem direktorica in sodelavci SIK so aktivno sodelovali pri prijavi na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28). Pripravljen je bil petletni program dela ter vsebine na področju vključevanja KD v turizem. Prijaviteljica projekta prenove JZ dela strehe in dodatnih prostorov za izvajanje dejavnosti je bila Občina Brežice, lastnica gradu Brežice, spomenika državnega pomena. Rezultati bodo znani leta 2025.

V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage

Zakon o zavodih (ZZ) (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP).

- Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 113/00 in 16/08 – ZVKD-1).
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10).
- ICOM-ov kodeks poklice etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana 2005.
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih porabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10).
- Zakon o javnih financah (ZJF) (Uradni list RS, št. 11/11, 14/13, 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23).
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 81/24).
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (Uradni list RS, št. 1/09).
- Zakon o računovodstvu (ZR) (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 - ZUE).
- Zakon o državni statistiki (ZDSta) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01).
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE).
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 77/07, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 - ZZNŠPP).
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12).
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 93/2020).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 43/2014).
- Strateški načrt Posavskega muzeja Brežice za obdobje 2020 do 2024.
- Ministrstvo za kulturo: Splošno odprto izvozno dovoljenje št.: 116/2009, za obdobje 1. 9. 2022 do 1. 9. 2027.
- Ministrstvo za kulturo RS: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev št. 621-10/2022-3340, 5. 9. 2022 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).
- Ministrstvo za kulturo RS: Pogodba št. 3340-24-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2024.
- Ministrstvo za kulturo RS: Aneks št. 1 k Pogodbi št. 3340-24-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2024.
- Občina Brežice: Pogodba o financiranju javnega zavoda Posavski muzej Brežice v proračunskih letih 2024 in 2025, št. 410-21/2024.
- Občina Brežice: Aneks št. 1 k Pogodbi o uporabi ter upravljanju objektov, zemljišč, naprav, opreme in drugih sredstev javnega zavoda, št. 3521-18/2021.
- Občina Kostanjevica na Krki: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice v letu 2024 št. 619-2/2024-3.
- Mestna občina Krško: Pogodba št. 410-270/2023 O703 o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2024.
- Občina Sevnica: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2024 št. 621-0001/2024.

- Sporazum o partnerstvu za standardni projekt za prednostno nalogo 2 – Interreg program Slovenija – Hrvaška 2021-2027: Projekt Spajanje kulturne dediščine in enoturizma do ustvarjanja trajnostne čezmejne destinacije (InterWine).

V. / 2. Dolgoročni cilji

Dolgoročni cilji sledijo zapisani viziji Posavskega muzeja Brežice in Strateškemu načrtu PMB za obdobje 2020—2024. SN bo prenovljen do maja 2025.

Dolgoročni cilji vključujejo zagotavljanje kakovostnega okolja in pogojev za razvoj in trajnostno delovanje Posavskega muzeja Brežice ter cilje, ki so opredeljeni kot javni interes varstva kulturne dediščine. Le-ta vključuje celovito delovanje na področju identificiranja dediščine, predstavljanja dediščine javnosti in razvijanja zavesti o njej, participacije – soudeležbe, javnosti, omogočanje dostopa do dediščine in do informacij o njej, vključevanje vedenja o njej v vzgojo, izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh, prepoznavanje potencialov za gospodarski, družbeni in trajnostni razvoj ter kontinuirano vključevanje v razvojne projekte na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Cilj obdobja, ki ga opredeljuje strateški načrt, je še naprej oblikovati sodoben muzej, v katerem se srečujejo prebivalci Posavja z zgodbami iz svoje preteklosti in jih kot ene izmed pomembnih lastnih istovetnosti posredujejo tudi najširšim množicam. Pomembna je celovita skrb za prostor v upravljanju za vsebine, torej skrb za nepremično, premično in nesnovno dediščino, delovanje v skladu z zakonodajo in standardi ter normativni za muzejsko dejavnost (tako državnimi kot mednarodnimi, spoštovanje ICOM-ovega kodeksa etike idr.). Posavski muzej Brežice je v preteklih letih postal blagovna znamka na področju varovanja dediščine kot enem od temeljev razvoja regije. To je omogočilo zavedanje, da dediščino lahko ohranjamo le tako, da ostaja živa, v stiku s sodobnostjo in v »službi« prihodnosti.

Muzej si s široko razvejano dejavnostjo, ki obsega skrb za temeljne dejavnosti varovanja premične dediščine Posavja, bogato razstavno, obrazstavno in publicistično dejavnost ter številne druge oblike komuniciranja, promocije in popularizacije dediščine, utrjuje položaj enega od prepoznavnih muzejev v slovenskem in evropskem prostoru. Muzej je odprta hiša za vse Posavce in obiskovalce Posavja, kjer se srečamo z dediščino, njenim prenosom v sedanost s številnimi možnostmi za načrtovanje naše prihodnosti. Ključno in poudarjeno je delovanje v celotnem Posavju za celotno Posavje, čeprav je dom muzeja grad Brežice in se večina javnih programov izvede v njem.

Dolgoročni cilj je:

aktivirati vse potenciale institucije, ki ima temelje v zakonskih določbah, podlago v preteklem delu ter postavljene cilje, opredeljene v letnih in večletnih programih. Ob tem je cilj nadaljevanje aktivnega delovanja muzeja izven matične stavbe, povečanje prisotnosti v raznovrstnih razvojnih projektih in ustrežna prisotnost v celotnem razgibanem posavskem prostoru ter širše.

Skladno s sprejetim Strateškim načrtom PMB za obdobje 2020—2024 muzej sledi dolgoročnim ciljem na treh temeljnih področjih:

- Programski cilji: kakovostni in odmevni programi: vsaj 3 odmevne razstave letno, vsaj 10 obsežnejših različnih programov za različne ciljne publike.
- Prostorski cilji: nadaljevanje s prenovo gradu za potrebe muzeja. Nadaljevanje po prioritetah: ureditev nove kotlovnice za zmanjšanje stroškov ogrevanja z v skrbi za okolje prilagojenim energentom. S sprostitev prostorov sedanje kotlovnice se pričnejo prizadevanja za ureditev in prestavitve konservatorsko-restavratorske delavnice v pritličje ter ob tem tudi ureditev prostora za pedagoške in druge dejavnosti, saj muzej še vedno nima stalnega za ta namen urejenega prostora. Žal se to oddaljuje, saj je najbolj nujna prenova strehe in ureditev dodatnih prostorov za sodelavce PMB.

Prioriteta je pridobitev novih in stalnih prostorov za depo izven gradu, kar je bilo delno uresničeno konec leta 2024 ter se nadaljuje v leto 2025.

- Kadrovske cilje: uspešen medgeneracijski prenos znanj in veščin. Uspešna vključitev novih sodelavcev in opravljanje strokovnih izpitov. Zagotavljanje kakovostnih izobraževanj, vsaj treh na leto za vsakega zaposlenega, glede na področje dela in potrebe. Umeščenost PMB oziroma strokovnih sodelavcev v razvoj muzealstva v Posavju, v Sloveniji in širše. Povečanje mednarodne dejavnosti in vključenosti sodelavcev PMB.

V. / 3. Letni cilji

V potrjenem programu dela za leto 2024 so navedeni naslednji prioritetni programi in cilji:

- Razstavni projekt: Muzejski donatorji–ožilje muzeja,
- Razstava kiparke Tajde Tomšič: Pesmi o Apokalipsi in nova mitologija – nov naslov Zadnji čas za zgodbe,
- Voda Vodovodnega stolpa,
- Projekt Muzej povezuje.

Ob teh osrednjih enotah je muzej uresničeval tudi druge, prej navedene, prostorske, programske in kadrovske cilje. Na področju prostorskih ciljev je bilo delno usmerjeno v pridobivanje depojev ter sodelovanje pri prijavi prenove JZ strehe in prostorov pod njo na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28). Pripravljen je bil petletni program dela ter vsebine na področju vključevanja KD v turizem. Prijaviteljica je Občina Brežice, lastnica gradu Brežice, spomenika državnega pomena.

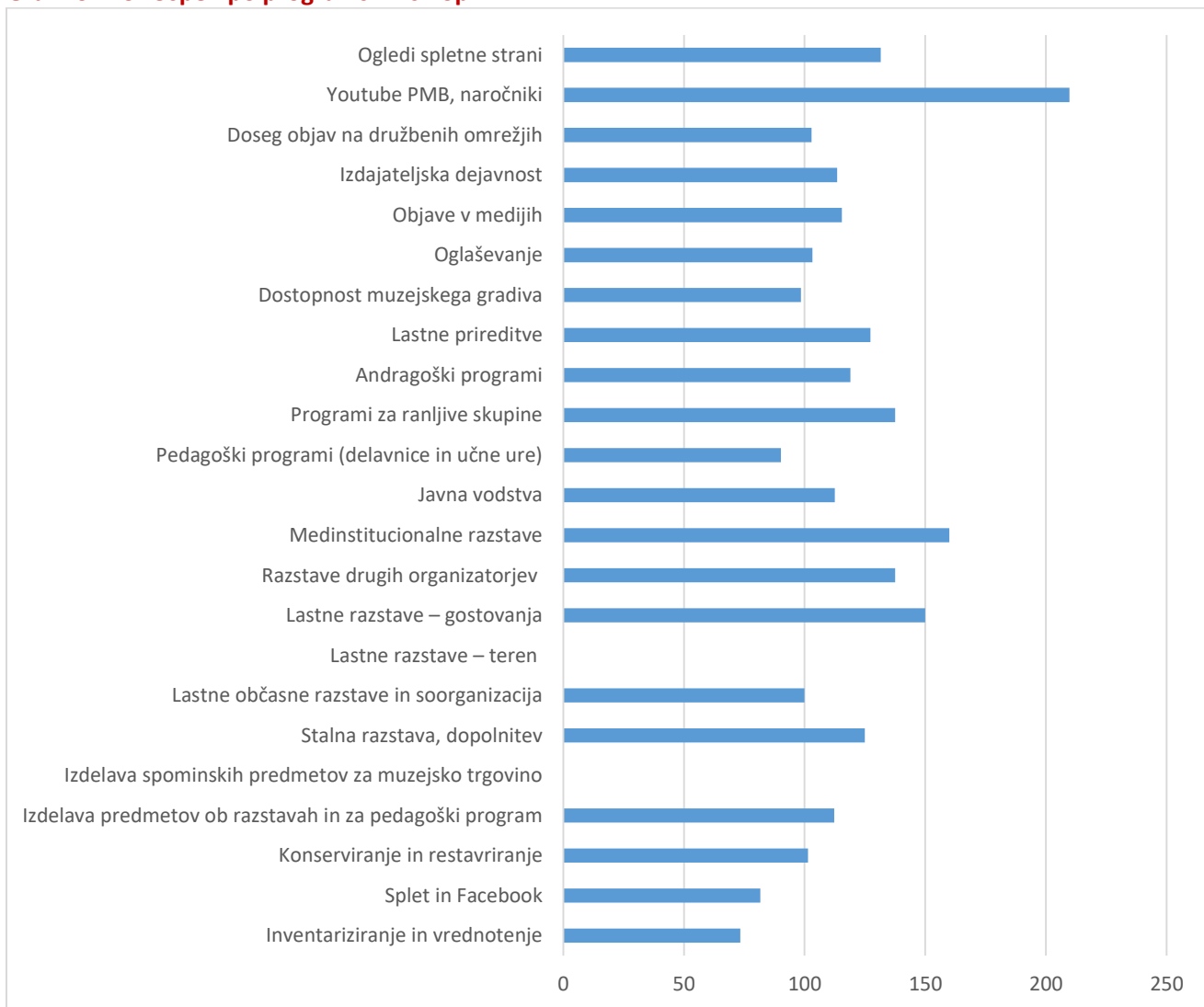
V. / 4. Ocena uspeha

Tabela 45: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2024

Vsebinski sklop		Načrtovano 2024	Realizacija 2023	Realizacija 2024	Indeks načrtovano /realizirano ali primerjava 2023 / 2024
Dokumentiranje	Akcesija (okvirno načrtovanje)	/	23	81	/
	Inventariziranje in vrednotenje	135	631	99	73,33
Objave predmetov	Splet in Facebook	60	57	49	81,67
Konserviranje, restavriranje	Konserviranje in restavriranje	791	117	802	101,39
	Izdelava predmetov ob razstavah in za pedagoški program	/	424	476	112,26
	Izdelava spominskih predmetov za muzejsko trgovino	/	173	0	0
Predstavljanje pridobljenega gradiva javnosti	Stalna razstava, dopolnitev	4	5	5	125,00
	Lastne občasne razstave in soorganizacija	2	2	2	100,00
	Lastne razstave – teren	1	/	0	0
	Lastne razstave – gostovanja	2	1	3	150,00
	Razstave drugih organizatorjev in gostujoče	8	9	11	137,50
	Medinstitucionalne razstave	5	7	8	160,00
Pedagoški in andragoški programi	Javna vodstva	16	21	18	112,50
	Pedagoški programi (vrste delavnic in učnih ur, samostojnih programov)	/	213	192	90,14
	Programi za ranljive skupine	/	8	11	137,50
	Andragoški programi (izvedbe)	37	31	44	118,92
	Lastne prireditve	48	44	56	127,27
Odkup muzejskih predmetov	Odkupi predmetov	0	4	18	/
Posredovanje informacij o kulturni dediščini	Zagotavljanje dostopnosti muzejskega gradiva	/	66	65	98,48
	Oglaševanje	/	94	97	103,19
	Objave v medijih	/	564	651	115,43

Izdajateljska dejavnost	/	192	218	113,54
Doseg objav na družbenih omrežjih (FB in Instagram)	/	150.955	155.214	102,82
Youtube PMB, naročniki	/	289	606	209,68
Ogledi spletne strani	/	93.588	123.088	131,52

Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih

Iz navedenega prikaza je razvidno, da je muzej zastavljeni program za leto 2024 realiziral na večini področij.

Odstopanje oziroma manjša realizacija glede na načrtovano, oziroma v primerjavi s prejšnjim letom, je na inventarizacije in vrednotenja ter objav na spletu in Facebooku zaradi bolniških odsotnosti nekaterih strokovnih delavcev.

Sodelavci KR delavnice so kljub kadrovske zamenjavi, izvedli načrtovano ter le-to delno presegli. Izdelke za delavnice in muzejsko trgovino so izdelovali glede na potrebe.

Razstave so bile izvedene skladno s sprejetim programom dela. Presežek pri izvedenih razstavah (lastne stalne, lastne občasne, gostovanja, razstave drugih, medinstitucionalne) je rezultat različnih sodelovanj, ki niso bila načrtovana, a je bilo mogoče sprejeti pobude. Plan ni dosežen le pri lastnih razstavah na terenu, saj je v dogovoru z oblikovalcem in lokalno skupnostjo postavitev razstave prestavljena v leto 2025, PMB je svoj del pripravil.

Cilji so doseženi tudi na področju programov za različne ciljne skupine (andragoški programi, javna vodstva) in prireditvev, z izjemo števila izvedenih pedagoških programov in števila izvedenih programov za ranljive skupine. Število pedagoških programov se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo predvsem zaradi nekoliko manjšega obiska osnovnošolskih skupin.

Povečanje glede na prejšnje leto je tudi na področjih oglaševanja, objav v medijih, izdajateljske dejavnosti, dosega objav na družabnih omrežjih in ogledov spletne strani, medtem ko plan pri dostopnosti muzejskega gradiva ni bil v celoti dosežen.

Uspešnost na vseh področjih je zasluga vseh zaposlenih ter ob obsežnih projektih vseh sodelujočih ustanov in posameznikov.

V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice

Morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela v letu 2024 ni bilo. Ovire so predstavljale dolgotrajne in že iz leta 2023 trajajoče bolniške odsotnosti računovodkinje in kustosinje etnologinje ter nekaterih sodelavcev Službe za izobraževanje in komuniciranje. V delo se je v letu 2024 vključilo šest novih sodelavcev, zaradi menjave zaposlitev in možnosti nove zaposlitve iz naslova projekta Interwine. so svoje delo opravljali skladno z možnostmi glede na znanje in izkušnje.

V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Delo in uspešnost muzeja v letu 2024 so usmerjali cilji na programskem področju, prilagoditve okoliščinam ter finančne in kadrovske možnosti. Muzej je dosegel in presegel zastavljene cilje, predvsem zaradi velike angažiranosti sodelavcev na področju dostopnosti, komunikacije in novih raznovrstnih programov za različne ciljne skupine.

Sodelavci muzeja so med najuspešnejše in najbolj odmevne projekte uvrstili obeležitev 75-letnice PMB z obsežnim večzvrstnim programom Muzejski donatorji – ožilje muzeja, ki je še bolj povezal sodelavce muzeja s skupnostmi.

Odmevna novost je ambientalna razstava mlade kiparke iz Sevnice Tajde Tomšič, ki je povezala dve dvorani in dve obdobji, Viteško baročno dvorano in dvorano pod njo, ki je še neobnovljena ter je odlično prizorišče za umetniške intervencije.

Uspešno smo dopolnili vsebine v Vodovodnem stolpu, še posebej s prikazom delovanja stolpa v sodelovanju s Hišo eksperimentov. Uspešno deluje tudi Center za obiskovalce Vodovodni stolp. Skupaj s stanovskimi smo izvedli 6 večdnevni konferenc in posvetov, od tega štiri mednarodne. Projekt Muzej povezuje vključuje raznolike enote ter omogoča sodelovanja kot je bilo sooblikovanje novega festivala – Festival evropskega filma Brežice, in soorganizacija koncerta Akademije Pehlivianian z družbo Soltec, d. o. o..

Pomembno je bilo čezmejno sodelovanje, ki se krepi, tako na področju medmuzejskega sodelovanja kot medsektorskega sodelovanja (projekt Interwine ter nove prijave).

V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

V letu 2024 je muzej s pridobljenimi sredstvi ravnal namensko in gospodarno ter ob tem tudi varčevalno, pri čemer je bilo leto težko zaradi nujnosti dokončanja prenove treh prostorov drugega nadstropja po potresu, za kar muzej ni dobil dodatnih sredstev ter je za to porabil lastna sredstva. Več le-teh je bilo potrebnih tudi za materialne stroške, saj so večji stroški elektrike in energenta (olje)

V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

Muzej je redno finančno spremljal izvajanje programov in projektov, usklajeval načrtovano porabo z razpoložljivo in skrbel za racionalno rabo sredstev.

V okviru sestankov vseh zaposlenih in sestankov s posameznimi odgovornimi za programe, so bile usklajevani tako vsebinski poudarki kot finančna poraba.

V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem

Cilji so bili v večini doseženi. V sklopu I so bili cilji zaradi odsotnosti kustosinj nedoseženi na področju inventarizacije, objav na spletu, vrednotenja inventariziranih predmetov in digitaliziranja.

V sklopu II so bili delno doseženi cilji pri štirih razstavah. Prenovljena stalna razstava Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju je bila vsebinsko in oblikovno v celoti izvedena v letu 2024, odprtje razstave pa je predstavljeno v začetek leta 2025. Digitalizacija in interpretacija Zemljevida krškega okraja, slikarja Franja Stiplovška bo zaradi dolgotrajnih KR posegov zaključena v juniju 2024. Priprava vsebine skupnostne etnološke razstave Črneča vas je zaradi dolgotrajne odsotnosti kustosinje etnologinje realizirana z vključitvijo upokojene kustosinje etnologinje – muzejske svetnice dr. Ivanke Počkar. Zaradi zasedenosti oblikovalca je končna postavitev predstavljena v leto 2025.

V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Posavski muzej Brežice z delom izkazuje zavedanje širšega družbenega poslanstva za gospodarstvo, družbo, skrb za kulturno krajino in za njen razvoj. To potrjuje delovanje v smeri zagotavljanja kakovostnih storitev za obiskovalce in druge uporabnike, za raziskovalce, vzgojno-izobraževalne zavode, gospodarska podjetja in lokalno skupnost, zelo dejavno vključevanje v različne partnerske projekte in uspešno uvajanje mladih sodelavcev v muzejska in z njim povezana dela.

Posavski muzej Brežice je tako tudi v tem letu uspešno izvajal svoje poslanstvo s poudarkom na »proizvodnji« kakovostnih storitev, kjer so vključeni številni družbeni dejavniki usmerjeni v dobro varstva okolja in trajnostnega razvoja, urejanja prostora, regionalnega razvoja, izobraževanja in turizma. Poleg tega, da muzej izkazuje visoko odgovornost pri gospodarjenju in učinkovitosti poslovanja z javnimi sredstvi, si ob tem ves čas prizadeva, da med zaposlenimi spodbuja kakovostno strokovno delo, izpostavlja skrb za izobraževanje in usmerjanje mlajšega strokovnega kadra, poudarja vrednote delavnosti in poštenosti, izboljšuje privlačnost in zanimivost kulturnega dogajanja ter prepletanja izkušenj in pobud v muzeju in navzven.

Z izkazovanjem gostoljubnosti in prijaznega odnosa do vseh, ki pridejo v muzej, si muzej odpira nove priložnosti. Najboljša naložba je prav dobrodejna povezanost z okoljem, tj. z nosilci, ustvarjalci in s častilci dediščine, ki jih muzej gostoljubno privablja z raznovrstnimi programi, dejavnostmi in interpretacijami – rezultati strokovnega dela, poleg tega pa tudi nenasilje vabljenja (»Vljudno vabljeni – nič siljeni«) in povezovanje vsega dobrega v trajnostno kulturno krajino.

Muzej se odraža kot strokovna, odprta, prijazna in spodbudna ustanova za vse ljudi, ob tem pa tudi varen prostor za zaposlene in uporabnike.

V. / 11. Druga pojasnila

Analiza kadrovanja

Leto 2024 je bilo ponovno pestro, predvsem zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti, ter kar šest novih sodelavcev, ki so svoje delo opravljali po najboljših močeh ter z veliko mentorskega dela izkušenih sodelavcev na različnih področjih.

V omogočanje dostopnosti – odpiralnega časa – ter delovanja tako muzeja kot Centra za obiskovalce Vodovodni stolp so bili intenzivneje vključeni študenti (skupaj 24). Veliko raznovrstnega dela sta opravila tudi dva upokojenca, zaposlena v obsegu dovoljene kvote ur. Vse to predstavlja nenehno posredovanje znanja in veščin, prav tako je to tudi finančni zalogaj, saj so stroški študentskega dela visoki.

Razstavnih in depojskih prostorih

Muzej je v letu 2024 zaključil z iskanjem prostorov in dosegel dogovor z Gradbeništvom Fomes d. o. o., lastnikom prostorov v velikosti 475m² za obdobje 5 leti, z možnostjo podaljšanje. Prostorih so blizu sedeža muzeja, možna je dobra in racionalna ureditev, najemodajalec je uredil prostor v sodelovanju s PMB in zahtevami KR delavnice. Sodelavci KR delavnice in vse kustosinje, delno pa tudi drugi sodelavci bodo vpeti v kakovostno izvajanje prenosa predmetov iz »depoja Dijaški dom« v nov depo. Prenos se bo predvidoma začel novembra 2024. V letu 2025 je načrtovan nakup nujne opreme za kakovostno organizacijo depoja.

Pridobivanje depojskih prostorov izven gradu Brežice je bila ena izmed prioriteta, kar ni zaključeno, saj bi muzej potreboval večji prostor, smiselno pa bi bilo, da so prostori last sedežne občine ali pa države glede na dejstvo, da je več kot 60 % predmetov v lasti države – arheologija. V prihodnjih letih pa je napovedana oddaja obsežnih arhivov arheoloških najdišč.

V sklopu obnove prostorov po potresu so bila v muzeju izvedena konservatorsko restavratorska dela – sondažne raziskave in injektiranje stropa v 2. nadstropju, popotresna sanacija zidov v 2. nadstropju ter pregled stropne konstrukcije nad prostori v 1. nadstropju. Opravljeno je bilo beljenje petih prostorov (Puntarija, reformacija, Alenka Gerlovič, sakralna dediščina, Stiplovšek) in sanacija ter beljenje sten v poročni dvorani in hodniku.

Investicijsko vzdrževanje

Posavski muzej Brežice skrbi za spomenik državnega pomena, ki je delno obnovljen.

Muzej je izvajal vsa tekoča vzdrževanja v prostorih gradu Brežice, v zbirkah in depojih z upoštevanjem vseh navodil za varno delo.

Poseben del je upravljanje z Vodovodnim stolpom in Centrom za obiskovalce, kar predstavlja nov – tudi tehnološki izziv zaradi raznolikosti sistemov.

V novih depojskih prostorih je bil nameščen video-nadzorni sistem.

Opravljeno je bilo lasersko čiščenje nagrobnega spomenika rodbine Skala.

Nadaljevanje prenove, projekti in projektna dokumentacija

Zaradi prijave na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28) je bila prenovljena dokumentacija za prenovo ostrešja JZ stolpa in preostale strehe (J in Z del). Pripravljen je bil petletni program dela ter vsebine na področju vključevanja KD v turizem. Prijaviteljica je Občina Brežice, lastnica gradu Brežice, spomenika državnega pomena.

Pomembno je nadaljevanje priprave projektna dokumentacije, kjer je najbolj urgentno ureditev ogrevanja ter prenova prostorov S dela gradu, pa tudi dvorišča in Z fasade.

Meritve v Viteški dvorani in nadaljevanje prenove poslikave ter oprema

Muzej je nadaljeval z izvajanjem meritev in spremljanjem klimatskih razmer v Viteški dvorani. V celovito skrb za ustrezno vzdrževanje in rabo je vključena akademska restavratorka. Ob obsežnih in zahtevnih dogodkih je bilo skrbno spremljano gibanje vlage, temperature, hrupa in vibracij. Vsi uporabniki so zavezani upoštevanju navodil za ustrezno rabo, kar je bilo dosledno izvajano tudi v letu 2023.

V letu 2023 so se nadaljevala konservatorsko-restavratorska dela na vzhodni steni Viteške dvorane, ki naj bi se nadaljevala v letu 2024, vendar le-tega ni bilo (premalo financ ZVKDS RC, ki opravlja ta dela).

Nabave osnovnih sredstev in drobnega inventarja

V letu 2024 je muzej dopolnil potrebno opremo za uspešno delo zaposlenih ter za potrebe razstav dopolnil razstavno opremo ter nekaj obstoječe preuredil. Nabavili smo nekaj drobnega inventarja.

V dveh prostorih muzeja smo namestili klimatske naprave, po muzeju so bila opravljena elektroinstalacijska dela. Posodobili smo pisarniško opremo v štirih pisarnah (arheologija, umetnostna zgodovina, uprava in zgodovina) in opremo v muzejski trgovini.

Delovna uspešnost

Tako kot že v preteklih letih je tudi letos odločeno, da delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in iz naslova prihodkov iz izvajanja javne službe za leto 2024 muzej ne izplača in ne izkazuje obveznosti iz naslova delovne uspešnosti iz prodaje blaga in storitev in iz nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe.

Obrazec »Elementi za določitev delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu in iz naslova nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe za leto 2024« je v prilogi letnega poročila. Skladno z zakonodajo je bila izplačana redna delovna uspešnost, in sicer se ugotavlja doseganje kriterijev za določitev dela plače za redno delovno uspešnost dvakrat letno in le-to prav tako izplačuje dvakrat letno (februarja za obdobje julij–december in avgusta za obdobje januar—junij).

V. / 12. Zaključek

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2024 sledili zastavljenim ciljem, jih dopolnjevali z novimi idejami ter le-te tudi uresničevali. Letni cilji sledijo strateškim dolgoročnim ciljem Strateškega načrta 2020–2024. Pri tem je bila pomembna podpora ustanoviteljev in financerjev ter naklonjenost obiskovalcev in uporabnikov.

Kot vsako leto, se tudi ob poročanju za leto 2024 zavedamo pomembnosti nenehnega izobraževanja, pridobivanja novih znanj, kompetenc, dopolnjevanja metod dela ter dobrega sodelovanja z različnimi zunanjimi sodelavci, kar sooblikuje muzejsko skupnost in povečuje družbeni kapital muzeja.

Seznam in kazalo tabel in grafikonov

Seznam tabel

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej	5
Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2024 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest.....	10
Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2024 in stanje na dan 31. 12. 2024	12
Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo.....	14
Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akciji, primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024.....	17
Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2024	17
Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2024	18
Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024).....	18
Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija	19
Tabela 10: Objave muzejskih predmetov	20
Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2024	21
Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2024	22
Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti	22
Tabela 14: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja	22
Tabela 15: Skupaj področje konserviranja in restavriranja glede na uporabnike	22
Tabela 16: Predmeti za pedagoški in obrazstveni program	23
Tabela 17: Primerjava izdelave predmetov v letih 2022–2024.....	23
Tabela 18: Primerjava preventivne konservacije, konserviranja in restavriranja v letih 2022–2024 ...	23
Tabela 19: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih	24
Tabela 20: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike.....	24
Tabela 21: Nove razstave v letih 2022–2024	39
Tabela 22: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo	52
Tabela 23: Število skupin, programov in udeležencev	53
Tabela 24: Obiskovalci šolskih skupin po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu	53
Tabela 25: Število obiskovalcev muzeja po skupinah.....	56
Tabela 26: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo.....	57
Tabela 27: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah.....	61
Tabela 28: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju	62
Tabela 29: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu.....	62
Tabela 30: Primerjava števila lastnih prireditev	64
Tabela 31: Primerjava prireditev drugih organizatorjev	65
Tabela 32: Primerjava števila porok in obiskovalcev.....	66
Tabela 33: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnin.....	66
Tabela 34: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom	67
Tabela 35: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka	69
Tabela 36: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2024 – lastne objave in lastni dogodki.....	71
Tabela 37: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice	71
Tabela 38: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav.....	71
Tabela 39: Najbolj gledane vsebinske objave leta 2024 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice	73
Tabela 40: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2024.....	73

Tabela 41: Primerjava števila oglasov	74
Tabela 42: Primerjava števila objav v medijih	74
Tabela 43: Odkupljeni predmeti.....	78
Tabela 44: Prevzem arhivov arheoloških najdišč	81
Tabela 45: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2024.....	89

Seznam grafikonov

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji, primerjava med leti 2022, 2023 in 2024	17
Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti (primerjava realizacije med leti 2022, 2023 in 2024	18
Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2022, 2023 in 2024.....	54
Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah.....	58
Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2024.....	58
Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2019–2024.....	59
Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2024.....	59
Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2019–2024	60
Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2019–2024	60
Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2024.....	63
Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2024.....	63
Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma 2019–2024	63
Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2024	69
Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani (levo) in Instagram profilu (desno) v letu 2024	70
Grafikon 15: Ogledi Facebook strani (levo) in Instagram profila (desno) v letu 2024	70
Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave	72
Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubu v letu 2024	72
Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih.....	75
Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih	90

*Dokument ni jezikovno pregledan.